

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitsoferr 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPED- ES CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZASZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »BUDAPESTI SPORT CLUB«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, A »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ERSEKJÁRI VÍVÓ- ES TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ES VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPED-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHÉLYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ES VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHÉLYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »O-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJANI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-ÚDVÁRHÉLYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«
S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Torna-ügy.

Ma midőn a sok tanulmány túlesigazza az elmét, csenevészti a testet, ma, midőn a modern élet-foglalkozás csak csökkenti de nem fokozza az életerőt — ma lassan-lassan igyekeznek belátni illetékes köreink azt, hogy csak: ép testben lehet ép lélek.

Ezelőtt 20—30 esztendővel hire sem volt a tornázásnak — oly értelemben a mint az a mai idő kívánalma. Vadászat, vívás — mint a nemesség kizárólagos privilegiuma üzetett s a nem nemes — ha tetszett — hajtónak beállhatott.

Ma a nemesi előjogok romjain csak a mult idők emléke — s a vagyron romokon csak a czímeres név halványodó nymbusa borong — s egyesít mindnyájunkat a felvilágosodás hatalmas szelleme: a művelődés, s kaszt nélküli tiszteletben részesül annak éltető ereje: a becsületes munka.

Tanuló ifjúságunk ma egy könyvtárt hord hóna alatt az iskolába, vézna tagjain, halvány arczatán ott ül a szellemi megerőltetés hamisítatlan nyoma.

Ezt mi, kik 50 lap Cicero-, 50 lap Horatiussal zsebkönyvben, Omnea mecum portot mondottunk Biassal, s a kik 8 osztályon át 3—5 frtnál többet könyvekre nem költöttünk, valóban bámuljuk és a szellemi élet rohamos fejlődésére kíváncsian tekintünk a jövő század elé — kérdezve: a következetes haladás mit fog teremteni?

Mert bizony sok tekintetben nem örvendetes azon észlelet, mely mellett tanuló ifjúságunkba a világ tudományait beletömni igyekeznek.

Tapasztaljuk, hogy a túlfeszített tanulás kiöli a fiatalok zománczát: azt a kedves pajzánságot, vidám életkedvet.

A mai tanuló ifjúság szellememelkedettségének (magyarul: blazirtságának) derogál a játék, vagy lapdázás, korcsolyázás, e helyett inkább ügyetlenségig filozofál vagy kasszirnőnek kurizál.

De míg ezt a sajnálkozás bizonyos nemével észleljük, örvendenünk kell azon, hogy irányadó tanügyi férfaink a testedzés fontosságát belátva, azt felkarolják, s mint a tanulmányi pálya kiegészítő részét a tananyag kötelees tárgyaként bekelik.

Nagyobb városainkban hatalmas, szép berendezett „Tornacsarnokok“ hirdetik a testedzés szükségét, s úgy tudjuk, ma már nincsen iskolánk, hol legalább is torna-termekkel ne találkoznánk.

És ez helyesen van.

Az a tanuló, kinek csont és izomszervezete folytonos fejlődésben van, nemcsak hogy nem fokozza, de sőt hátráltatja a természet ezen szükségszerű proceduráját — akkor, mikor örökösen a könyvet bujva, asztal mellett görnyed.

Már pedig hiába van valakinek eget verő ösmerete, tudománya, ha már tanuló pályájának végén is csak úgy botra támaszkodva ténfereg, s a kapu kilincsébe kapaszkodik, hogy az utca forgó szele magasba ne vigye.

Az okszerű tantervet nem kárhoztatjuk, s a művelődés terjedésének, a tudományok fejlődésének csak örülni tudunk, de az bizonyos, hogy a muszkát semmi-

féle foliánsokkal, annál kevésbé holt nyelvekkel agyon verni nem fogjuk.

De ha más nem: a jövő nemzedék életképességének megóvása követeli azt, hogy a test erejének fenntartására, gyarapítására hassunk.

A nyitrai gymnasium új, valóban derék igazgatójával ft. Horváth Sándor úrral új, kedvező korszakba lépett, mert az igazgató úr mint sok más téren, úgy a torna-ügy felkarolásának terén is bebizonyította azt, hogy hivatása magaslatán áll s a gondjaira bizott tanuló ifjúság jövő sorsa iránt meleg érzékkel bír.

Ha pedig figyelembe vesszük azt, hogy a tornázásnak derék tanára Gisser Gyula úr, valódi lelkesedéssel, őszinte ügybuzgalommal fárad e téren, úgy örömmel elmondhatjuk, hogy a nyitrai gymnasium a testi erő fejlesztése terén előnyösebb helyzetben van, mint sok más tanintézet.

Mert téved azon egyén, ki tán azt hiszi, hogy a tornázás: verekedés, vagy bukfenecz hányás, s hogy az ruha rontással járva, a szülő egyenes károsodásával van összekötve.

Mint minden táuszak, a tornázás is ma már felette előhaladott stádiumban van s tapintattal párosult tudomány szükséges ahhoz, hogy a tanuló testi fejlődésének különböző korszakában, a fejlődést elősegítő tornázásban részesüljön.

Mert a tornázásnak ama neme, mely egy 7—8-ik osztályba járó tanulónak jó és szükséges, az az 1-ső osztályba járónál kockázatos sőt kártékony lehet.

Ma már a tornázás szakszerű művelése feltételezi azt, hogy annak tanára betekintéssel birjon az ember belső szervezetébe, a test csont- és izom-alkatába.

De ez sem elég. Mert ki a tornázás hivatott tanára akar lenni, annak betekintéssel kell birni az ember lelki világába s ösmerni kell a fiatal ember lelki állapotát azért, hogy a gyöngéd kedélyükből ne gyáva, hanem bátor férfiú, a vakmerőből ne bolond, hanem higgadt, nyugodt férfit idomítson.

Mert két szélsősége van az emberi kedélynek, a gyöngéd és vakmerő, de egyik sem férfias, s a testi erő öntudatra ébresztése által a gyöngédséget vitézséggé, az észnélküli vakmerőséget nyugodt mérsékletté változtatni kell.

És mindezt megadhatja az okszerű tornázás, úszás, vívás, koresolyázás.

Megadhatja az ember legszebb lelki tulajdonságát: az önuralmat, azt az erőt, mely a gyávából bátrát, a vakmerőből higgadt férfit alkot.

De ha téved az, ki azt hiszi, hogy a cigány-kerék-hányással a tornázás összes tudományát kimerítette, úgy még inkább téved az, ki azt hiszi, hogy a testi erő fejlesztése egyedül a férfi világ feladata s a testi ügyesség, bátorság kizárólag a férfiaság sajátja.

Távol áll tőlünk a római és görög mythológiát segítségül hívni ennek czáfolatánál, mert a műveltség és felvilágosodás manapság sokkal inkább előhaladott, sem-

hogy meg nem engedné azt, hogy egyedül a józan belátásra hivatkozzunk.

Igaz, hogy a hölgyvilág rendeltetésének megfelelőleg a gyöngédséggel hódít és bővöl; igaz az is, hogy felette különös volna, ha „virágnyelv” vagy „főző kanál” helyett a lovagias elégtételek terére lépve, a város erdőben viaskodnának. Nem is erre czélzunk.

De mindenesetre azt véljük, hogy annak a sok gyomor-, máj- s Isten tudja mily sok unalmas és drága nyavalyának, tömérdek nátha, könnyű meghülésnek, vértorlódás okozta felesleges főfájásoknak eleje vététnék, ha a hölgyvilág jövő szípei, hódítói, bálkirálynői napenként legalább egy órát tornáznának.

Aztán őszintén szólva ránk férfiakra, de meg az egész jövő generációra sem oly nagyon közönyös, hogy hát ki? vagy ki lesz a feleségünk, meglevő s jövő gyermekünknek anyja?

S határozottan mondhatjuk, hogy azon hölgy, ki csak ablak-üvegen látott még esőt, plane havat, s ki a gyarló idegrendszer mellett a legelső villámlásra és dörgezésre összeesik, ágyba fekszik; vagy ki egy pók, plane béka láttára esztét vesztve sikoltoz, az olyan hölgy lehet novellába, de nem az élet, manapság bizony nagyon nehéz küzdelmébe való.

Azért őszinte örömmel üdvözljük Gisser Gyula tornatanár urat, ki a leánytorna behozatala és rendszeres oktatása által módot nyújt a helyesen gondolkozó szülőknek arra, hogy leánygyermekük egészségét erősítsék, a jövő nehézségeihez testileg is előkészítsék.

Jövő számban ösmertetjük azon részletes tantervet, melyet a fáradságot nem ösmerő Gisser Gyula tanár úr, a budapesti legelső intézetek nyomán városunkban meghonosítani kíván.

VEZEKÉNYI.

Washington mint sportsman.

(Vége.)

Egyetlen egy foglalkozási ág sem kedvez annyira az önálló szellemi és testi képzésnek, mint a mezőgazdaság, feltéve, hogy a földbirtokos eléggé vagyonos ahhoz, hogy a gazdálkodást nagy szabásban űzhesse és hogy a képzés különféle eszközeit magának megszerezhesse. Washington egyike volt Virginia legnagyobb birtokosainak és Mount-Vernonban egész odaadással szentelhette magát a szellemi és testi szórakozás változatos fajainak. Nem tartozik ide kifejtetni, mily nagyszabású gazda volt ő és mekkora szakértelemmel és mégis mekkora, a legapróbb részletekig elható pontossággal és számítással vezette ő birtokai gazdaságát. E tárgyról gazdasági szaklapba kimerítő tanulmányt lehetne írni. Szintugy nem tartozik ide Washington szellemi fejlődését vázolni, melynek roppant eredménye az északamerikai államok szövetségének kiküzdésével és megalapításával egyjelentésű.

Csak jellemezni akarom a körülményeket, melyek kiválón kedvezők voltak arra, hogy Washington Mount-

Vernonban és környékén fölötté változatos sportteletet folytathatott.

A Washington korabeli leírás szerint, mount-vernon lakháza hullámzó magaslaton festőien fekvék és nagyszerű kilátást nyujta a Potomac folyója felett. A környező magaslatokat erdőség koronázza. A nagy kiterjedésű vadon erdőség közepette völgyek mélyedének és vízerek folydogálának: szarvasok tanyái és rókák kémlelő odvai. Az erdős terület Mount-Vernontól Belvoirig, lord Fairfax székhelyéig remek vadászó helyekben bővülködék. A Potomac pedig, mely tíz mértföldnyi távolságban öblögeté Washington birtokait, bőséges halállományal dicsekvék és remek halászerületet képeze, melyen heringre, sigrerre, pontyra, tokra és egyéb fajú halakra lehetett halászni.

A virginiaiak gazdagabbjai az angol arisztokratia életmódját követték Amerikában. Mindig nevezetesekek voltak a lovak iránti kedvtelés miatt és Angliából behozott lovaikkal versenyeztek egymással. Washington maga is a legjelesebb lókedvelők és lótenyésztők egyike volt. Négyes fogatokat tartott neje és nő vendégei számára; ő maga mindig lóháton jelent meg. Hátsólovi jól valónak idomítva; mind ő maga idomítá. Ménese nemes vérű példányokkal volt ellátva. Így Yorktoson bevétele után, elválván de Grasse tengernagytól, szívélyes figyelme jelölül, neki fejedelmi módon két gyönyörű, saját tenyésztésű lovat ajándékozott. Háztartási könyvei megőrizték kedvencez lovai nevét, korát és fajtát; találkozni köztük ily nevekkal: Ajas. Blueskin, Valiant. Magnolia stb. Volt nagy ebfalkája is, mely többnyire rókász ebekből állott és köztük ily regényes hangzású nevekkal találkozunk: Vulcan, Singer, Ringwood, Sweetlugs, Forrester, Music, Rockwood, Truelove stb.

A vadászó évadban Washington kora reggel ki lovagolt birtoka legtávolibb részeibe, a hol munka folyt, és néhány kutyáját magával vivé. Ilyenkor gyakran rókát hajszola fel, bár nem vala mindig szerencsés megölésében. Bátor és csodálatra méltó lovas volt. Lovaglását marquis de Chastellux így jellemzé: a legnagyobb korlátokat ugratja át és biztosan lovagol, a nélkül, hogy a kengyelvasban fölemelkednék, a nélkül, hogy a zablára támaszkodnék és a nélkül, hogy túrné lovát vadul futni. Az évad derekán hetenként kétszer-háromszor kirándult egész ebfalkájával, nagy számú vendégserreg, a környék gentlemanjei kíséretében. Ily alkalommal a vadásztársaság ebédjét egyik vagy másik tanyán tartá s mellette Washington szokatlan vidám volt.

A Potomac a halászatra és a lövészetre sűrű alkalmat adott. A halászat olykor nagymérvű volt, különösen a mikor a heringek a folyón nagy rajokban jöttek felfelé és Mount-Vernon negrói hálót feszíteni lőnek kirendelve, a mi rendesen bőséges fogást eredményezett. Vadréce szintén nagy sokaságban mutatkozott a folyó mentén és ezeket lőni volt Washington egyik kedvelt szórakozása.

De más fajú vadászatokra is nyílt alkalom. Ez a humort nem nélkülözte és meglepőn jellemzi az akkori-

ban még ritka népesség lakta roppant terület fogyatékos közbiztonsági viszonyait. Egy osztrigahalász horgonyt vetett a part mellett és a szomszédság nyugalma a saját és legénysége rakoncátlan magaviseletével felzavarta. Három napnyi hadjáratra volt szükség, míg a tolakodókat a tiltott területre visszazoríthatták. Sommásabb eljárásban részesült egy másik tolakodó. Vadászó olálkodott a birtok ereiben, kanoéjával bozót és bokor közé rejtőzve és a vadrécekből nagy kárt téve. Ismételve figyelmeztették, de hiába. Egy nap Washington arra lovagolván, puskaropogást halla a folyó partján. Arra lovagolt és a sűrű bokrok közt keresztülhatolván éppen akkor ért a folyóhoz, a mikor az orvvadász kanoéjával elmene-külni készült. Az orvvadász fenyegetőleg Washingtonnak irányzá fegyverét, de Washington ezzel nem törődve, a folyóba usztatott lovával, kötelékénél megragadá a kanoét és partra voná. Aztán leugrák a lóról és az elámult gonosztevőt jól eltángálá vele s hihetőleg ki is gyógyítá e tiltott területre való menetelből.

A Potomacra élénk hajósport is létezett Virginia régi jó idejében, a nagy szabadságharcz előtt, a mikor Virginia még Angliának legelőkelőbb és leggazdagabb telepe volt. Az ott lakó gazdagabb ültetvényesek, természetesen Washington is díszes bárkákat tartottak, melyeket, valamint szárazföldi járműveiket, szintén Angliából szoktak volt hozatni. Említés van téve egy bizonyos mr. Diggesről, a ki Washingtont mindig bárkájával fogadá, melyen két negro evezett, tarka ingben és fekete bársony sapkában. Egy ízben az egész környék ünnepélyek formászerű lázába került, a mikor egy angol fregát vitorlázott fel a folyamon és Belvoir előtt, a Fairfaxok székhelye előtt, vetett horgonyt. A fregát parancsnokát és tisztjeit Mount-Vernonban és Belvoirban ebédek és reggelik sorozatában vendégelék meg, a mit ezek a hajó földézetén teaestélyekkel vizonoztak.

Washington nejevel olykor el-ellátogatott Annapolisba, mely akkoriban Maryland fővárosa volt, részt veendő a törvényhozás ülésézése alatt tartott ünnepélyeken. A telepek szekvárosainak lakossága mindig mivelt és előkelő volt és elzárkózottabb, mint később a köztársasági időkben, lévén az angol arisztokratia előőrsei, a melyekben minden jövedelmezőbb és kiválóbb állás az ifjabb és szegényebb, de büszke rokonok számára volt fentartva. Ilyenkor táncmulatságok sűrűk valónak. Washington is szívesen tánczolt és nem egy tiszteletreméltó idősebb hölgy, hajdan a napi szépségekhöz tartozó, dicsekvék azzal, hogy Washingtonnal tánczolt, bár megjegyzék, hogy igen szertartásos és komoly tánczos volt.

A szabadságharcz lezajlása után Washington még egyszer nagyszabású kirándulást tett. Az Apalachian hegységbe rándult, hogy az Ohio és a Kanawha folyók melletti földjeit meglátogassa. E földeket többnyire még földmérő korában szerezte volt és vadregényes vidéken feküdvén, nagyobbára még miveletlenek voltak. A kirándulás katonás volt, Washington, barátja dr. Craik kíséretében utazott és néhány szolgálai egyént vitt kíséretül,

kik sátrakat, frugalis élelmi szereket, vadászó és védő eszközöket vittek útra. Az utazás lóháton történt és visszafelé a Monongahela folyón eveztek lefelé. Azután áthatoltak délnek az Alleghany folyó vad és néptelen vidékein, a míg Staunton mellett a Shenandoah völgyébe értek. Szeptember elsejétől október negyedikéig 680 mértföldnyit utaztak lóháton, többnyire vad, hegyes és lakatlan vidéken, a hol éjjelenként kénytelenek voltak a szabadban sátot ütni. Ha meggondoljuk, hogy Washington ez időben élte ötvenkettedik évét már meghaladta volt, el kell ösmerni, hogy ez utazás athletai műveletnek is beválik.

A falusi sportok változatos fajait Washington napi foglalkozásai mellett folytonosan üze. Később, a nagy szabadságharc és köztársasági elnökségének nyolcz hosszú éve alatt, a sportmulatságok nagyjában megszakadtak. Elmélet és kedélyét hazája gondjai foglalták el, olyan ember lévén, a kiről azt tartja a történeti példaszó, hogy „agyában egész Amerikát hordozá”. De a hadvezérség és az elnökség eseménydús idejében, dicsősége tetőpontján is mindig benső vonzódással vágyódott vissza Tusculumába és a mikor végre visszajuthatott, bár ősz fejjel, de a lovaglás és a vadászat iránti szenvedélyének azután is hódolt.

Egészében szemlélve Washington sportegyeniségét közte és Amerika másik nagy államalkotó alakja, Franklin közt a különbség szembeszökő. *) A két nagy férfi közti különbséget, mint általánosságban, úgy e téren is különböző társadalmi helyzetök magyarázza meg. Franklin polgár volt a szó legnemesebb értelmében, a ki igénytelen körben születvén, mint nyomdász, nagy nélkülözések közt és szinte hihetetlen tevékenységgel vágta magát keresztül az életen, míg végre felküzdötte magát a társadalom csúcsai közé és a szellemi dicsőség legmagasabb fokára. Az ő sportja, ha ugyan annak nevezhetni, az észszerű mozgásban állott, melynek közvetlen célja a testi élénkség fentartása és a szellemnek munkára képesítése. Ellenben Washington Angliából Virginiába települt ősnemes és gazdag nemzetség sarjadéka lévén, társadalmi helyzeténél és magas értelmiségénél fogva a gondviselés által már elejétől fogva arra rendeltnek mutatkozott, hogy hazája sorsát vezérelje. Sportegyenisége társadalmi helyzetéből folyt: az igazi country-gentleman minden hajlamát és kedvtelését már zsenge korától kezdve az őt környező társadalmi légkörből szíttá magába.

DR. JOÓB LAJOS.

A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek.

Deés, 1887 november 24.

Tek. Szerkesztő úr!

A „Kolozsvári Athletikai Club” őszi versenyei úgy rendezés, valamint eredmény tekintetében tanúságosak és érdekesekek. Sok olyan apró mozzanat, sok oly első pillanatra jelentéktelennek tetsző eseménnyel volt ez kap-

*) L. „Franklin a mozgásról” szóló cikkemet az ideai 4. és 5. számban.

csolatban, a mik mégis befolytak, hol közvetve, hol közvetlen nemcsak a versenyek, de általán a testgyakorlatok ügyére is. A verseny után ígéretet tettem a tek. szerkesztő uraknak, hogy megírom részletesen rövid idő múlva e versenyek lefolyását. Fájdalom! hivatalos körülmények elszakítottak a clubtól egy időre, távolabb vidéken más irányú teendők nagy mértékben vettek igénybe. Az ígéretet beváltani csak most tudom. Kérem a tek. szerkesztő urat, versenyekkel kapcsolatos eseményeket szíveskedjék, ha lehetséges egész terjedelmében felvenni. Nekünk jól esik, ha a versenynek minden mozzanatát lapunk megőrzi, a clubban pedig utódaink a versenyek lefolytának részletesebb megismeréséből tanúságot vonnak.

Aztán az a szívéllyesség, a melynek Marosvásárhely közönsége nemcsak a versenyek alkalmával, hanem már előzetesen oly kiváló jelét adta, több volt pusztán barátságánál, jele volt annak, hogy a testgyakorlatok ügyét komolynak tekinti és annak előbbre vitelét nemcsak óhajtja, de érdekében közre munkálni is eltalálja a leghelyesebb utat.

A versenyekkel kapcsolatos eseményeket összefoglalva, ime a következőkben adom.

Előzmények.

A marosvásárhelyi torna-egylet elnöke ifj. báró Szentkereszty Zsigmond adta meg e versenyeknek az első rugót. Ápril közepén Kolozsvárra történt utazása alkalmával személyesen hívta meg a clubot Marosvásárhelyre. Szeretnők, így szólt, ha olyanforma versenyeket s ünnepélyt rendeznének nálunk a milyen a deési volt a múlt évben. Óhajtásunk az lenne, hogy jöjjenek minél többen. — A club választmánya elfogadta a meghívást, az ősi vadalt helyeül Marosvásárhelyt tűzte ki.

A gyalogversenyre nézve merültek fel némi akadályok csupán. E 104 klm. távolságra is arany-érmet óhajtott volna a club választmánya kitűzni, erre azonban szűk anyagi viszonyai miatt áldozni nem tudott. A gyalogversenyt tehát elejteni akarta a választmány, azonban a tagok mintegy 40-en aláírt beadványban kérték a clubot, bajnoki cím kitűzése mellett tűzze ki a versenyt, ők, ha körülményeik engedik, versenyezni fognak, tekintet nélkül arra, lesz-e arany-érem kitűzve vagy nem.

Más oldalról meg Marosvásárhely közönsége ajánlott fel „Hölgyek díja” cím alatt az első beérkezőnek egy szép díjat s így vált lehetővé a bajnoki versenygyaloglásnak a kitűzése is. A club e bajnoki versenygyaloglásban való részvételre az erdélyrészi összes ismertebb sport-egyletek tagjait meghívta. Nem jelentkezett a club tagjain kívül sehonnan senki. Egybekapcsolta a versenyt kerékpár kirándulással, melyben a részvételre az összes hazai sport-egyleteket meghívta.

E meghívásra csupán Vermes Lajos, az „Achilles Egylet” elnöke jött el okt. 28-án, kit a club tagjai már Kolozsvárra érkeztek a városon túl 17 kilométernyire Gyalu mezővárosában, kerékpáron elébe menve, lelkesedéssel fogadtak, a városon kívül Kolozsmonostor faluban pedig a gyalog eleibe ment athleták nagy száma fogadta lelkesen.

Ekkor fogadott először életében a „K. A. C.” Királyhágón túlról jött vendéget. Tiszteletére a „Hungaria” éttermében társas estélyt rendeztünk, melyen a club elnökei, tisztségviselői s tagjai nagy számban voltak jelen. Hogy e kedves vendégünk tiszteletére rendezett estélynek maradandóbb emléke legyen, itt osztottuk ki a club csak pár nappal azelőtt elkészült érmeit is a korábbi viadatok győzteseinek.

Az estély a vidám hangulat daczára, csak 10 óráig tartott, másnap következett a nagy gyaloglás 104 kilométerre, tehát kiki búcsút véve, pihenőre hazatért.

*

A versenygyaloglást megelőzőleg birtokosok kérték fel az egész útvonal mentén arra, hogy a versenyzőket figyelemben részesítsék, némi táplálékot tartsanak részükre készletben. A megállóhely jelzése szempontjából kértük, hogy nappal lobogóval, éjjel pedig lámpa kikapcsolásával jelezzék, hova térhetnek be a versenyzők. A versenyzők névsoráról minden felkért birtokoshoz kimutatást küldtünk s kértük, hogy ebbe a versenyzők oda érkezésének idejét, valamint azt, hogy milyen kondícióban értek oda, jegyezzék be.

A versenyzők előtt ismeretlen lévén az útvonal, hogy el ne tévedjenek, térvázlatot készítettünk részükre, melyben a távolság községtől-községig, valamint Kolozsvártól az egyes községekig s Marosvásárhelyig pontosan ki volt tüntetve és a megálló helyek kijelölésére felkért birtokosok nevei be voltak vezetve. Egyébiránt lásd a térképet.

Ez előintézkedések megtételénél csupán egy hibát követtünk el, mit előre látni nem lehetett.

A birtokosoknak ugyanis úgy jeleztük, hogy 9—10 p. alatt fognak megtenni versenyzők átlag egy-egy kilométert. Sejtelmünk sem volt arról, hogy pl. Kolozsvár kezdetben 7¹/₂—8 p. alatt tesz meg átlag egy kilométert. A vendégszerető birtokosoknak ennél fogva nem mindenütt volt módjában versenyzőket fogadni. Több helyütt a melyik időre várták őket, azon időben már rég átsurrantak azon a falun.

Egyébként ezek az előintézkedések nagyon praktikusok s jó lélekkel ajánlhatni minden egyletnek azt, hogy ha hosszabb pályára kitűzött versenygyaloglason jó eredményt akar felmutatni, oda törekedjék, hogy versenyzők rövid távközök után idővesztegetés nélkül juthassanak tojás, hideg hús, kávé, fekete kávé, alma vagy körte, borvíz féle ételek- és italokhoz, úgyszintén a hol elfáradnak, pihenő helyhez. A szeszes italok élvezetétől a verseny egész tartama alatt óvni kell szigorúan a versenyzőket.

Az út mentében felkért bizalmi férfiakat pedig a valószínű oda érkezést (7—8 percczel kilométerenként átlag számítva) megelőzőleg legalább egy órával a készletre fel kell kérni, azzal, hogy étel-italneműt átnyújtás végett lehetőleg az útmentén célszerű készletben tartani, hogy idővesztés nélkül juthassanak hozzá a versenyzők.

*

A versenyek sikere és a közönség érdeklődésének és pártolásának biztosítása szempontjából lankadatlan erővel dolgozott Marosvásárhelyt a torna-egylet is. Élükön a fáradhatatlan elnök ifj. báró Szentkereszty Zsigmondval a torna-egylet tagjai már hónapokkal megelőzőleg odaadó buzgalommal működtek minden irányban.

Maros-Torda megye és Marosvásárhely hivatalos organuma pedig, a „Marosvidék” című heti lap, a melyet egy országszerte kedvelt kiváló férfiú Kerekes Sámuel tanár szerkeszt, hétről-hétre adott közleményeivel nemcsak ébren tartotta a versenyek iránt állandóan a közönség figyelmét, hanem az athletikáról tájékoztató közleményeket is juttatott a közönség kezeihez, melyek egyike a „Marosvidék” 46. (rendkívüli) számából átvéve a „Herkules”-ben is megőrizték.

(Folyt. köv.)

A „Tutti Frutti”-hoz.

Igen tisztelt — —y úr!

„K. A. C.” tagja.

Nemde ön is nagyobb érdeklődéssel olvassa a lapokban található nyilatkozatokat, válaszokat, viszonzásokat s egyéb nyílttéri közleményeket, mint azt, hogy pl. az I. minőségű boszniai aszalt szilvát mennyiért veszik a budapesti tőzsdén. Magam is így vagyok azzal s azt hiszem még igen sokan mások is. Ezért örültem én a válasznak, melylyel szerény cikkkecskémet megtisztelni méltóztattott; mert meg vagyok arról győződve, hogy most már többen tudnak a budapest-kolozsvári versenyekről mint mikor én ezelőtt két esztendővel a „nótát megpendítettem”. Szóval az úgy nyert vele, legalább is annyit, mint az uborka a besavanyítás által.

No de térjünk a dologra. Csodálkozásomat fejeztem ki azon, hogy nem Borbély György volt az első a kolozsvár-marosvásárhelyi versenyen. Azt hiszem megméltóztatik bocsátani ezt a gyöngeségemet, mert hisz én az eddigi eredményekből indultam ki, s így Borbély Györgyben bízam leginkább, ámbár elismerem, hogy a perfect gentleman egyetlen arcizmával sem árulja el, bármennyire is csatlakozzék reményeiben, nemhogy csodálkozását még papíron is megörökítené. No de hát én sem vagyok Mahomed törvénye!

Aztán meg nagy becsben tartom gyalogversenyünk eredményét. Igen, úgy van, s — —y úr becses válasza után most már még inkább. Hogy önök uraim, erre nem bizzák el magukat, azt előre gondoltam, épen ezért voltam bátor véleményemet kockáztatni. Hanem, hogy ezek után azon mondat: „Azonban van egy dicsérni való nálunk is”... mily módon kerülhetett — —y úr tollába, azt már valóban nem értem, mert hisz én eddig a „K. A. C.” működésében mindig csak dicséretet találtam s valahányszor nyilatkoztam, azt mindig ily értelemben tettem. S ha talán a stylus gyöngeségénél fogva ezzel bármily csekély mértékben ellenkező értelmet lehetne cikkemnek tulajdonítani, igen-igen sajnálnám, kijelentvén, hogy mindig csak úgy akartam írni, hogy működésükbeni buzgóságuk és kitartásuk iránti elismerésem, tiszteletem, nagybecsülésem világosan kilássék.

Hogy azonban sokkal könnyebb és buzdítóbb versenyezni akkor, ha 10—13-an sétálnak, mint mikor egyeseknek kell bravourkodniok, azt már tapasztalásból állíthatom. Ámbár nem akarom ezzel azt mondani, hogy bárki önök közül ne tenné meg, hogy pl. egy évig folyton trainirozna egyes-egyedül. Hogy önök annyian vannak, az mindenesetre Erdély ifjúsága intelligenciájának eklatáns bizonyítéka.

Azt méltóztatik továbbá írni, hogy legszebben becsélek a végén. Megvallom, hogy ezt fogásból tettem, ügyes politikust akarván utánozni ezzel. Valóban végtelenül örvendek, hogy ön is azt találja legszebbnek, miszerint a budapest-kolozsvári versenyek ideje immár elérkezett. Különben ebből is kiláglík, mennyire figye-

lembe veszem a „K. A. C.“ őszi versenyein elért eredményeket, hogy azok után most újra elérkezettnek látom az időt a kivitelre. Hogy ki lesz a győztes, arról még korai volna beszélni, hogy azonban még a patkány- és vakondturásokat sem kell kicsinyelni, azt mindenki beláthatja; mert az is elég arra, hogy az ember megbotoljék. Már pedig egy botlás úgy az életben, mint az athletikában elegendő, hogy az ember soha többé ne kívánozzék semmiféle Olimpiai bérceire kapaszkodni akár macska- akár egyéb módra.

Minthogy azonban végén csattan az ostor, kénytelen vagyok bevallani, hogy mióta a „Választ“ elolvastam, nagyon is elbiztam magam, mert annak vége felé olyas valamit olvastam, mintha önök uraim rokonszenvvel viseltetnének csekély személyem iránt. Méltóztatassanak meggyőződve lenni, hogy én ezt igen nagyra becsülöm, annál is inkább, minthogy mind eddig nem volt alkalmam szülőföldemet fölkeresni s így önök uraim csak abból a jelentéktelen munkálkodásból ítélhetnek meg, melyet athletikánk felvirágoztatása érdekében kifejtettem, eltekintvén attól az önző céltől, melyet ezzel akarva-akaratlan ér el az ember: értem a test edzettségét, egészségét s saját gyenge eredményeimet.

De ha önök már 4—5-en vannak, úgy kérem, méltóztatassanak egygyel többre számítani a versenyzők közt, mert akár ősszel akár tavasszal: én menni fogok.

Demecser, 1886 november 26-án.

FOLLINUS ÁRPAD.

Különfélék.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 firt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedíálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

A korcsolyázás kézikönyve megjelent Porzsolt Jenőtől s 1 firtért kapható e lap kiadóhivatalában. Ez első és egyetlen magyar munka a korcsolyázásról. Tartalma: A jég és hó sportjai. — A korcsolyázás multja. — A korcsolyákról. — A jégről és a korcsolyapályákról. — A korcsolyázók öltözetéről. — Szerencsétlenségek kikerülése a jégen. — A korcsolyázás alapgyakorlatai. — Korcsolya-kirándulások. — A műkorcsolyázás gyakorlatai. — Korcsolyaugrások. — Összetett korcsolya-gyakorlatok. — Angol korcsolya-figurák. — Korcsolya-versenyek rendezése. — Korcsolya-versenyek eredmények. — Játékok a jégen. — jégvelocipéd és jégvitorlás. — A hó sportjai. — Hócipő és hócipő-versenyek. — A fővárosi és vidéki korcsolyázás. — A könyvben harmincznégy díszes kép is van.

Nyilvános köszönet.

A kolozsvári athletikai club kirándulása és sport-ünnepélye alkalmával a helyi torna-egylet rendező bizottságát, Marosvásárhely város lelkes hölgyei és polgárai, valamint hatóságai és testületei a vendégek szíves fogadtatásában és az ünnepélyek emelésében áldozat készséggel támogatni méltóztattak, fogadják ezért mindnyáján a torna-egylet hálás köszönetét.

Marosvásárhelyt, 1887 okt. hó 8-án.

JAKAB RUDOLF,
titkár.

Ifj. b. SZENTKERESZTI ZSIGMOND,
elnök.

A „Budapesti (budai) Torna-Egylet“ f. é. december hó 7-én (szerdán) este 7/8 órakor saját csarnokában (I. ker. Attila-utca) díszturnázást rendez.

A műsor a következő: 1. Bevonulás. 2. Szabadgyakorlatok. 3. Sziertornázás: I. csapat: magas korlát, II. csapat: rohamdeszkán, III. csapat: magas ugrás, IV. csapat: bakon, V. csapat: lovon. 4. Szabadgyakorlatok fabottal. 5. Iskolaturnázás a magas nyujtón. 6. Versenytornázás a magas nyujtón. 7. Verseny távol, magas ugrás. 8. Díjak kiosztása.

A „K. A. C.“ évi rendes nagygyűlését még ez ideig nem tartotta meg. A club tagjai többször adtak jelét e részbeni zugolódásuknak. A rendes havi választmányi gyűlések is igen megritkultak. Ez utóbbinak megtartását a felveendő új tagok ez úton kívánják szorgalmazni.

A marosvásárhelyi róm. kath. nagy gymnasium téli tornahelyiséget rendeztetett be a városi régi színház termében. A terem nagysága teljesen megfelel a tanoda népességének. A berendezéssel Felszegi Norbert gymnasiumi tornatanító lett megbízva, ki igen csinosan és szakértőleg rendezte be a kellő tornaszerekkel. Kitarást kívánunk e derék tornatanítónak új tornatermében.

BRÖMER-ELMERHAUSEN és TÁRSA KERÉKPÁR-RAKTÁRA

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 36. sz.

„Hillmann, Herbert és Cooper“

Coventry-i (Angolország)

világhírű gyárának
vezer-képviselősege.

Valamennyi újdonságok, bőröndök, nyergok, lámpák, csengők, sipok, stb.-ben raktáron vannak.

Angol-kerékpározó iskola a házban.

(Képes árjegyzék bérmentve küldetik.)

Tartalom: Torna-ügy. Vezekényitől. — Washington mint sportsman. (Vége.) Dr. Jóób Lajos. — A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek. — A „Tutti Frutti“-hoz. Follinus Árpádtól — Különfélék. — A hivatalnok kisasszony. (Vége.)

A hivatalnok kisasszony.

(Vége.)

Erre Bánházi arcát elfutotta a vér, zavartan mentegte magát, hogy a legjobb hivatalnoknál is előfordul egy-egy hiba; és midőn kijavította a hibát, még ingerültebb lett és mérgesen dörögött magában!

— Miért nem mutatta meg a főnöknek, miért szólt nekem, mi közöm nekem hozzá? Hibát csináltam, hát hibát csináltam! Nos mi van abban, 24 éves hivatalnok is csinál hibát. Miért nem jelentette fel a főnöknek. Majd kikorrigálta volna az, hanem persze a kisasszonynak meg kellett engem szégyeníteni, azt akarta, hogy én beismerjem, hogy hibát csináltam, csak azért csináltam, nem kívánok tőle semmi kíméletet, ő nem Jánosi Ferencz, mit kímél engem, nem kell a kímélete, igazán gyűlöletes leány.

Szenássi Anna többé nem is figyelmeztette soha kollegáját a számadási hibákra, pedig ezek egyre szaporábbak lettek Bánházi munkájában.

Szó nélkül kijavította azokat, mert látta, mennyire rosszul esett a legelső hiba beismerése is Bánházinak; hanem a főnök úr azért mindent jól látott.

Észrevette a könyvekben és kimutatásokban, hogy ki javította ki a hibákat, és azután egy idő múlva még érdekesebb jelenséget kezdett észrevenni, mert észrevette, hogy nemcsak Bánházi úr csinál hibákat, hanem Szenássi kisasszony is.

A kisasszony kezd hanyagabb lenni, nem veszi észre a hibákat többé Bánházi számadásaiban és sokszor épen a hibátlan tételeket javítja ki rosszul. Aztán néha mikor betoppant a hivatalszobába a főnök úr, gyakran kapta őket rajta, hogy nem dolgoznak, hanem székeiket egymáshoz közelebb húzva beszélgetnek. Az ajtó nyílására mindketten az asztal fölé hajoltak, de a főnök éles szeme azért mégis észrevette a hanyagságot, hanem azért a Brisley és Comp. bizományos czég főnöke mégis birt oly szívvel, hogy semmit sem szólt a hivatalban, gondolván magában: így van ez rendjén, számítottam én erre.

Hanem egy napon aztán oly dolog történt, a mire még a Brisley és Comp. bizományos czég főnöke sem számított; levelet kapott Szenássi Anna kisasszonytól, a melyben megköszöni a Brisley és Comp. bizományos czég főnökének jóakarátát és pártfogását, kijelenti azonban, hogy a hivatalból kénytelen kimaradni. — Nem volt a levélben egyetlen sor sem, melyben a váratlan kimaradás okára következtetni lehetett volna. — Bement tehát a Brisley és Comp. bizományos czég főnöke az irodába és ott csakugyan egyedül találta Bánházi Tamást.

Egy darabig szótlánul nézte Bánházi arcát, melyen észre lehetett venni a zavart és nyugtalanságot. Minden szó nélkül nyújtotta át a főnök Szenássi Anna levelét Bánházinak.

Bánházi elszomorodott szívvel olvasta végig a sorokat s midőn visszaadta a levelet, bágyadtan roskadt le székre, fejét mellére csüggesztette és csak annyit rebegett reszkető ajkakkal: gondoltam, sejtettem, félttem tőle.

— Mi történt önök között, kérdezé a főnök. — Ön bizonyosan tudja, hogy miért hagyja el a hivatalt Szenássi kisasszony.

— Tudom, rebegte Bánházi megtörve, én miattam, én vagyok az oka, hogy többé ide vissza nem jő, bevalom bűnöm és meg is fogom magamat érte büntetni. — Ne féljen főnök úr, vissza fog ide jőni még a kisasszony, jóváteszek mindent, bocsánatot kérek tőle és itt hagyom az irodát.

— No már maga is itt hagyja, hát ezzel teszi jóvá a dolgot?

— Másként nem lehet főnök úr. Ő nem fog visszajöni többé abba az irodába, a hol én dolgozom, én nagyon megsértettem őt. De hát édes Istenem, én nem tehettem róla, oly hirtelen jött, meg sem gondoltam, aztán nem is sejtettem én akkor, hogy ily szomorú következménye legyen.

— De hát mondja már hamar, minek van ily szomorú következménye? Mit csinált ön, mit mondott neki?

— Igazán szégyenlem bevallani főnök úr, hogy egy 12 éves hivatalnok ily dolgot csinál, egy 30 éves ember, egy csúf agglegény ily dolgot, ostobaságot, ily illetlenséget, hogy követhetett el!

— Most már igazán rosztól tartok, kedves Bánházi úr, hanem mondja meg őszintén, mit vétett ön.

Bánházi arcán a megilletődés látszott, felemelkedett székéről és ünnepélyes hangon szólt:

— Megesókoltam, szólt, és kebléből egy mély sóhaj lebbent fel.

A főnök úr arcán egy furesa mosoly tűnt fel egy pillanatra, de aztán ismét komoly arc kifejezést öltött magára.

— Bánházi úr, ez valóban súlyos vétek, ezt nem tudom, hogy fogja ön jóvá tenni, de nem tudom, hogy is követhette az ily dolgot el ön?

— Magam sem tudom, hebegte Bánházi. Ott álltunk egymás mellett az ablaknál, kinéztünk a kertbe és beszélgettünk talán a rózsákról, talán a főkönyvről, mit tudom én miről. Nagyon közel állottunk egymáshoz, ő lesütötte szemeit... és aztán... Istenem, hiszen ha az ember 12 évet töltött is a hivatalban, egyszer mégis csak felpeszűlhet a vére?! Magam sem tudom, hogy történt, de egyszerre csak átkaroltam és forró, bizonyosan nagyon forró csókot nyomtam ajkára. Magam sem tudom, hogy volt ennyi bátorságom, de mikor már a dolog megtörtént, el is hagytam rögtön. — Mikor rám nézett azokkal a nagy szemeivel, úgy eltörpülve éreztem magamat, mintha halálos vétket követtem volna el. Nem tudtam én egy szót sem szólni, nem szólott ő sem. — Azóta remegve vártam, hogy visszatérjen, de ime látom, hogy most már vége mindennek és Bánházi szemeiből két könnyesepp gördült alá.

A főnök úr barátságosan megveregette Bánházi vállait.

— No, no, ne vegye úgy a dolgot, Bánházi úr, talán még segíthetünk a dolgon; igazán sajnálnám, ha el kellene veszítenem a fiatal leányt, igen jó munkás volt.

— Ne féljen főnök úr, nem fogja elveszíteni, elmegyek én a hivatalból, csak maradjon ő itt. Én majd csak kapok valahol alkalmazást, a szegény gyermeknek nagyobb szükség van, hogy itt maradjon, hiszen gyámoltalan öreg atyját tartja el és én, én haszontalan, hitvány ember fosztottam meg hivatalától, én vettem el szegény öreg atyjának szájából az utolsó falatot. — Nem főnök úr, ez nem fog megtörténni! Én itt hagyom az irodát, fogadja őt vissza.

— Visszafogadom kétséggkívül, de előbb önnek beszélnie kell vele.

— Kivel, a kisasszonynyal?! Az lehetetlen, hogy állók én meg előtte, hiszen szóba sem állana többé velem.

— Pedig annak meg kell történnie, önnek beszélnie kell vele, bocsánatot kell kérni tőle, hiszen megsértette.

— Az igaz, igaz, megsértettem, bocsánatot kell tőle kérnem, de hát Istenem, hogyan tegyem azt, hol találkozom vele?!

— Hol, otthon nála, elmegy atyjához, a lakására.

— A lakására?! Istenem, de hátha nem fogad el.

— Ugyan ne legyen olyan gyerek, Bánházi úr. Hogy

ne fogadná, csak menjen oda, kérjen tőle bocsánatot, kérje meg, hogy térjen vissza hivatalába és ki tudja, hátha el lehetne a dolgot úgy csinálni, hogy mindketten megmaradjanak az irodában.

— Mindketten! — sóhajtott fel Bánházi és hitetlenül rázta fejét. — Az nem lehet, egyikünknek innen távozni kell, és az én leszek. Hanem elmegyek hozzá és bocsánatot kérek tőle.

Azután Bánházi ismét hozzáfogott a munkához és a főkönyv majdnem minden lapjára tintafoltot ejtett, végre becsapta a könyveket, nem tudott dolgozni, izgatottan járkált fel és alá az irodában. Az ebéd sem ízlett neki, minden tál ételnél összeszidta a vendéglőst, hogy milyen rossz ételeket főznek; aztán egy órára elment sétálni, majd bement egy borbélyhoz és átengedte magát Figaró utódjának, hogy a mennyire csak művészetétől telik, csinosítsa ki egy kicsikét. — Aztán 3-szor is elment Szénássiek háza elé, félénken bekukkantott a kapun, melyen túl tágas kert volt az udvarban, sűrű lugasokkal. — Végre betoppant a házba és félénken kérdezősködött Szénássiek után.

— Epen a kertben van a kisasszony, volt a felelet, Szénási úr elment hazulról, de mindjárt visszajön.

Bánházi ingatag léptekkel ment a kertbe és fűrésző szemekkel kereste a leányt. Végre egy lugas végén megpillantotta, egy kerti padon ült, szeméit a földre szegezve, valamin elmerengni látszott.

Bánházi halkán közeledett a leány felé, úgy hogy ez nem vehette észre és közel hozzá megállott és hosszasan nézte. Világos, testhez álló ruha volt Annán, egyik keze ölében pihent, másikban egy rózsát tartott; arcán valamely bánatos kifejezés ömlött el és tekintete a szőlőleveleken tévedezett.

A mint Bánházi így közelről szemlélte a leányt, ismét elfogta a bűnös vágy, hogy azt a parányi kis kezét megragadja, csókokkal halmozza el, és aztán a karesú, hajlékony derekat magához ölelje.

Elgondolta magában Bánházi, hogy mily boldog volt ő, mikor ez a szép leány vele egy hivatalba ült minden áldott nap, ott volt hozzá közel, láthatta mindig, hallhatta hangját és mindennap kétszer megszoríthatta azt a kis kezét, reggel, mikor jött és délben midőn távozott. De neki nem volt elég az a boldogság, telhetetlen vágyában többet kívánt és elveszített mindent. Mily boldogtalan lesz most, hogy többé majd nem láthatja, nem hallhatja hangját és hogy nem szoríthatja meg kezét. Mily üres lesz majd ezután a hivatalszoba, hogy elveszti Annát, és aztán elgondolta, mily nagy boldogság lenne, örökké egy hivatalban dolgozni a szép leánynyal. De e gondolat hamar elröppent fejéből és helyet adott a szomorú kötelesség tudatának.

Midőn halkán megszólalt Bánházi, a leány ajkáról egy halk sikoj lebbent el, egész testében ijedten össze-rezzent és midőn Bánházit felismerte, egész arcát pirborította el.

Bánházi arcán és hangja reszketésén észrevette a leány az őszinte bánatot és ez meghatotta őt.

— Ne féljen kisasszony, kezdte Bánházi, utoljára találkozunk és ez utolsó pillanatban nem fogok megfélekezni arról a tiszteletről, melylyel ön iránt tartozom, s melyről csak egyszer felejtkeztem meg és ezért is nagyon megbűnhődöm: „soha sem fogom önt többé látni”. — Persze, ezt kegyed nem fogja föl, hogy mily nagy bűnhődés ez, ha fel tudná fogni, akkor talán azt is elhinné, hogy a bűnhöz képest nagyon is súlyos a büntetés. No ne haragudjék, nem úgy értem a dolgot, nem akarom

vétkeket kisebbiteni, beismerem, hogy helyrehozhatlan az. De lássa, mégis csak kétségbeejtő az, hogy sohasem lássam többé abban a hivatalban, melyben már úgy megszoktam. Lássa, az én öreg házsártos agglagény hivatalársamat is megsirattam, mikor eltávozott mellőlem, képzelheti, hogy mennyire fáj, mikor önt vesztettem el. De hát ez jól van így, ön többé jó szemmel nem nézhet rám és Brisley és Comp. bizományos cég irodájában többé nem fogunk találkozni, de azt nem türhetem el, hogy maga távozzék el az irodából, ki semmit sem vett, és én azért jöttem kisasszony, hogy főnököm nevében is rábirjam a visszatérésre. — En voltam a hibás, én nekem kell távoznom. — Oh kérem, térjen vissza a hivatalába és legyen nyugodt, én nem fogom többé soha ezt a küszöböt átlépni. Oh mondja, úgy-e megígéri ezt nekem?! Holtig furdalna a lelkiismeret, ha tudnám, hogy miattam kellett elhagynia kenyérkeresetét, hogy miattam talán szükségét szenved ön és atyja. Úgy-e megígéri, hogy visszatér!

Oh mondja, hogy megbocsát, legyen ez az utolsó szava és aztán soha sem fog engem többé látni.

A leány Bánházira emelte szeméit, melyekből az engesztelődés sugara ömlött ki.

— Megbocsátok, ön nagyon jó ember, szólt halkán a leány és kezét nyújtotta a férfinak.

Bánházi mohón ragadta meg a kis kezeket és csókokkal halmozta el. Anna nem vonta vissza kezét és türe a férfi csókjait.

— Oh köszönöm, rebegette Bánházi, e szóval boldoggá tett, tehát mégsem volt vétke oly nagy. Lássa, főnököm is biztatott, hogy ön meg fog bocsátani, csak én félttem nagyon; sőt főnököm még többre is reményt adott, hogy talán elkövetkezhetik az az idő, mikor ismét együtt dolgozhatunk ott az irodában és a mint ezt kimondotta Bánházi, egyszerre elhallgatott, maga is megijedt attól, hogy milyen sokat mondott.

De zavarba jött a leány is.

— Nem tudom, a főnök úr hogyan értette ezt, szólott reszkető hangon és szeméit lesütötte.

— Magam sem tudom, de talán bizonyosan úgy, hogy ezért a kis vétékért, azért az egy csókért igen nagy lenne nekem a büntetés, hogy sohasem lássam. — Istenem, hát tehetek-e én róla, ha ott láttam közelemben mindennap, csodálhattam szépségét, eltelhettem lelki bájaival és aztán egyszerre ott álltunk közel egymáshoz, épen úgy mint most, akkor éreztem meleg lehelletét, az a rózsás arc ott ingerkedett arcomhoz közel, szívemhez tolt a vér, egész testemet forróság öntött el, mit tudtam én akkor, hogy mit teszek, akkor csak azt éreztem, hogy... és Bánházi Tamásban ismét feltámadt a bűnös vágy; és az az édes, piros ajk ott ingerkedett arcához oly közel, és Bánházi ajkáról egyre folyt a tüzes szóáradat és azt a kis kezét még mindig ott tartotta kezében. A leány szótlanul hallgatta Bánházit, csak arcán látszott, hogy keble mily izgalmon megy keresztül, arca hol elpirult, hol elhalványult, szeméi ragyogóbbak lettek, ajka megnyílt, sóhajtani látszott, keble gyorsabban pihegett, és mikor a férfi újra átkarolta a derekát, ismét magához szorította és ajkára csókot nyomott, nem volt ereje visszalökni magától. És Bánházi érezte, hogy most már nem követ el vétke, mert nemesak csókol, hanem csókolgatik is.

Másnap Bánházi ujjongva lépett be főnöke szobájába és jelentette, hogy pár hét múlva ismét vissza fog térni a hivatalnok kisasszony, addig azonban ő is szabadságot kér, mert nagyon fél, hogy a főkönyv összes lapjait betintázza, ha irodába kellene járnia a — mézes hetekben is.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitserért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »BUDAPESTI SPORT CLUB«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ÉNYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EYEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNAK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SÉLMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«
S AZ »ÚJVÍDEKI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Korcsolya versenyek.

Vártam már rég, hogy talán majd csak hoz valamit a „Herkules“ a korcsolya-egyletekben megindított mozgalmakról, melyeket a már küszöbön álló jég-sport idején valónak tartana; de semmi hír, semmi beszéd, úgy látszik a következő évad is csak oly csendesen folyik le a korcsolyázás terén, mint az előző években. Nincs szándékomban a korcsolya versenyek tartásának szükségességéről és szépségéről czikkezni, csak egy kis felhívást óhajtok a tek. Szerkesztő úr engedelmével a magyarországi korcsolyázó egyletekhez intézni becses lapja útján.

Ha, mint mondám fentebb, nem szólok sport szempontból a versenyekhez, de indokolnom kell mégis azt legalább is a közönség iránt tartozó kötelességgel, melylyel minden egyes intéző köre úgy a működő, de legfőképp a néző közönség iránt magát hivatottnak kell, hogy érezze.

Igaz, hogy azok az apák és anyák, kik a csikorgó hidegben fagyoskodva kísérik ki gyermekeiket, elég örömet találhatnak azok multságában, de bizonyára örömeztőbb menne ki-ki a jégre, haott némi kis ünnepélyeket, versenyeket, s egyéb szórakoztató látványosságokat is élvezhetne.

Legyen szabad reménylenem, hogy elolvassák e kis felhívást az erre hivatottak, s intézkedni fognak, hogy a téli idény legszebb s legegészségesebb sportja és multsága a korcsolyázás, ne legyen mostoha gyermeke a közönségnek, s ezt kikerülendő rendezni fog versenyeket, melyek a legolcsóbban kiállíthatók, vagy a mennyiben

az egyes anyagi viszonyai engedik, a nagyobb költséget igénylő lampionos meneteket, tűzijátékot, jelmez-estélyeket.

Mindezeket azonban adjuk tudtára a közönségnek előzetesen, hogy készülhessen hozzá az is, de meg az egyeslet is.

A versenyek előzetes közzétételét pedig már azért is kötelességszerűnek tartom, hogy a versenyzők magukat előkészíthessék.

Versenyszervezéshez felvilágosítást úgy hiszem bármely egyesletnek szívesen ad a tisztelt szerkesztőség.

S. A.

Sport az Orpheumban.

Somossy Károly igazgató és jeles rendezője Schenk Márton kétségkívül már is szép érdemet szereztek maguknak azzal, hogy a világ legkitűnőbb műtornászait, akrobatáit, és legszebb athletanóit időközönként az „Orpheumba“ szerződtették, hogy ez által úgy a főváros szórakozni vágyó közönsége mint sportkedvelő fiatalságunk fogalmat szerezzenek maguknak arról a magas tőkélyről, a melyen a külföldi ily erői jelenleg állanak.

Még élénk emlékezetünkben vannak az utólrhetetlen Wilson testvérek, kik az egyenközüleg felállított 3 nyújtón szédítő gyakorlataikat végezték.

Náluk minden műgyakorlat páratlan szép tartás és repülő gyorsasággal történt; a nyújtó tetejére függésből billenéssel felugrani, onnan a két nyújtón páros láb-bal tovább szökdelni, a 3-ik nyújtóról terpesz állásból alsó szökdelésbe és vissza ivezésbe, ezután az óriás forgásba és végül egy 2-szeres salto mortaléba átmenni illetve ez utóbbival végezni minden napi könnyűség volt.

Hát a másik komikus nyújtó-társaság, a hol egy sugár növésű ifjú nő ruhában végezte a dupla nyújtón a legkomplikáltabb gyakorlatokat.

De lássuk a jelenlegi előadásokat.

Elsőség a hölgyeknek! A négy szép Franklin leány, németek, a tornászok anyaországából; és csakugyan tudós család! de ezúttal a légtornázás és speciáliter a gyűrűhinta férfiaknak való nehéz tudományából.

No athleta és tornász bajtársaim úgy nézzünk a t. kisasszonyok szemei közé, hogy azoknak is 34—36 centiméteres felkarjaik és acél izmaik vannak ám!

Heliotroph selyem trikót és aranyszínű czípiókben egy és ugyanazon szeren kelnek egymással testvéri vetélkedésre.

Az első gyakorlatoknál rögtön el kell ismernünk, hogy valódi műtornásznőkkel van dolgunk; midőn p. o. nyugodt függésből tiszta szép erővel és tartással támaszba emelkednek ebből hatalmas „mély fogással” és teljes lassú ütemben a hát- és az előmérlegekbe mennek át, már felzudul a tapsvihar és hogy fokozódik minden gyakorlat után!

Két karika között oldal fekvés jobb kar kinyújtással; (vakmerő gyakorlat) vállkiforgatás kétszeresen, óriás forgás, — — — aztán párosan, végül négyesen a legvakmerőbb komplikált gyakorlatok és szoborszerű alakítások.

Mind a négy nő zömök alak impozans feltesttel, és kiduzzadó felkar-izmokkal. Minden pesti tornásznak feltétlenül meg kell őket nézni! mert ily tornászati tökélyt és karerőt nőknél még sehol sem láttak.

*

Ne haragudjanak a derék Franklin nővérek, ha utánuk Signor Wallenda világhírű kutya-falkáját említem fel.

E 32 drbból álló akrobata-kutya kompániát tavál még a Folio Berger-ben láttam; és ha a párisi par excellens kutyaabarát sportvilág tapsviharait kiérdemelték, nálunk sem fognak csekélyebb fogadtatásra találni.

Képzeljék kedves olvasóim a mint e tarka falka előlábaira ereszkedik és a maestro körül két lábon (ez náluk a hand-stand és kézen járás!) waleznek, vagy a mint a miniatúr nyújtón két hátsó lábukon guggolva hintáztatnak.

Hát még a steaple chaise! meg a két öl magas létrákoni mászkálás. Még „dummer Augustjok is van, állandó a derűtlenség!

Erőgyakorlatot is végeznek, egy szép vizsla szájában viszi haza kosárba ugrott pajtását.

Ember magosságra ugrálják át a barriereket és abroncsokat és végül mind a 32 kutya-akrobata egymás hátára kapaszkodva két-két lábon lassú léptekkel vonul félre.

E hó 5-én este azonban a maestrót véletlenül cserben hagyta korbácsa, mert ép akkor, hogy a 8 hatalmas dogg hátulso lábukon körülrézelt, egyiket nyakon harapta pajtása, erre ősi kutya szokásaikhoz képest mind a megharapottakra rohantak, a nők sikítottak, az egész személyzet segítségére rohant, és jó 5 perczig volt a leeresztett koulisszák mögött is a dühös csaholás halható.

Képzelték olvasóim, milyen kutya-háborút vihet véghez 8 borjú nagyságú kicéhezettett dán dogg.

Szerencsére azonban a megtámadottat sikerült megmenteni.

Utoljára hagytam a Moser akrobata-társaságot, de nem azért mintha ők ez időszerint is nem lennének mint műtornászok, illetve akrobaták a legesők.

Tornaszerük nincsen, csupán az aesthetikai szépséggel alakított „márvány” gruppjaikkal excellálnak.

A leghajmeresztőbb gyakorlatuk az, midőn négy ember egymás hátán állva egy merev oszlopként hirtelen előre esik, már a földet érik mellökkel (legfelül egy 18 éves gyönyörű barna leány), hogy összezúzódjanak, midőn egy szempillantás alatt mind a 3 felső nyakcsigolyájukra bukfenchezik és talpra áll; vagy egy ily élő oszlopból kettő oldalt, míg a legfelső ez idő alatt az alsó vállára talpra ugrik.

A 8—10 alak mind gyönyörű izomzatú, s köztük a legvakmerőbb és leginkább féltett ugró az a barna szép leány!

*

Ha t. olvasóim közül e sorok olvasása után többen felkeresik a Somossy-féle orpheumot, bár ez már nem vág tulajdonképeni szakmánkba, de még sem állhatom meg, hogy röviden említést ne tegyek a többi jeles művészek, bűvészekről és bájos chansonett énekesnőkről.

Ez utóbbiak közül két feltétlenül bájos alak emelkedik ki, egyik a német származású Roger Berta, egy telt idomú barna szépség villogó szemekkel, hófehér vállakkal csengő és kellemes hanggal.

A valódi brilliánt koliek és boutonok bizonyítják nagy sikereit.

A másik az újonnan fellépett Morro Lucie, egy lengyel leány, Pálmai Ilka-szerű kedves pikáns arczooskával, ezüstben csillogó szőke fürtök és sötétkek szemekkel! Csiesergő édes hang és pajkos előadás.

Nem hiába rokonszenvezünk a lengyel testvérekkel, ha ilyen aranyos képviselőik vannak.

A Jeunes-dorée a két gyönyörű alak között bizonyára két táborra oszlik.

Tirolból érkezett 3 szép leány, egyik czitherázik a másik kettő jodlirozva kíséri.

Ott van a 4 néger — de igazik ám — komikus quartettjeikkel, kik már 9 éve utaznak a világban és mindenütt kellemes fogadtatásban részesülnek.

Ott van a hamis kis magyar leány, Takácsi Irma, ki titokban (már csak elárulom, hadd haragudjék rám!) előbb Svajczból idekerült francia nyelvtanítónő volt, s ma magyar énekesnő, — hangja kellemes, alakja? ezt már tessék megsejtenni.

A legvégén de arany kedélyben mindig legelől álljon Schenk Márton a kitűnő énekes, kiben az elegans előadás, a tiszta humor és a frivolmentes változtatott előadással párosul.

BARÁTOSI PORZSOLT GYULA.

A korcsolya-egyesületek figyelmébe.

Deés, november 22-én

Vagy három napig fagyos időnk volt ezen a vidéken. A deési korcsolyázó-egyesület hamarosan munkához is látott. Tavát illetőleg annak jegét igazítani kezdte. Garaszolták rajta a nyáron a víz fölébe nőtt s „kint” fagyott vízi növényeket s egyengették a „működési” tért, a jég tükrét. Végig sétáltam a tó jegén, s holmi csip-csup gondolataim támadtak, miket leírok hamarjában.

Előbb azonban, ha már „jégre mentem”, megemlítem, hogy a deési korcsolyázó hely a felső és alsó sétatér között van, közel a városhoz, szóval, szerencsésen választva. Mintegy 180 m. a mesterségesen készített négy-szögű tónak a hosszúsága, szélessége pedig fölül 5—5, alul 15 m. lehet. Alsó részén tágas, fűthető épület van a

tóra néző széles ablakkal, ellenörködő mamák és a pihenők számára.

Mondják, a korcsolyázás nem olyan élénk, mint volt hajdan, mikor a jégre is az újság ingere által vezetve, „divatból” özönlöttek többen. Az egyesület különben buzgó tevékenységet fejt ki, tisztviselői, kiknek névsorát, mint láttam, e lapok mult száma hozta, tevékeny lelkes hölgyekből és urakból vannak válogatva.

A mit az egylettől jó néven nem vehetek, csupán az, hogy címét nem láthatom a mi egyleteink között e lapok homlokán. Pedig törekvésének eredményeivel, működésével méltán sorakozhatik a komolyan számba vehető egyletek közé.

Vidéki egyleteknél a korcsolyázás sportjának fejlesztésére hátránynyal van az, hogy a tagoknak a korcsolyázás elméletével bár kis részben megismerkedni alkalmuk nincsen. Fő- vagy nagyobb városban több a mű- vagy jobb korcsolyázó, kiktől sokat eltanul az ember könnyű szerrel és mondhatni észrevétlenül úgy „praxisból”. Eltanulhat olyan dolgokat, figurákat, a miket vidéken legfőleg a korcsolyázásról írt könyvekből lehetne kiböngészni és próbálgatni.

Én épen azért, minden korcsolyázó-egyesületnek nem tudom elég melegen ajánlani azt, hogy kioszkjaikba, hol a korcsolyázók a pillanatnyi fáradalmakat pihenik, a „korcsolyázás kézikönyvét” bekötve, helyezték egy asztalkára, hogy a műkedvelők olvassák, kikből kislépve próbálghassák az abban ismertetett figurákat, s alkalmuk legyen megismerni azokat az elővigyázati szabályokat, a melyek korcsolyázás közben, az egészség megóvása tekintetéből követendők.

A „Herkules” hétről-hétre érkező számát keretbe foglalva, közhasználatra kitenni szintén nagyon szükségesnek tartom, az itt-ott lefolyó versenyek leírása nemcsak érdekli a korcsolyázókat, de összehasonlítást tudnak tenni az általuk elért eredményekkel, vagy pedig ösztönzésül szolgál az olvasott eredmények elérésére. E tekintetben a korcsolya-egyesületek között talán a kolozsvári korcsolyázó-egyesület volt buzgó elnöke, néhai Jeney Viktor elől járt. Ő az egyesület hivatalos lapját egész idény alatt a kioszkban tartotta. S alig bir az egyesületi tagokra s az egyesületre nézve a „Herkules” járátása valami nagy értékkel, ha az elnökön kívül olvasni másnak módjában nincsen.

Még valamit ajánlanék figyelmébe az egyesületnek. Úgy rájok, az egyesület történelmének szempontjából, valamint a társegyesületekre nézve megbecsülhetetlen értékkel bir az, ha mozgalmairól időnkint a „Herkulesben” pontos, hiteles és rövid tudomásokat adnak. A legtöbb egyesület élénk tevékenységet fejt ki a korcsolyázás körül. Vanak jó korcsolyázói, rendeznek versenyeket, jó eredményekkel. Mi erről vagy nem tudunk még semmit, vagy rosszul alig tudunk még valamit.

A legtöbb egyesülettől a mely pedig élénk mozgalmat fejt ki a korcsolyázás körül, nem tudunk a „Herkules” eddigi életében többet, mint hogy ő is hivatalos lapjának választotta a „Herkules”-t. A vezető férfiak azt hiszik, hogy életjelt adni tevékenységükről nem szükséges s a versenyekről is elég, ha a helyi lapok reporterei szednek össze „hallomás után” valamit. Pedig dehogy nem szükséges, s dehogy elég.

A versenyeknek tér, idő s más körülményeknek való pontos, bárha rövid ismertetése nagyon kíváncsú és szükséges a társegyesületek érdekében is, s hogy ezt ne reporterek, de az egyesület tisztviselői írják meg, főleg azért kíváncsú, hogy az eredmények megbízhatók legyenek.

Mondanom sem kell azt, hogy ezek megírása az egyesületi titkároknak a feladatát kell, hogy képezze első sorban.

*

A „Kol. Athl. Club” az idei korcsolya-saison alatt a korcsolyázás sportjának előmozdítására is hatni kíván. Versenyeket tűz ki a sétatéri tón, melyeken a győzők a club érmeit s tiszteletdíjakat nyernek.

*

Nagyobb korcsolya-versenyekre kiválóbb alkalmas tó van itt Szolnok-Doboka megyében. A szamosújvári vasútállomástól jó karban tartott megyei úton ördögös tüzés és vasas szent Iványon áthaladva, 19 1/2 kilométer út után elérjük Czege községét s a tó ennek határában kezdődik, valami 9 falu határát érintve mitegy 8 kilométer hosszúságban nyulik el mindenütt az út mentén. E tó gróf Vass Jenő és Vass Béla czegei birtokosok tulajdonát képezi.

A télen, kedvező időjárás mellett, gyönyörű korcsolya versenyt lehetne ezen rendezni. S az itt rendezendő versenyeken az erdélyi jelesebb korcsolyázók egy 6—8 ang. mértföldes bajnoki küzdelmen mérhetnék össze erejüket. Kézügyben ily hatalmas s a korcsolyázás sportjára tiszta tükre s könnyen megközelíthető volta miatt jobb tavat nem láttam még Erdélyben. Hazulról erről s sok másról a korcsolyázás érdekében a jövő hónapban még írok.

KUSZKÓ ISTVÁN,

A „Kol. Athl. Club” titkárja.

A nyitrai tornatermet f. évben látogató leányokra vonatkozólag a tornaanyag fölosztásáról és módszeres kezeléséről.

I. A nyitrai tornatermet látogató leányok I., II., III., IV. tornacsapatra vannak fölosztva; ezen tornacsapatokban a tanév első és harmadik harmadában a tanulók testi fejlődésének megállapítása céljából testmagasságuk, súlyuk és tüdőképességük megmértetik. A tornázás eredményének helyes megállapítása végett a nevezett osztályoknak a tornázás alól fölmentett növendékeink is szükséges lesz az említett méréseket eszközölni.

II. A rendgyakorlatokat illetőleg: az első tornacsapatban a szabadgyakorlatokhoz kellő felállásra legszükségesebb sorbontások fognak elővételni; a második tornacsapatban pedig a sorok és oszlopok képzése a tantervben elrendelt mozdulat alakzatokkal, szigorúan ütemhez szabott kivitelben.

A harmadik és negyedik tornacsapatban rendgyakorlatok alkalmazása a füzérekig fokozódik, az az a legkülönbözőbb fölvonulások összetételeig, sorsoportok alkotására a zene vagy ének ütemei szerint, természetes és műjárással. A rendviszonyok és szimmetria iránt való érzék fejlődése itt karöltve jár a rithmus érzékével.

E torna-órán legfőleg 25 perc fordítható a rendgyakorlatokra.

III. Szabadgyakorlatok: az első és második tornacsapatban mindenekelőtt a fesztelen szép állás, továbbá az ütemben járás, különös tekintettel a lábak tartására az előre feszített lábszár emelése s a felső testnek erőltetett kiegyenesedése gyakoroltatik. Ezen látszólag nagyon is feszes és katonás testtartás, egyáltalán nem célnak, csak eszköznek tekinthető, a mennyiben elharapózott hanyag testtartás és renyhe, csúszó járással szemben,

mint ellentétes véglet, az életbe a középútat, az egyenes, fesztelen tartást és tetszetős, biztos járást honosítja meg.

A harmadik és negyedik tornacsapatban is minden tanóra kezdetén járási gyakorlatok ismétlődnek, önállóan és mint a rendgyakorlatok alkatrészei.

A tagszabadgyakorlatok alapmozdulatai az első és második tornacsapatban a karokkal, lábakkal és törzsszel lassú ütemben, de hosszabb időn át fognak tartatni; pl. karlendítés oldalt és fölfelé 12—16 ízben. Célja az izmok lassan fokozódó, biztos erősítése, az ízületek korlátlan mozgékonyasága s a karok megfelelő tevékenysége útján a mellkas tágítása.

Míg az első tornacsapatban a karok és lábszárak, vagy a karok és a törzs összetett szabadgyakorlatai csakis egyenoldalúak lehetnek: a második tornacsapatban már a könnyebb ellenoldalúakra is kerül a sor.

A harmadik és negyedik tornacsapatban az ellenoldalú tagszabadgyakorlatok minden neme elő fog vétetni, legfő tekintettel a tagok összehangzó működésére s a tökéletesen plasztikus tartásra. S a hol csak alkalom kínálkozik, a szabadgyakorlatok között: az egyes testrészek lehető mozgásai röviden meg fognak magyaráztatni boncztatni alapon.

IV. Szertornázás.

a) Ugrás: Az első tornacsapatban: Az ugrás gépies mozzanatainak (mechanikájának) magyarázása; a helyből és futásból való egyszerű ugrás; fősúlyt a leugrásra fektetve.

A második tornacsapatban: karok, lábak s egész testműködésben a röptetés alatt.

A harmadik és negyedik tornacsapatban: ugrás magasba és távolra a megengedett határokig: a test hossza $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ -éig magasba, s 1 — $\frac{1}{4}$ testhossznyi távolra

b) Szergyakorlatok: Az első tornacsapatban: Függési gyakorlatok létrán és gyűrűhintán, biztos fogás és feszített testtartás céljából.

A második tornacsapatban: tovahaladás függésben, lendülettel és e nélkül.

A harmadik és negyedik osztályban: Hosszasabb függés útján az izmoknak kitartásra edzése.

A harmadik osztályban különösen a gyűrűk és a körbenfutó hinta rythmikus gyakorlatai.

A harmadik és negyedik osztályban, a támaszgyakorlatok a korláton gyakoroltatnak: rövid idejű támaszból leugrás vagy ülés; a felső testökben netalán rendkívüli fejletlen növendékek e helyett a karok feszítő izmait s hát- és mellizmaikat gyakorolják a támfán, a egyes támasz helyzetekben. (Fekvő támasz.)

V. Játékok.

Sok mozgással járó tornajáték vétetik foganatba; első sorban említendő a testre és kedélyre egyaránt fellvillanyozólag ható labdajáték az óra végén.

VI. A lélekzés tornája.

Ismeretes, hogy a növendékek tüdőképesége nem tartott lépést testöknek más tekintetben elért fejlődésével; egyáltalán feltűnő gyakorlatlanság, sőt ügyetlenség tapasztalható a lélekzésben, különösen az ú. n. teljes, (mely) lélekzet vételben mindenki közönséges mell-lélekzést visz végbe, has- vagy váll-lélekzés csak többszörös kísérlet után érhető el. Pedig a teljes lélekzés úgy általában a tüdő erősítésére, mint különösen testgyakorlatok alkalmával elkerülhetlenül szükséges, miért is gyakorlása elengedhetetlen.

A szabadgyakorlatokkal hetenként egyszer a légzőizmok is fognak gyakoroltatni, a mennyiben 5 perczig, vezérszóra vagy adott jelre, a be- és kilégzés kitartása gyakoroltatik.

A lélekzésnek ily módon az akarat alávetése nemcsak torna- és úszás-, hanem a szavalati és az énekoktatásnak is hasznára fog válni.

Azonban a lélekzés rendszeres gyakorlásának jótékony befolyása a tüdő erejére és tágulására s a vérkeringésre, csak akkor lehet teljessé, ha e gyakorlatok tiszta, egészséges levegőben mennek végbe. Ezért a lelkiismeretesebben kell ügyelni arra, hogy a tornaterem az egyes tanórák között eltelt szünet alatt gyökeres szellőztetést nyerjen, levegője megújíttassék, a permetező alkalmazása pedig a portól megszabadítsa.

Ez azon tanterv, melyet Gisser Gyula tornatanár a fővárosi legjobb tornaintézetek nyomán városunkban meghonosítani kíván, s mi azon várákozásunknak és meggyőződésünknek vélünk kifejezést adhatni, hogy a szülők leánygyermekük egészségét, testi fejlődését szem előtt tartva tömegesen fogják gyermekeiket a szakszerű tornaiskolába beírtni.

A közönség becses tudomására hozzuk ezuttal azt is, hogy Gisser Gyula tornatanár a vívásban is a közönség rendelkezésére áll s ez iránt vele érintkezésbe lépni és a tanórát közös megegyezéssel megállapítani lehet.

Ugyan e télen át, a múlt évekhez képest nagyobb terjedelmű és szakszerűen kezelt korcsolyázó teret fog fentartani (t. i. ha lesz jég), mely a közönség kérelmét is szem előtt tartva közmegegyezésre fog szolgálni.

A francia katonai nevelés. *)

Irtá és a cs. és kir. községi katonai alreáliskolán felolvasa Kemény Ferencz, cs. és kir. hadnagy, az 5. számú hadtest-tüzérezredben és tanár a cs. és kir. katonai alreáliskolában.

— Folytatás. —

11. Ecoles préparatoires. Az 1884 február 18-áról kelt törvényezik a Rambouilletben fennállott katonai gyermek-iskolát (Ecole des enfants de troupe) beszünteti és helyébe az ország egyes területein életbelépett előkészítő-iskolákat, ezek közül 4 a gyalogság, egy-egy a lovaság és tüzérség számára, rendeli.**) Erdemesült tisztek és altisztek fiai és árvái vétetnek fel, kik 11. életévüket betöltötték és mindeddig államsegély mellett szüleiknél nevelkedtek. Ez iskolákban 5 évet töltenek; a kilépés után ugyanannyi időre önkényt kötelezik magukat a hadsereg számára, avagy szüleikhez visszatérhetnek. A létszám intézetenként 500, tehát összesen 3000.

Ez iskolákat égető szükség hozta létre; nagy jövőnek néznek elé, mindazonáltal figyelemreméltó jelenség, hogy a végzett növendékekre a katonai pálya nem kötelező.

12. Végre Franciaország többi katonai intézeteit, miután azok szorosan nem tartoznak a nevelőintézetek keretébe, csak névleg említjük fel teljesség kedvéért.

Ide tartozik a párisi hadi iskola: Ecole supérieure de guerre, létszám 129 (1882-ben); a gyakorlati lovasági iskola: Ecole d'application de cavalerie, Saumur-ban; a lövész-iskola: Ecole normale de tir, Châlons sur Marneban; kapitányok — és a kerületi lövész-iskolák;

*) A francia katonai nevelésnek a francia iskolai zászlóaljnak ez alapos ismertetését azon szempontból közöljük a „Ludovica Acad. Köz.” után, mert testgyakorlati oktatásunknak ily szellemű reformálása már csak idő-kérdés. Szerk.

**) Legújában még egy előkészítő iskoláról van szó, tüzérek, hadimérnökök és vonacsapatok számára, mely 1888 (?) ápril 1-én Billomban, Clermont mellett fog megnyitni. A belépőtől csak elemi ismeretek követeltetnek. („République française” 1886 jan. 19.)

Ecoles de tir, Ruchard-, Valbonne, és Blidahban (Algier) altisztek számára; a torna- és vívóiskola: Ecole normale de gymnastique et d'escrime, Joinville le Pont-ban tisztek és altisztek — a központi tüzemesteriskola: Ecole centrale de pyrotechnie militaire, Bourgesban tüzér-altisztek számára; végre a hadbiztossági iskola Vincennesben, a katonai orvosiskola Párisban és az állatorvosi tanfolyam a saumuri lovassági iskolán.

Mindezen intézetek élén, melyek személyzete igen számos, *) 1883 óta egy katonai főtanügyi bizottság: Commission des hautes études militaires áll, melyek elnöke egy altábornagy, a főbb katonai intézetek parancsnokai és tanügyi igazgatói pedig állandó tagjai.

13. Költségvetés. Az alapul szolgáló érdekes tanulmányból**) legyen megengedve néhány adatot kiemelni, hogy fogalmat nyerjünk azon nagy áldozatokról, melyeket a nemzet a katonai nevelés érdekében már egy évtized előtt hozott és melyek jelenleg, számos új intézmény életbeléptetése által, jóval gyarapodtak. Az összes katonai intézetek számára:

1875-ben megszavaztatott 6.330,000 frc; kiadatott 9.170,000 frc. 1876-ban kiadatott 12.670,000 frc.

Ebből a Prytanaeumra esik 668,000 frc; m. p. oktatási és kezelési költségekre 345,000 frc; a polgári személyzetre 185,000 frc, a katonai személyzetre 118,000 frc, (a parancsnok 18,000 frcot kap) és épületekre 20,000 frc. Miután a létszám 430 volt, a száz fizető növendék után begyűlt 84,000 frc levonásával, egy-egy növendék az államnak évenként 1356 frcba került, és így az még a fizető növendékeknél is 5—5 száz francot ráfizetett. Az idézett számok azonban a többi katonai intézetekével szemben minimálisak. Így az egy-egy növendékre eső költség St. Cyrben 1700—2000 frc, a katonai orvosiskolában 5000 frc, a hadi iskolában 7000 frc évente. Ez adatok alapján kiszámítható, mennyibe kerül az államnak a különböző fegyvernemeknél a tisztek kiképzése. Lényeges különbség mutatkozik itt a teljesen katonai nevelésben részesült, vagy a polgári életből St. Cyrbe vagy az Ecole polytechniquebe lépő növendékek közt; a következőkben a kisebb értékek az utóbbiakra vonatkoznak. Az aránylag még „olcsó” 1875-ik évben a költségek ezek voltak:

	katonai nevelés mellett	polg. nev. mellett
1 hadnagyi nevelése		
kerül a	gyalogsnál 14,300 frc, illetöl.	3,400 frcba
	lovasságnál 18,100 „ „	7,300 „
	tüzérségnél és had-	
	mérnöki karnál 21,600 „ „	10,700 „
	vezérkar számára 24,300 „ „	13,500 „

Mi sem bizonyítja jobban, mint e számok, mennyire jogos az államnak a jelöltek utánszolgálatára való igénye; de Brettes e tekintetben nem róhatja meg eléggé a francia törvények hiányosságát, melyek a legnagyobb visszaélést teszik lehetővé.

Nem volna nehéz analog számításokat a mi viszonyainkra kiterjeszteni. Tény, hogy nálunk is a polgári életből a katonai főreáliskolába vagy a bécs-újhegyi kat. akademiába lépő jelöltet „olcsóság” tekintetében csak a saját költségén szolgáló egyévi önkéntes mulja fel, ki voltaképpen saját pénzén lesz tisztt. Miután e „nem egészen szokatlan úton” mind több és több tartalékos tiszt lép át a tetteges szolgálatba, azt hisszük, hogy a jövő hadserege számára, mely mindinkább közeledik a hon-

védelmi rendszerhez, a tisztképzés ezen módja oly fontosságot fog nyerni, mely most még időelőtti volna.

14. Visszatekintés. Azon számos és különböző katonai intézet, melyet az imént vázoltunk, szemléltetően tünteti fel egy nemzet abbéli törekvését, hogy a kor szelleme és követelményei mögött el ne maradjon. Konstatálhatjuk, hogy chronologice és a jelenhez közeledve a követelményekkel arányosan, mind sűrűbben lépnek életbe új meg új intézmények és javítások. A következő fejezetek feladata lesz megvizsgálni, mennyiben voltak ez újítások szükségesek és vajjon elegendőek-e? Az emberek konserváló szelleme mindig nehezen válik meg a múlttól és ős intézményeitől; az első pillanatban csak a kor garanciáit látja és nem mindig hajlandó elismerni, hogy az „ó” és „avult” fogalmak gyakran karöltve járnak. Az egyénnek, mennyivel inkább tehát a nemzetnek, meg vannak előítéletei és kedvencz intézményei, melyekhez szép történelmi emlékek fűződnek és melyektől csak nehezen válik meg. Sokkal nehezebb megítélni, vajjon az új alkotások czéljoknak a jövőben meg fognak-e felelni! Trochu, Bert és mások számtalanszor hangsúlyozták, hogy: a katonai intézmények számos békeév alkotásai. S világos: tapasztalat hiányában, legjobb iparkodni és remélni.

(Folyt. köv.)

A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek.

(Folytatás.)

Athletika.

Kolozsvár szeptember 24-én.

Két ifjú, erőben gazdag, munkában kitartó testgyakorló egyesület fog ölelkezni a jövő hó elején Marosvásárhelyt. A kolozsvári atletikai club keresi fel a marosvásárhelyi torna-egyletet, hogy barátságosan kezét szorítva, egyesülve törekedjenek Erdélyben a testgyakorlat, az atletika meghonosításán, terjesztésén.

Felhasználom ezt az alkalmat és elmondok önöknek, előzőleg az atletikáról egyet-mást.

Hegy mi az az atletika, azt önök épúgy tudják, mint az, a ki ennek gyakorlatait űzi.

Napi lapjainknak, főleg a fővárosban ma már alig jelenik meg olyan száma, melyben a „M. A. C.”, vagy a nagyszámú vidéki clubok, s más sport-egyesületek működéséről tudósítást ne hozna.

A milyen szétágazók és sokfélék a mozgással, a test izmainak foglalkozásával egybekötött időtöltések, épen olyan széleskörű az atletika fogalma.

Ha az ember pusztán szórakozás, vagy testgyakorlat kedvéért gyalogol, az atletika; ha labdázik, az atletika; vívás, koresolyázás, esolnakázás, velocipédezés, futás, úszás, boxolás, birkozás, súlydobás, vagy emelés, gerelyhajítás stb. mind az atletika keretébe tartozik.

Nem tartozik azonban az atletika keretébe a ferbli, aleiger, huszonegy, meg a többi ezekhez hasonló csendes játékok, a tivornya, az élvezetekben való kicsapongások; melynél sokszor még kisebb baj az, hogy erszényünk meglapul, vagy javaink elvándorolnak, a nagyobb baj az, hogy a mit ezeken kívül elveszítene, az vissza szerezni alig lehetséges és ez a testi erő és egészség.

A ki az atletikáról akar beszélni, rendesen azon kezdi, hogy vissza tér az ó-korba, ismerteti a régi görögök, meg a régi rómaiak életét. En ezt nem teszem. Nekünk van mit és fájdalom, igen sok beszélni valónk van magunkról is.

Mindannyian tudjuk, hogy a mi szép hazánk Európának évszázakon védbástyája volt. Török, tatár dúló

*) L. Annuaire de l'Armée Française pour 1885. VI.

**) Etude sur le budget des écoles militaires en 1875, par M. M. de Brettes, lieutenant-colonel etc. (Journal des sciences militaires, juin 1875.)

ereje a magyar hadak sorain, mint gránit falon tört meg. A kis Erdély történelmében, mint egy véres szalag úgy húzódik végig szakadatlan láncolata a csatáknak. Apáink közül kevés ért öreg kort, életük virágjában öntözte vérük a csaták mezejét. Hiszik-e önök, hogy megmaradtunk volna e sokat zaklatott földön, ha őseink folytonos fegyverforgatásban nem erősítik izmaikat, testöket pedig folytonos testgyakorlatokkal nem edzik?

A fiú gyermek a lefolyt századokban 7 éves korában már kikerült az anyai gondviselés alól. Azontul az apa vette át nevelését. Ez bevezette a lovaglás és testgyakorlat minden nemébe a fiút. 14 éves korában fegyvert kapott oldalára a nemes ifjú, s ha a harcjátékban díjat nyert, vagy a csatákban magát kitüntette, 20 éves kora körül lovaggá ütötték. A lovagjátékok egymást érték e korban béke idején.

Koronás fők is résztvettek ezekben. Hisz Mátyás király viadaláról a cseh Holubárral, ki nem olvasott?

Hát mindezek a mi századunkban megváltoztak.

És pedig a testedzésnek nem előnyére változtak meg. Az önvédelmi harc után túlbuzgón igyekeztünk a nyugat műveltségi fokát elérni, e buzgalomban elfeledtünk arról, hogy az embernek nemcsak agya, hanem tüdője, két keze és két lába is van.

Aldásaival a civilizációnak annak átkai is beszárvárognak. Lomtárba kerülnek daliás játékaink, lenézettek a testgyakorlati időtöltések, jöttek e helyett kávéházak s más játékbárlangok, ideg- s érzék csiklandozó mulatságokra pazaroltatott bőven a pénz és egészség. Ez történt a városon. De hát a falun?

Oda meg a civilizáció békés apostola, a zsidó vándorolt be.

Ezek korcsmaiban felejtgette s felejtgeti gyakran a nép nemcsak a bűt, de a hajdan annyi szorakozást nyújtott ártatlanabb időtöltéseket is.

Eszterházy Miksa gróf mintegy másfél évtized előtt huzamos ideig tartózkodott Angliában és Amerikában. Nemcsak ellette, de tényleg részt vett az ottani társadalmi mozgalmakban.

Tapasztalatairól magvas tudósításokat küldött haza. Elmondotta ezekben, hogy az angol nép azért hatalmas és erős, mert egészségét, vagyonát, becsületét nem kótyavetyéli el fülledt levegőjű kávéházak és korcsmákban, kártya s más játékasztalok mellett, hanem gyalogol, vív, fut, birkózik és labdázik. Labdázik a lordok, labdázik a miniszterek. Ha nincsenek hasonrangú játszótársak elegendő számmal, hát ott vannak a szolgák, meg a kocsisok, ő lordságaik ezekkel egészítik ki magukat s ezek útéseit úgy úgy acceptálják ám, mint a kollegáét.

E főúr felhívta a nemzet ifjúságát, hogy ne ignorálja, de keresse fel a testgyakorlatokat, műveljék a hazai testgyakorló játékokat.

1887-ben pedig mikor haza jött, Budapestén megalkototta a most is virágzó magyar athl. clubot.

Azóta az ő és utódai biztatása és útmutatása mellett szélesebb körben terjed a kedv testgyakorlatokban való részvétel iránt, egymásután alakulnak a testgyakorló egyesületek. Az atletikai clubok princípiuma az, hogy csak feddhetlen jellemű egyéneket fogad be és tűr meg kebelébe. Fejleszti tehát a gentlemani erőnyeket. Célja pedig az, hogy csekély segédeszközzel esetleg a nélkül utat mutasson, módot nyújtson a testgyakorlatok üzésére s ezeket megkedveltesse. Nemes irányban fejleszti egyrészt a társas-életet és más részt módot nyújt, hogy a művelt osztály szegényebb része számbavehető áldozat nélkül üzze a testgyakorlatokat s így elősegíthesse a művelt középosztály fizikumának erősödését.

E mellett a föld népének is példát nyújt, hogyan lehet az életet vidám időtöltésekkel kellemessé tenni a nélkül, hogy az uzsorával vagyonát, megmérgezett pálnakával egészségét, életét elrombolná. E célra szolgálnak a testgyakorlati egyesületek által időnként rendezni szokott népünnepek, melyekkel régi játékok elevenítettnek fel.

Életképes és virágzó egy testgyakorló-egylet akkor, ha komoly férfiak, kik tagul belépnek, levetik a nagyképűsködést, nem röstellik a nyújtón izmaikat fiatalabb tagok jelenlétében is megropogtatni, sőt elől járnak a porondon is, s nem tartják méltóságukon alólinak, ha korra fiatalabb vagy plane tanulói pályán levő taggal a kardot vagy fleuretet összemérik.

E tekintetben a „K. A. C.” elnöke báró Jósika Lajos ő nagym., ki a marosvásárhelyi versenyeken is meg fog jelenni, a legnemesebb példát nyújtja. Nemcsak szívesen mérkőzik meg a nálanál 60—65 évvel fiatalabb egyleti taggal, de négy év előtt nehányan a vívás alapmozdulataiból s a kardforgatás kiválóbb fogásaiból a legrendszerebb és legalaposabb oktatást ő nagyméltóságától nyertük.

E kis kitérés után az elmondottakat egybevetve látjuk, hogy fent a fizikai, lent az erkölcsi hatásra törekszik az atletika.

*

Szerkesztő és laptulajdonos úr ezenkívül rendkívüli áldozatokat is hozott sportunknak. Két ízben adott ki rendkívüli számot, melyek majdnem kizárólag versenyeink programjával s ünnepeinkkel foglalkoznak.

Szeptember 29-én, a versenygyaloglás megkezdésének napján a lap 47. számának vezércikke a következő szép üdvözlöt intézte a clubhoz:

Üdvözlöt vendégeinkhez!

A székelyfővárosnak a hét folyamában szívesen látott vendégei lesznek, kik legyenek részünkről is melegen üdvözlölve!

A „Kolozsvári Athletikai Club” és a „Marosvásárhelyi Torna-Egylet” testvér-kezet fogva rendezik azon kiváló sport-ünnepélyt, melynek programját már bemutattuk t. olvasóinknak.

A testgyakorlatok különböző neveit csak a hetvenes években kezdetek újra kultiválni hazánkban. Budapest és Tata (Komárommegyének ezen szép kis városa, gróf Eszterházy Miksa lakóhelye) adott legkiválóbb jelt az atletikai mozgalmról, míg az erdélyi hazarészben a „Kolozsvári Athl. Club” állott a sport ezen nemének élére, s ma már, mint megizmosodott testület fejleszti az ifjúság erejét, hogy „ép testben ép lélek” jellegét minél inkább meghonosíthassa. Ezen férfias törekvésű, úttörő sport-egyesület rendezi az előirt ünnepélyességeket a mi „Torna-Egyletünk”-kel szövetkezve, mely alkalomból Kolozsvárról és az ország különböző részeiből többen érkeznek Marosvásárhelyre, kik legyenek általunk szívélyesen üdvözlölve!

A mi „Torna-Egyletünk” is még csak a kezdet nehézségeinél van, de azért életrevalóságának már is sok jelét adta, s főleg a csinosan berendezett torna-kert arról tanuskodik, hogy az egylet tetterős akarattal törekszik feladatát megvalósítani, melyhez erőt, kitartást kívánunk, óhajtván, hogy a nagy közönség jóakaró támogatása is hathatós befolyással legyen ezen testedző egyesület nemes céljainak megvalósíthatására.

A mi „Torna-Egylet”-ünk, mint házigazda, fogadja a sport-ünnepélyre érkező vendégeket. Az elnökség és rendező-bizottság megtette és elvégzi a maga feladatát,

most már vendéglátó közönségünkön van a sor, hogy a székelly vendégszeretet jó hírét fenntartsa és melegét éreztesse szept. 30-án és okt. 2-án érkező vendégeivel, kik legyenek szívesen üdvözölve a székellyfőváros vendégszerető falai között s érezzék otthonosan magukat közöttünk most és minden időben!

Legyenek melegen üdvözölve szívesen fogadott kedves vendégeink!

Sincer.

Képzelné lehet, hogy ilyen előzmények után versenyzők és kirándulók jó kedvvel indultak útnak, a gyaloglásban a 10 versenyzőn kívül, versenyen kívül Boheczel Sándor, Ehrlinger Lajos és Kővári Ernő; kerékpáron kirándult L. Benke Ferenc, Stámpa Keresztély és Vermes Lajos nemzeti bajnok. Kocsin kísért a versenyzőket Kővári Mihály a club alelnöke és Kuskó István a club titkárja. A szép eredménnyel lefolyt versenygyaloglásról a következő leírást adjuk:

Bajnoki versenygyaloglás

Kolozsvárról—Marosvásárhelyig.

Marosvásárhelyt szeptember 30-án.

Versenygyaloglásra kolozsvári athleták sohasem indultak jobb kedvvel, mint tegnap. Mint szerelmes jegyesek, kik várva-várják az esküvő boldogító perczét, oly izgatottan várták a versenyzők a versenygyaloglásra való indulási időt, hogy a Marosvásárhelyi tesvérekkel, elsőik lehessenek az ölekezésben.

Ezt bizonyítja az is, hogy az athleták közül hárman versenyen kívül is indultak a gyalogkirándulásra, s a tizenegy jelentkező közül 10 s a három kiránduló ki is állt az induláshoz.

Lelekésedést és kedvet öntött a gyaloglókba a bajnokok bajnoka Vermes Lajos jelenléte, ki már 29-én d. u. fél 3-kor, a club 2 velocipedistájával felhajtott a Felekitetőre, hogy a kirándulókhoz csatlakozzék.

A gyaloglók kivonulása kocsikon a báró Jósika Lajos házatól történt, a club elnöke ő nagyméltósága az erkélyről nézte az indulást, nagyszámú, intelligens közönség fogta körül a kivonulásra sorakozott kocsikat.

Háromnegyed három órakor harsongó éljennel éltetve az elnököt, derült hangulatban indult el a vidám versenyző csapat, mitsem törődve a permetelő esővel, mely mintha nem elkedvetleníteni, hanem megszentelni látszott volna a versenyzőket.

Háromnegyed négy órakor a Felekitetőn már derülten mosolygott a tiszta kék égről a nap, a kirándulók és versenyzők még derültebb hangulatban voltak.

A feleki kereszt alatt sorakozott a tizenhárom szám-ból álló csapat. Szerencsés e szám az athleta életben! A kísérő bizottság elnökének Kővári Mihálynak kézással ígérték meg a versenyzők a szabályok megtartását s pontban négyszer Vermes Lajos nemz. bajnok pisztoly lövésére útnak eredtek a nagyobb része előtt teljesen ismeretlen versenypályának.

A kerékpárkirándulók képezték az előcsapatot, Tordáig előre hajtva, a kísérő bizottság pedig kocsin hátul kísérte a versenyzőket.

Minden kiránduló az út térképét vitte magával, melyen jelezve voltak az útvonalon igénybe vehető pihenő tanyák s azoknak jele, melyről éjjel-nappal megtalálhatják.

Terv szerint az első nap átlag tíz percz alatt kellett volna egy-egy kilométert megtenni, ámde a versenyzők hegyen fel, hegyen le, kezdettől fogva 7½—8 percz alatt haladtak.

A csapatot Kolosváry vezette, vele tartván Baczony, Antal András Tordáig.

Versenyzők zöme Borbély György vezetése alatt haladt és közte s a Kolosváry csapata között már Torda felé kilométernyi tér keletkezett. Öt óra 35 perczkor érték el a „Hármas“ fogadót.

Hét órakor érkezett Kolosváry csapata Tordára (21.4 klm.) s megsem állva haladt tovább.

Tordán a „Korona“ szálló előtt nagy népiömeg várta a versenyzőket, lámpával és lobogóval volt a „Korona“ megálló helyül kijelölve és a tordai korcsolyázóegylet elnöke, Velits Ödön szívélyesen fogadta az érkezőket. A szálló egyik emeleti termét előre berendeztetve érkező helyül s versenyzők némelyike, kísérők s kerékpárosok gyorsan vacsorához láttak.

A kerékpárosok, mert számukra az éj menetelre nem alkalmas, Tordán maradtak vissza, a kísérő bizottság egyik tagja Kuskó titkár, a versenyzők szokatlan gyors előnyomulását az útvonalon előre jelezni Mihály Gyula birtokos kocsiján előre haladt, míg Kővári alelnök a versenyzők kísérésére hátra maradt.

Gyéres Sz.-Királyra a versenyzők érkezése (33.2 kilométer) a következő időrendben történt, Bethlen B. gróf felj. szerint:

Kolosváry J. 8 óra 55 p., Simonffy Géza 9 óra 4 p., Borbély 9 óra 6 p., Gidró G. 9 óra 7 p., Antal András 9 óra 8 p., Bacsonyi 9 óra 12 p., Tar I., Grosz Viktor és Kiss 9 óra 23 p., Wirtzfeld Mórítz 9 óra 27 perczkor.

Bethlen Bálint gróf fogadta kiváló előzékenységgel itt az athletákat, a kert ajtója fölött lámpa jelezte a megálló helyet. Az ajtó előtt a kertben pedig pompásan terített asztal, honnan minden versenyző egy-egy darab húst és kenyeret véve kézbe egy-egy csésze thea vagy fekete kávé felhajtása után újult erővel haladt tovább.

Szép volt az est; a felhőtlen égboltról tündöklő hold megezüstözte a tájat, bevilágította az útvonalat.

Enyhe volt a lég, szóval úgylátszott, mintha a gyaloglás fáradalmának enyhítésére a felsőbb hatalmasságok is kedvüket lelték volna abban, hogy hozzá járulhatnak.

Észrevétlenül érték el a versenyzők Gerendet (45.7 kilométer), melyben Kolosváry megállás nélkül surrant át. Borbély 10 óra 6 perczkor érkezett ide; Tar Imre, Grosz Viktor s Kiss 10 óra 37 perczkor. A többi versenyzők kisebb-nagyobb távolságokban utánuk jöttek.

A versenyzők ezután elszórvan az útvonalon s már törekedve az előnyomulásra, párosával és egyenként az kisebb-nagyobb távolságokban elszórtan haladtak.

Kolosváry, ki térben folyton nyert társai felett, 10 óra 50 perczkor Marosludason (56.5 klm.) volt. Felföldy Elek és Keresztes A. birtokosok rendeztek be e helyen pihenő tanyát a versenyzőknek s az érkezés előre való jelzésére fogatot bocsátott Felföldy a kísérő rendelkezésére.

Borbély György bajnok és Simonffy Géza keményen üldözőbe vette innen Kolosváryt, a távolság közöttük váltakozva 1—3 kilométer volt, azonban minden törekvésük hajótörést szenvedett, beérni nem tudták.

A versenyzők Kutyalvára (63 klm.) érkezése a következő rendben történt: Kolosváry 1 óra 15 p., Borbély, Simonffy 1 óra 30 p., Bacsonyi Kálmán 2 óra 30 p., Kiss Ferenc, Grosz V. 2 óra 40 p., Tar Imre 3 óra 20 p.

Radnóthon (71.4 klm.) 1 óra 55 perczkor volt Kolosváry, 2 óra 15 p. Borbély és Simonffy, hol utóbbiak lemondva a törekvésről, hogy Kolosváryt beérjék, pihe-

nőt tartottak, s fél 4 órakor értek Csapóra. Kolosváry Nyárádtón tartva rövid pihenőt, 7 óra 2 perczkor elsőnek érkezett Marosvásárhelyre.

A beérkezések idő és sorrendje ezután a következő volt:

1. Kolosváry János . . .	7 óra 2 perczkor.
2. Borbély György bajnok	7 „ 38 „
3. Simonffy Géza . . .	7 „ 42 „
4. Antal András . . .	7 „ 42 „
5. Baczony Kálmán . . .	8 „ 55 „
6. Hidró Gergely . . .	9 „ — „
7. Kiss Ferencz . . .	10 „ 20 „
8. Grosz Viktor . . .	10 „ 20 „
*9. Boheczel Sándor . . .	10 „ 20 „
10. Tar Imre . . .	12 „ 51 „
*11. Ehrlinger Lajos . . .	3 „ 03 „

*Versenyen kívül.

Virtzfeld Mórész a versenyt a pálya felénél abban hagyta.

A Bem-szobor előtt mint célpontnál jelentkeztek a versenyzők, megemelve fővegüket a hatalmas ércember előtt. Nagy Sándor r. b. tag fogadta a torna-egyleti tagokkal az érkezőket s jegyezte a megérkezési időt.

(Folyt. köv.)

K ü l ö n f é l é k .

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

Úszó-versenyt rendeztek a bécsi Diana-fürdőben. Legérdekesebb volt a bajnoki verseny, melyben öten vettek részt. Strasz Károly ügyvéd lett a győztes, 59 mp. alatt tévén meg a 68 méteres pályát.

A budai polgári lövész-egyesület már gondoskodott arról, hogy korcsolyapályája az első jégképződésnél megnyitható legyen. Jegyek már is kaphatók a kijelölt helyeken, a következő áron: I. Idénijegy nem korcsolyázó lövész-egyesületi tagok és ezeknek közös háztartásban levő családtagjai részére személyenként 1 frt. II. Idénijegy korcsolyázó lövész egyesületi tag stb. mint fent 2 frt. III. Idénijegy cs. és kir. honvéd tiszt urak, a II. kerületi „Budai Kör“, „Budai Dalárda“, „Budai Torna-Egylet“, I. ker. „Polgári Casino“, I. ker. „Polgári Kör“ tagjai; az egyetemek hallgatói és a magasabb iskolák tanulói részére személyenként 3 frt. IV. Idénijegy a nagy közönség részére rendes díj 4 frt. V. Napi bemeneti személyjegyek 30 kr. VI. Zenenapokon egyaránt és személyenként zene-díj külön 20 kr. VII. korcsolya elhelyezése- és gondozásérti díj az 1887—8-iki egész idényre 1 frt. VIII. Ruhatár darabonként 5 kr. IX. Korcsolya fel- és lekötési díj a szolgának 5 kr.

Az I. ker. polgári kör kiadta már előleges jelentését a Christen-féle telken, a budai nagy körút mentén fekvő jégpályának megnyitására. E jelentésből megtudjuk, hogy a majdan beálló fagyon, a tágas jégmező felett, szélmentes völgy ölében álló pályacsarnokot tetemesen

kibővítették; külön, kényelmes ruhatárt, korcsolya-szobát építettek, s az üvegterembe nyíló buffetet megnagyobbították. A jégpálya-bizottság, melyben kiváló sportfér-fiak is vannak, a magyar athletikai club egyes kitérő tagjaival szövetkezve már is programjába vette a korcsolya-versenyt. Jelző táblák Pesten is vannak, a Károly-kaszárnyán és a Dorottya-utca sarkán, ezeket a fehér-kék lobogóról ismerni meg. Idénijegyek ára kortagoknak 1 frt 50 kr., a magyar athl. club és a budai egyletek tagjainak, valamint katonatiszteknek és önkénteseknek 3 frt; más egyéneknek 4 frt. Zenenapokon: csütörtökön és vasárnapon 20 kr. zenedíjat is szednek.

A budapesti sport-club múlt héten választmányi ülést tartott, melyen bejelentették a club alapszabályait; a belügyminiszterium már megerősítette. A club tagjainak száma jelenleg 150. A választmány minden igyekezetét arra fordítja, hogy a testi erő mellett a szellemi és társas életet is fejlessze.

Meghívás.

A „magyar országos-bank részvény-társulat“ részvényeseinek 1887. évi december 12-én d. e. 11 órakor Budapesten, a társaság saját helyiségében V. kerület nádor-utca 4. sz. a. tartandó rendkívüli közgyűlésére.

Budapest, 1887. évi november 26.

A magyar orsz.-bank rész.-társulat igazgatósága.

BRÖMER-ELMERHAUSEN és TÁRSA KERÉKPÁR-RAKTÁRA

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 36. SZ.

„Hillmann, Herbert és Cooper“

Coventry-i (Angolország)

világhírű gyárának vezér-képviselősege.

Valamennyi újdonságok, bőröndök, nyergek, lámpák, csengők, sípok, stb.-ben raktáron vannak.

Angol-kerékpározó iskola a háznál.

(Képes árjegyzék bérmentve küldetik.)

Tartalom: Korcsolya versenyek. S. A.-tól. — Sport az Orpheumban. Barátosi Porzolt Gyulától. — A korcsolya-egyesületek figyelmébe. Kuszko Istvántól. — A nyitrai tornatermet f. évben látogató leányokra vonatkozólag a tornaanyag fölöstásáról és módszeres kezeléséről. — A francia katonai nevelés. (Folytatás.) — A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek. (Folytatás.) — Különfélek.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sábos petitsorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTİK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNÁ-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »BUDAPESTI SPORT CLUB«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNÁ-EGYLET«, AZ »EGYETEMI ATHLETIKAI CLUB«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNÁ-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNÁ-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNAK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNÁ-EGYLET«, A »PRÍVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJAI- UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNÁ-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNÁ-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországon összes tanintézetének.

Szerkesztőségünk a következő hivatalos iratot kapta:

*Tekintetes Porzsolt Jenő úrnak, mint a „Herkules“ című sportlap szerkesztőjének
Budapest.*

Van szerencsénk hivatalosan értesíteni, hogy az „Egyetemi Athletikai Club“ becses lapját hivatalos közlönyévé választotta.

Kelt Budapesten, 1887 október 25-én.

Hivatalos tisztelettel

HOSZÚ NÁNDOR,
titkár.

SEILER ENDRE,
alelnök.

A budai torna-egylet díszturnája.

(1887 december 7.)

A már megszokott díszes, nagybárra nőkből álló közönség töltötte be a budai tornacsarnokot, úgy annyira, hogy a díszturnázásra későnjövők helyet sem találhattak.

A katonazenére bevonuló tornászok szabadgyakorlataikat kettős körben végezték Zsingor M. egyleti művezető vezérlése alatt. Az egyes gyakorlatok a legegyszerűbbek voltak, de a kivitel szabatossága mellett szép képet nyújtottak.

A szertornázás öt csapatban a következő szereken történt: 1-ső csapat magas korláton, 2-ik csapat rohamdeszkán, 3-ik csapat magas ugrás, 4-ik csapat bakon, 5-ik csapat lovon.

A szertornázás bár rövid ideig tartott, mindenkit meggyőzhetett mind az előtornászok, mind a csapatok jeles képzettségéről.

Most jött a díszturnázás fénypontja, a fabottal végzett szabadgyakorlatok. Mióta lapunk áll, módunkban volt minden fővárosi díszturnázást látni, de az itt látottakat csak a budapesti torna-club múlt évi rendgyakorlatai (zenére végezve, vezette Ruh Géza) közelítették meg. Maguk a botgyakorlatok a legnehezebbek és legmutatósabbak voltak és a kivitel páratlanul tökéletes. Valóban azt kell mondanunk, hogy a szó szoros értelmében kitűnő, eléggé nem is dicsérhető tökélyt mutattak be jeles tornászaink. Köszönet és méltó hála illeti meg Zsingor Mihályt, hogy a magyar tornászatot e téren a tökély ily magas fokán mutatta be. Maga az egysorból kettős és négyes sorba alakulás is ütemre és feltűnő ügyességgel történt. Csak azt szerettük volna, ha a gyakorlatok egy kevéssel gyorsabb ütemben végeztettek volna.

Ezután iskola tornázás következett a nyújtón. Itt tapasztalhattuk, hogy úgy 8—10 igen jó tornász mellett számos középszerű erő van, s ezért jobb is lett volna más szeren mutatni be az iskola tornázást.

A versenytornázás szintén a nyújtón folyt be. Fest Jenő az első és Brooser Mór a második díjat nyerte. Fest és Brooser már jó ismerőseik olvasóinknak mennyiben mindketten a főváros legkitűnőbb tornászaik s dicsőségeikről már sokszor írtunk.

A verseny távol-magas ugrásban a győztes a már többször győztes Exner lett igen szép ugrásaival.

A verseny befejeztével Jenny Antal elnök osztá ki a díjakat és köszönte meg a közönség érdeklődését.
S. A.

Körlevél.

Az I. ker. polgári kör jégpályájának tagjaihoz.

Azóta, hogy a Christen-féle telken a Buda intelligens korcsolyázó közönségét, budai jégpályára vonzó csarnok felépült s a fővárosi közönségnek egy új, az ismert budapesti jégpályáknál előnyösebb jégpálya nyílt meg: immár három év futott le. S hogy a minden áramlattal küzdő törekvés s tetemes anyagi áldozat, melyet az I. kerületi polgári kör a jégpálya teremtésénél hozott, nem volt meddő és egy oly intelligens közönség elismerésére, minő az I. kerületi polgári kör jégpályájának állandó közönsége, teljesen méltó, azt különösen a lefolyt harmadik év fényesen bizonyítja.

Három év nem nagy idő, de ha elgondoljuk az eredményt, mely pályánknak állandó közönséget teremtett s a jobbpárti közönségnek igazi fészékén, valódi otthonában napontai szórakozásul, üdülő helyül, s a korcsolyázás szép sportjának gyakorlására egy második otthon nyújtott és Buda kissé zárkózott társadalmába eleven pezsgést, új életet öntött: úgy elmondhatjuk minden évvel, hogy a multa, s a multban gazdag eredményekre hivatkozhatunk.

De a mint nőtt a törzsközönség, úgy nőttek a kívánalmak is. A mult évben már a balpart korcsolyázó közönség intelligenciájának is nagy részét a mi jégpályánkra vonzottuk; a tömeges megjelenők, a pályát felkaroló sportköröknek jégpálya csarnokunk, melyet kezdetben Buda előkelőségének emeltünk, szűknek bizonyult. A szép, sima, tágas jégmező fölött elnéző korcsolyaház zsúfolva állt s a résztvevőknek egyedüli jogos panaszkodásuk az volt: a csarnok nagysága nem felel meg a páratlanul álló jégpályának; s a szélről kimélt, kies, zuzmarától fényes, jégtől csillogó völgykatlan nagyobb épületet érdemelne.

E hiányon segítettünk az idén. Mig a főváros közönsége a nyár és őszi kellemeinek élt, nem is gondolva még a tél mulatságaira: jégpályabizottságunk a tél szórakozásaira, a közönség kívánalmaira gondolva, nem pihent, fáradt, tervelt, épített s ma már az I. kerületi polgári kör jégpálya csarnoka megnagyobbodva, átalakítva, újjá születve vár a télre, az első jégre.

Ez átalakításokat kell első sorban jégpályánk kedves látogatóival megismertetnünk.

Jégpálya csarnokunk jóval nagyobb, mint eddig volt. A belépő mindjárt egy kényelmes folyosóra nyit, melyen jobbra tágas, nyílt ruhatár áll, a hol a még oly tömeges megjelenéseknél is, minden tolongás, s az ebből származó apróbb panaszoknak egyszer s mindenkorra eleje vététt. Innen külön korcsolyatárba jutunk, mely a kényelmes üvegtérembe vezet, a garde des dames-ök kedves otthonára, a honnan az egész pályát beláthatják. Az ebből nyíló buffetre rá sem ismer az, a ki a mult éveken e helyütt lelte föl pihenő és üdülő helyét. A buffet kétszer oly nagy s az idén már jól megférnek benne a tavali még szorongó korcsolyások.

Ezeket jelentjük az újításokról s megvagyunk győződve, hogy az első találkozóknál, melyet a majd beálló fagy nyújt tagjainknak, mindnyájan még ez előzetes értesítés után is, kellemesen meg lesznek lepetve a téli szórakozások és multságok küszöbén.

Hogy pedig ezen szórakozások és multságoknak rendszeres tér nyíljon, arról bőven gondoskodik jégpályabizottságunk, mely az idén tisztán sportférfiakból alakult s a mely a magyar athletikai club egyes kiváló tagjaival szövetkezve, már is programjába vette a közönségnek élvezetes és a sportköröknek tanulságos és buzdító korcsolyaversenyeket, a melyeken versenyezni s a kör érmeit elnyerni ma még a legkiválóbb korcsolyázó sem tartja olcsó dicsőségnek.

E mellett azonban, hogy a jégpálya gondozása, ápolása egy külön felügyelő bizottság tiszte, még különös tekintet van a korcsolyázni tanulóakra. A főváros egyik legjobb korcsolyatanítóját szerződtettük s a felügyelő személyzet, szolgál, korcsolyakötők stb. számát annyira emeltük, hogy az idén a még oly tömeges egyszeri megjelenéseknél sem fog kelleni várakozni a dermesztő hidegben, a fagyos rögökön, annál kevésbbé, mert most már végig deszkapadozat vonul a csarnok előtti széles erkélyen.

Állandó katonai zenekar az idén is fogja gyönyörködtetni a jelenlevőket.

Most még csak igen kevés mondani valónk van.

Elsorolva jégpályánk minden más jégpálya fölötti előnyeit, a völgykatlan mélységét, az alig félméter mélységű vízállást, az üde levegőt s a kedvező klimatikus viszonyokat, melyek folytán a mi jégpályánk, melyen legelőször jelenik meg a fagy s legkésőbb áll be az olvadás, a leghosszabb korcsolyázó tartammal bír; még azon kedvező helyzetre hívjuk föl a látogatók figyelmét, hogy ez az egyetlen fővárosi jégpálya, a hol minden magánfogat és bérkocsi közvetlenül a bejárat előtt állhat meg s lobogó díszített kapuzata a főváros minden tájékaról közlekedő lövonatú kocsik megálló helye.

Föl kell még a t. tagok figyelmét hívunk a jelző táblákra, melyeken a korcsolyázó napokról tudomást szerezhetnek kétes időben, lágy idő beálltán, midőn a főváros ereszeiről csurog a víz, de a mi jégpályánkon szilárdan áll a jég, mint az aczéltükör. Ilyen jelzőtáblák Budán a várban, a régi városházán s a lánczhid előtt, az észak-keleti vasút palotáján, Pesten pedig a Dorottya-utca sarkán, a Hüttl-féle porcellán-kereskedés előtt s a Károlykaszárnán, a lövonatú kocsik induló helyén láthatók. Mindenütt a kör színét viselő kék-fehér zászlók lengenek, a milyen egyszersmind minden korcsolyázó napon a kör helyiségén a kimagasló póznán is lobog.

Nagy anyagi áldozatok, erkölcsi küzdelem, fáradalmak után önérzettel elmondhatjuk azt, hogy mindent megtettünk, hogy a fővárosi közönségnek, vagy helyesebben mondva: jégpályánk közönségének egy a legelőbbkelő külföldi jégpályák színvonalán álló s még a legkényesebb izlést is kielégítő, legparányibb panaszra okot nem szolgáltatató jégpályát nyújtunk, kényelmes csarnokkal, újjáalkotott pályaházzal, a melyben ezúttal is figyelem, odaadó gondozás fogadja a látogatókat. Meg vagyunk tehát győződve, hogy őszinte „isten hozott“-unk szíves és meleg üdvözléssel találkozik a megnyitás alkalmával, melyet annak idején nyilvánosságra hozunk.

Most még csak a túldoldali szabályok figyelembe vételét ajánljuk.

Budapest, 1887 november havában.

BEIVINKLER KÁROLY,
igazgató.

id. dr. SZÉNÁSSY SÁNDOR,
a jégpálya-biz. elnöke.

Úszóversenyek télen.

Bécs, 1887 december 5-én.

F. hó 4., 8. és 11-én tartottak Bécsben a Diana-fürdőben az idei úszóversenyek, melyeket a bécsi „Allg. Sport Zeitung“ rendez. Hogy Bécsben, hol az úszósportnak annyi barátja van, még ez ideig sem alakult úszóegylet, mely az ily versenyek rendezésére hivatva volna, — az mindenesetre sajtószertű tünemény, hogy ennek mik az okai, — nem tudom. Talán a magyar fővárost tartja szem előtt, hol annyi sok kitűnő úszó lakik s még sincsen egylet. De ha így van a dolog, azt hiszem még soká várhat, mert nálunk már versenyeket sem akarnak rendezni. Pedig a ki látta a bécsi Diana-fürdőbeli versenyeket, és látott valaha magyar versenyeket, az mindenesetre azt fogja magának mondani, hogy Budapest ép oly mértékben van praedestinálva ilyen versenyek rendezésére, mint Bécs. A Diana-fürdőbeli uszoda teljesen zárt helyiség, a császár-fürdői női uszoda teljes képessége volna, ha az uszodában emeletnyi magasságban karzat vezetne végig és ha be volna köröskörül építve. Hossza 34 méter, szélessége 12 méter, vízmélysége az ugrószerekkel 3 m., elől $\frac{1}{2}$ m. Számos gázlámpa világítja meg a szép tiszta tükröt. Valamikor azt hallottam okul felhozni, hogy a budai császár-fürdő női uszodában azért nem lehet télen is úszni, mert a párolgás folytonos csepegést idéz elő; nos hát kisebb-nagyobb mértékben csepeg a Diana-uszoda is, bár nem ásványos víz. Hőmérséklete meleg vízzel és gőzzel melegítve állandóan $19\frac{1}{2}^{\circ}$ C. tartva. Néhány kályha igen jól melegíti fel a levegőt, úgy hogy levetkőzve is hosszabb ideig lehet ülni minden veszély nélkül. Mindezt nálunk is meglehetne csinálni, csak hogy nincs vállalkozó szellemű ember. Pedig a személynél elbeszélése folytán télen is igen sűrűn látogatják az uszodát. És mily főelőnye van e szerint Bécsnek a magyar úszók felett, az, hogy míg nálunk már augusztus végén bezárják a kapukat, addig a bécsi úszók évek hosszú során át folyton gyakorolhatják az úszást minden megszakítás nélkül.

De éppen ezért kellett volna magyar úszóknak is jelentkezniök, hisz nem is lett volna ezek után szégyen, ha legyőzetnek. De sőt, azt állítom a látottak után, hogy a rövid távolságra trainirozott úszóinkat nem győzték volna le. Mert láttam már több versenyt hazánkban és azt tartom, hogy jobb úszókkal rendelkezünk. Nem állnak rendelkezésemre adatok s így nem tehetek összehasonlításokat. *)

Külföldi eredményekkel azért nem lehet összehasonlítani a bécsi rekordokat, mert nem ismeretes a legtöbb esetben a pálya hossza, vagyis hányszor kellett fordulni. És az mindenesetre igen sokat határoz; a ki nem trainirozta magát az ilyen úszásra, a rövidebbet fogja húzni, mert minden fordulaton veszít. De viszont láttam, hogy a kik erre trainirozás alatt fektettek nagy súlyt, minden fordulaton körül 2 m. térlőnyt nyertek a lábakkal való erős elugrás által. Szabály ugyanis az, hogy kézzel érintve a falat, lábbal is el lehet magát rugni. Hazai úszóinkra tehát következő feladat vár: álló vízben trainirozni az úzás különféle neveit és a fordulást! Nagyon különös, hogy az összes versenyzők közül csak egy alkalmazta a szerintem legjobb úzási módot: a singelést és ez el is nyerte a bajnokságot. Meg kell adni a bécsi úszóknak, hogy sokat adnak a szép, hosszú tempókra, a

mit nálunk tényleg oly ritkán látni; erős lábtempók és jól homorított derek a bécsi versenyzők legjellemzőbb tulajdonai.

Ki kell emelnem, hogy nézetem szerint helytelen eljárás, hogy még a rövid távolságú bajnoki versenyt is fejgrással kell kezdeni; mert tudok sok igen jó úszót, kik sohasem ugranak. Pedig egy jó fejgrás 2—3 méter térlőnyt biztosít, holott a távolság csak 68 m. tesz ki. Különös továbbá, hogy éppen a versenybizottság órája csak negyedmásodperceket mutat, holott a közönségnél igen sok versenyzőre volt látható a sportszerűbb ötödöökkel.

Minderről eltekintve csak arra vagyok kíváncsi, mikor lesz a magyar főváros azon a ponton, hol teljes katonazenekar működése és 1 forintnyi (meglehetősen magas) belépti díj mellett oly közönséget lát az úszósport kedvelők csarnokában összegyűlve, minőt Bécsben e vasárnap, decz. 4-én tartott első versenynapon volt alkalmam látni. Jól esik a fiatal nemzedéknek látni, mennyien vannak, kik nem sajnálnak pénzt és fáradságot, végig nézni e szép küzdelmeket, melyeken a sokat ígérő fiatalság kész nyíltan megmutatni, mily szép eredményeket lehet elérni a legkellemesebb sportág terén.

A versenyek lefolyása a következő volt:

I. 12 éven aluli gyermekek versenye 34 méterre; két futamban lett megtartva. Az elsőnél első Kreitmeyer 39", második Graetz. A másodiknál első Kugler S. $44\frac{1}{4}"$, második Kugler M. lett. A későbbi döntő küzdelemnél első lett Kugler S. $38\frac{1}{2}"$, második Kreitmeyer.

II. A 18 éven aluli gyermekek versenye (102 méterre) első lett Grünfeld I. 1 : $45\frac{3}{4}$ alatt, kinek oly remek távúszási, nyugodt stylusa van, hogy évek múlva bizonyára a legelső úszókkal foglal helyet, második Lind O., harmadik Miller H. lett.

III. A 15 éven alóliak 68 méteres versenye első Czadill R. lett 1 : $17\frac{1}{4}$ alatt, második Satzinger K., harmadik Spindlegger F.

IV. Bajnoki úzás 68 méterre. Ez volt a nap fénypontja. Minthogy ötven jelentkezőt, két csapatban versenyeztek. Első csapatnál első Zimmermann O. 1 : $4\frac{1}{4}$ alatt, második Prochaska H.; második csapatnál első Carl van der Strass, Ritter v. Hohenstraeten $56\frac{1}{2}"$ alatt, második Egbert v. Hochstetter, harmadik Müller F. (negyedrangú úszó). A később megtartott döntő küzdelemnél első Van der Strass $59"$ alatt, második Hochstetter. Az új bajnok igen elegáns stylusban, erős lábtempókkal és váltakozó kézttempókkal úszik és alig látszik törődni versenytársaival; érzi, hogy a verseny kezében van és ez a morális erő éppen úszóversenyeknél tesz sokat. Hochstetter szintén igen jó úszó, de ő iskolatempókkal úszik és így természetes, hogy az igen kiadós singelésre trainirozott Van der Strassnak nem volt képes helyt állani. Szépen is látszott a döntő futamnál, mert csak a második helyet biztosította magának; de az első futamnál jól szorított, a mit a szép idő is mutat. A bajnok egy évig viselheti címét, arany-érme tulajdona marad.

V. Verseny 68 méterre olyanok számára, kik csak ez idén tanultak. Első lett Manfred Fromm 1 : $26\frac{3}{4}$ alatt, második Fromm K.

VI. Önként jelentkezők 34 méteres versenye. A versenyt látogató publikum szolgáltatja a versenyzőket. A jelentkező 3 úr közül Brann S. sietett $30"$ alatt a díjul kitűzött 3 palack pezsgőt elnyerni, míg Rudolf V. úr az egy palackot kitévő második díjért is elég szépen úszott, úgy hogy majdnem holtverseny lett. Azt mondják, még a harmadik is elérte szerencsésen a célzt, de ez már jó későn lehetett, nem láttam.

*) De reményem a Herkules szerk.-ben lévő adathalmaz arra fogja indítani a t. szerk., hogy ezt az összehasonlítást mielőbb szakszerint megteszi. A magyar úszók nagy hállal tartoznak érte.

VII. Úszómesterek versenye 68 méterre. Hét úszómester jelentkezett; indításnál Hitt előbb ugrott el és ezt látva Aigner utána ugrott, daczára annak, hogy a versényszó még nem hangzott fel. Az új indítás után Hitt erősen előrenyomul, gyors tempókat csinálva, míg a vízszafelre való úszásnál Aigner szépen lassan, de biztosan úszva ment előre és játszva győzött 1 : 11 1/4 alatt. Ezzel a versenynek vége volt. Következő nap : csütörtök.

SCHWANDA GUSZTÁV.

A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek.

(Folytatás.)

Sokat küzdöttek a versenyzők Marosludastól kezdve a nagy sárral, reggel felé pedig sötétséggel, mind utatlan kitéve az ismeretlen útvonalon az eltévedésnek. Ezenkívül itt-ott az eső is permetélt. Az útvonal mentén körülbelül 15 hegyet kellett megmászni, melyek között némelyik több kilométernyi hosszan tartott. Ez akadályok daczára rendkívüli az eredmény a mit elérték, dicsőségére válik a versenyzőknek, kik kiváló erejükről és kitartásukról azzal adtak legszebb bizonyítékot, hogy kivétel nélkül mind jó kondícióban érkeztek be. Különösen az első győzön, a 18 éves Kolosváry Jánoson, a ki erdélyrészi bajnok gyalogló címet vívott ki, meg sem látszott a fáradságnak a nyoma.

Kiváló lelkesedéssel fogadta Marosvásárhely úri közönsége a derék athletákat s vetélkedtek egymással azok elszállásolás iránt.

E szép eredmény elérésében kiváló érdeme van Velits Ödön, a tordai korcsolyázó-egylet elnökének, báró Jósika Andor, gr. Bethlen Bálint, gr. Spanoki Frigyes, Mihály Gyula, Miksa Imre, Felföldy Elek, Keresztes Áron, Bede Károly, Cseh László, Sándor János, Veszely Leonhard útmenti birtokos uraknak, kik mint az egyletek által felkért bizalmi férfiak kiváló figyelemmel voltak a versenyzők iránt, s lehetővé tették, hogy azok idővesztetés nélkül táplálék és italneműeket vegyenek magukhoz s minden állomásról, hova beértek, újult erővel távozhattak.

A kolozsvár-marosvásárhelyi versenygyaloglók a 104 klm. utat a következő idő alatt tették meg s kilométerenként az alábbi eredményt érték el:

Kolosváry János . . .	15 óra	2 p.	1 klm.	8 p.	41 mp.
Borbély Gy. bajnok . .	15	38	1	9	1
Simonffy Géza . . .	15	42	1	9	2
Antal András . . .	15	42	1	9	2
Baczony Kálmán . . .	16	55	1	9	42
Gidró Gergely . . .	17	—	1	9	43
Kiss Ferencz . . .	18	20	1	10	34
Grosz Viktor . . .	18	20	1	10	34
*Boheczel Sándor . . .	18	20	1	10	34
Tar Imre . . .	20	52	1	12	02
*Ehrlinger Lajos . . .	23	03	1	13	29

*Versenyen kívül.

E kitüntetett idő délután négy órakor történt indulástól kezdve a beérkezésig számított s így bele esik ebbe az útközből pihenés és az étkezések ideje.

A propozíciók szerint az első beérkező Erdély bajnok gyaloglója címét és a marosvásárhelyi „hölgyek díját” nyerte, a többi versenyző beérkezők pedig ezüstérmet, a mennyiben minden 24 óra alatt beérkezőnek, ezüst-érem minden 30 óra alatt beérkezőnek pedig bronz-érem tüzetett ki.

Athleta-viadal és sport-ünnepély Marosvásárhelyt.

Előzmények.

Az Ezeregy éj regéből szebb, megkapóbb meséket nem regéltük társainknak kis fiú korunkban szívesebben, mint eseményeit marosvásárhelyi kellemes élményeinknek. A fogadtatás, a gyöngéd figyelem, a melylyel a marosvásárhelyi közönség a „K. A. C.” tagjai iránt viseltette, több volt annál, a mit legigazibb magyar vendégszeretet név alatt lehet sorolni.

Testvéri szeretet tárgyai voltunk mi Marosvásárhelyt. A versenygyaloglás eredményéről már beszámoltam. Részletes híret hadd adjam a viadal és az ünnepélynek. Pénteken este ismerkedési estély volt.

A Transylvániában gyűltünk össze este 8 órakor. Marosvásárhely előkelő közönségének színe-java együtt volt itten.

Egymást érték a felkészöntők, melyekben több volt a melegség, az igazi szeretet sugárzása, mint a szokászerű hivatalos toasztokban. Csak úgy elkapva számolok be egy-kettőről. Deák Lajos tanfelügyelő Erdély gyalogló bajnokát, Kolosváryt köszöntötte fel, elmondván Jókai egyik regényéből, hogy egy nagy úr négyes fogaton utazott valamikor. Találkozott útközben egy gyalogszerrel haladó emberrel s felszólítá, hogy üljön mellé a kocsiba. Nem ülök uram, mert sietek, lőn a felelet. Im a tapasztalat bebizonyította, hogy igaza volt ennek, az ember nagyobb utat rövidebb idő alatt képes megtenni, mint a négyes fogat.

Kerekes Sámuel szerkesztő tapsvihar között köszöntötte fel természetesen csengő rímekben az athleták királyát Vermes Lajost, ki vasparipán jött Marosvásárhelyre s Kuskó István clubtitkárt, a ki kocsin, gyalog, lóháton és vasuton igyekezett hasztalan, hogy Kolosváryt a Marosvásárhelyre való beérkezésben megelőzze. Azonkívül riadó tapsvihar és éljenzés között olvasta fel a kirándulókhoz intézett alábbi versét:

Isten hozott!

(Üdvözlés a „Kolozsvári Athletikai Club” tagjaihoz a marosvásárhelyi kirándulás és sport-ünnepély alkalmára.)

Marosvásárhelyt, 1887 szeptember 30.

Irta: Kerekes Sámuel.

Isten hozott körünkbe titeket,
Kik „ép testben ép lelket” hordatok!
Baráti jobb felétek integet,
Kik úttörők, vezérek voltatok,
Kik testgyakorlat zászlóját felítve,
Versenyre kelni jöttetek körünkbe.

Isten hozott, ti lelkes bajnokok,
Kik ép testért sikerrel küzdetek.
Szellem virágból koszorút fonot,
Hogy azt jutalmul oszszam köztetek;
A cser-, borostyán illenék reátok,
Kik sport-mezőben győztesek valátok.

Isten hozott, versenyre jött csapat,
A küzdohomok már várja bajnokát;
Föl-föl tehát a szent zászló alatt,
Fuss győztesen a verseny harczon át;
Izomerődnék síkraszállt hatalma,
Juttason itt a pályadiadalra!

Isten hozott körünkbe titeket;
Testvér gyanánt ölel kitért karunk.
Remény szava többé nem hiteget,
Betelt a vágy, mert köztünk láthatunk;
Testvérisültünk szép sport-ünnepélyen,
S e szent szövetség mindörökre éljen!

Együtt voltak ez ismerkedési estélyen a versenyzők s alig látszott rajtuk, hogy a 104 kilométernyi út megtétele alatt és óta még csak nem is aludtak.

Szombaton, okt. 1-én a club tagok a gr. Teleky-könyvtárt és a város nevezetességeit tekintették meg, együtt, dogoztak azután d. e. és d. u. a versenypályák előkészítésén s utak kimerésén a tornakertben. Délután Vermes Lajos nemzetközi bajnok fogta komoly lecke alá a kolozsvári és marosvásárhelyi bicyclistákat.

A tornakert emelkedéssel keskeny s éles szögben kanyarodó útjain csináltatott velük olyan szép gyakorlatokat, felvonulásokat, hogy maguk is el voltak ragadtatva. Érdekes volt, hogy a kezdő bicyclisták a nagy mester vezetése alatt mily merész gyakorlatokat voltak képesek véghez vinni. A kert útjaihoz oly ügyes páros vonulásokat rendezett, mintha ez utak épen e gyakorlatok kedvéért építették volna. Majd egymás felébe ült előbb kettő, később három kerékpáros, alól egy marosvásárhelyi, fölötté egy kolozsvári s legfelül pedig a mester, ki a repülő gép felett az egyensúlyt bámulatos ügyességgel tartotta.

Midőn a mi kerékpárosaink már kimerültek, maga mutatott gyakorlatokat, leszökvén a rohanó gépről, zseb-kendőt vett fel a földről s a magára szaladó gép után ugorva egy szökéssel ismét a nyeregben termett. E gyakorlatot megbámuljuk a czirkuszban is, pedig a lóról le és felugrás alkalmával az egyensúly megtartás e mutatóványhoz képest nagyon közönséges. Hanyatt fekvé repült a gépen, felállt rajta s úgy repült tova, szóval e gyakorlatok olyanok voltak, milyeneket látni nekünk alkalmunk eddig még soha sem volt.

Ezek végeztével a korlát- és nyújtó-gyakorlatokra került a sor s itt is olyan gyakorlatokat végzett, mikre csak az ő acél izomzata s bámulatos merészsége képes.

A szombat este a Hungáriában társas estélylyel folyt le, hol a pohárköszöntők között Vermes szép beszédet tartott a két egyesület együtt működésének jelentőségéről, a társaság gyönyörködött „Kerekes S.” rímes toasztjában, melylyel Kövári alelnököt felköszöntötte. A kiránduló tagok közül egyik Marosvásárhely hölgyeit s Kerekes szerkesztőt köszöntötte fel zajos éljenzés között.

A viadalra érkezők.

Szombaton s vasárnap d. e. folytonosan hulló eső próbálta elkedvetleníteni a közönséget s athletikát egyaránt. Ámde ez nem sikerült. Vasárnap már kora reggel lobogók lengtek a házakon. Délben hosszú sora gyülekezett a magán fogatoknak a pálya házához való kivonulásra, hogy a viadalra érkező athletákat elszállásolják.

Nagy Sándor fáradhatatlan szállásmester már előre kiosztotta az érkezőknek a nyárádtói állomáson a szállásjegyeket. A vonat egy órákor robogott be. A tűzoltó zenekar a Rákóczi játsza. Az érkezőket ifj. br. Szentkereszty Zsigmond a torna-egyesület elnöke üdvözölte szívélyesen.

Baintner Hugó dr. a „K. A. C. alelnöke köszöntö meg a barátságos fogadtatást, éltetvén a torna-egyesület és Marosvásárhely vendégszerető szíves közönségét.

Az érkezők és a fogadtatásra kivonult közönség ezután megindult a városba, a vendégek szállásukra hajtattak.

Bezzeg, volt panasz és elégtelenség ama szíves házi gazdák részéről, kiknek vendége nem érkezett meg. A kellemetlen idő úgy is a kirándulásra jelentkezetteknek egy részét otthon marasztotta és csak 17-en érkeztek vas-

uton, míg az országúton 19 tag jött gyalog, kocsin és vasparipán. A marosvásárhelyi ünnepélyeken részt vett tagok névsorát itt közöljük:

Br. Jósika Lajos elnök, Kövári Mihály, Baintner Hugó alelnök, Kuszkó István titkár, Illing Sándor pénztárnok, Albert Károly, Borbély György bajnok, Girsik János, Hétzey Lajos, Jancsó Lajos, Páska Zoltán, Varró László vál. tagok, Antal András, Baczony Kálmán, Kolosváry János bajnok, Kiss Ferencz, Grosz Viktor, Gidró Gergely, Wirtzfeld Mór, Simonffy Géza, Tar Imre, L. Benke Ferencz, Stámpa Keresztély, Kövári Ernő, Ehrlinger Lajos, Boheczel Sándor, Zahornotzky Lajos, Csiky Béla, Körösy József, Fein Hermann, Dunky Ferencz, Csintalan József, Szentiványi Gábor, Bernády Dániel, Gáll Simon bajnokjelölt, Vermes Lajos nemzetközi bajnok.

A „K. A. C.” VI. viadala a tornakertben.

A felsőbb hatalmasságok pártfogásukba vették az athletákat, az idő d. u. kiderült. Három órákor már hullámzott a közönség a torna-kertben. A bejárat előtt végtelen hosszúra nyúlt a kocsik sora. A környéken, kerítések, háztetők és kémények fedele kíváncsiak nagy számával volt megrakva. Még a felvonulás előtt tele volt a kert előkelő közönséggel, melynek száma 800-ra tehető. Első volt a megérkezők között a club elnöke báró Jósika Lajos ő nagyméltósága, ki vasárnap d. e. kocsin érkezett meg Marosvásárhelyre.

Fél négykor történt az unitárius collegium udvaráról a tornakertbe a díszfelvonulás, elől a tűzoltó zenekar indulót játszva, utána jöttek a tűzoltó-egyesületnek derék mászóí, kik a kertben a nagy közönség között a kertben kötél kordonnal a rendet igen szépen tartották fenn.

A ref. koll. növendékeivel Chevassus Ferencz tornatanár vezetése alatt jött a „működők” csapatja. A nagyszámú collegiumi növendékek festői látványt nyújtottak. Jól megtermett egészséges testű fiúk valamennyien, tarka tornaingbe voltak öltözve, színes övvel derekukon. A növendékek után jöttek a vasparipások, gépeiket egymás után tolvá. Ezeket követték a versenyző kolozsvári athleták. A menetet a nagyszámú közönség zárta be.

Felvonulás után kezdetét vette a viadal.

A növendékek rend- és szabadgyakorlataival vette kezdetét a viadal, s e gyakorlatok szabatos, szép menete dícséretére válik a jeles szakférfiúnak, Chevassus Ferencz tornatanárnak.

Az athleták a súlydobással kezdték a működést, a 15 fontos golyót Albert Károly dobta a három versenyző között legtávolabb, 8.36 méterre. Bronzérmet nyert. Ez eredmény jóval mögötte marad a korábbiaknak.

A bajnoki távolugrás tizenkét jelentkező közül ötön álltak ki. A bajnoki 570 cm. mértéket ketten is elérték: Gáll Simon 590 cmrt, Albert Károly 575-öt, Illing Sándor 545 cmrt, Grosz Viktor 520 cmrt ugrott. Gáll Simon nyerte a bajnokjelöltséget, Illing védőtől átvette a hg. Lobkowitz-díjat, melyet tavasszal megvédeni tartozik, tiszteletdíjat s ezüst-érmet kapott. Albert és Illing ezüst-érmet, Grosz V. bronz-érmet nyert. A mérés saroktól (az ugródeszka közepétől) sarokig történt.

A birkózásban Körösy József hiába iparkodott Borbély György bajnokot földre teríteni. E versenyemnél, mind eddig mindig, úgy most is, a bajnoké volt a babér és a bronz-érem.

A magas ugrás rúddal szép eredménnyel folyt le. Hét jelentkező közül három állt ki, 2.56 m. legnagyobb eredménnyel Gáll Simon bajnokjelölt nyerte a tisztelet-

díjat és a bronz-érmét. Albert 2:13 m., Kiss Ferencz 1:93 méter magasságot ért el.

Az egy ang. mértföld síkfutásra öt jelentkező közül négyen indultak. A pálya 9-szer volt megkerülendő. A bajnok Borbély 30 m. handicappal indított, mit az első kerülőnél már behozott. Ezüst-érmét nyert Kolosváry János gyalogló bajnok 6 p. 30 mp. eredménnyel, bronz-érmét Borbély György bajnok 6 p. 35 mp. a. beérkezéssel.

Az akadályversenyre 11 jelentkező közül négy indult. Pálya 137 m. két 85 cm. fal, egy 320 cm. széles árok. Kolosváry János gyalogló bajnok 21 mp. alatt ért be. Ezüst-érmét nyert.

Vigaszenyenyen Grosz Viktor nyert tiszteletdíjat.

Nagy számban voltak pályázók a növendékek sikerversenyére. Pálya 60 m. Versenyzők hármanként indultak. Győzők egymás között mérkőztek meg. Bernády Lajos és Steiner Miksa nyerték fehér-piros, a club színét viselő táblába kötve Igali Szvetozár „Budapesttől Belgrádig velocipéden” című könyvét, a Herkules-könyvtár „Tornázás és Labdajátékok” köteteit, s Molnár „Athletikai gyakorlatok” kézi könyvét. E könyvekre „Ép testben, ép lélek” jelmondat, s a viadal napja van nyomtatva, s a mi még értékesebbé teszi, Vermes Lajos mindekbe irt buzditó emléksorokat.

A viadal leggyönyörűbb pontját a 7 kerékpározó műgyakorlatai, s Vermes előbb már ismertett kiválóbb mutatóványai képezték, miket a közönség lelkesen tapsolt meg, s többször ismételtetett.

A műgyakorlatok velocipéden még a következőkből álltak:

A gép szabadon elővezetése.

Iskola gyakorlatok: a) felvonulása a hét vasparipásnak. Rendes fel- és leszállások. Egyes és kettős sorokban körzések;

- b) a fel- és leszállások különféle nemei;
- c) a nyergen különféle ülések: ú. m. oldalülések, hölgyülés, fordított ülés;
- d) a nyergen különféle állások;
- e) a kormányrúd különféle használata;
- f) a nyergen mell-, oldal és hátsó-fektámaszok;
- g) kanyarulati és vetődési felülések mindkét oldalról;
- h) különféle fel- és leszállások a tiprantyuról;
- i) összetett gyakorlatok egy gépen, egy, két és három személy által bemutatva.

A 100 yard síkfutás alkalmas pálya hiánya miatt elmaradt. Kolozsváron a deési hölgyek-díjáért való küzdelemmel egy időben fog megtartatni. (Lásd a Herkules f. évi 47. számát.)

A viadalt Vermes Lajos és Kiss Ferencz nyújtó és korlátgyakorlatai zárták be. Ennek már az alkony vetett véget. A közönség megelégedve a látottakkal, ezután oszladozni kezdett.

Versenyen kívül a magas ugrásban Vermes Lajos is részt vett. Ugrásai felülmúlták a kolozsvári athleták eredményeit.

A club választmánya (együtt lévén a viadalon a club elnökség és volt tagjainak nagy része) vál. gyűlést is tartott a torna-kertben, melynek egyetlen tárgyát a clubba való belépésre jelentkező Vermes Lajos nemzetközi bajnok felvétele képezte. Vermes ennélfogva, mint a clubnak tagja, működött a viadalon. (Vége köv.)

A magyar velocipédezők Olaszországban.

Mult számunkban említést tettünk, hogy Magyarországból többen velocipéden kirándulást terveztek Olaszországba. Útjaikról az alábbi rövid leveleket vettük:

Róma, 1887. nov. 24.

Vörös Géza, Ruther Géza, Misi Antal és Vass Pál ma délután érkeztek meg (d. u. 3 óra) Rómába. A „Római Veloce Club” tagjai mindnyájunkat tüntetőleg fogadtak. Az utak Olaszországban csiszolt márványhoz hasonlíthatók. Ilyenkor Olaszország kirándulásra legalkalmasabb, 14—19° R. hőségben. A törvívás ki van fejlődve. Holnap a versenypályát tekintjük meg. *Vermes L.*

Aquino, december 1.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Rómából a „Società Pro Patria” tagjainak kíséretében indultunk el, tegnap délelőtt 9 órakor. Utunk Frascatin, Albanón, Velletrin, (35 klm.) Anagnin, Terrentinón vezetett Aquinoba (62 klm.). Az utak elsőrangúak. Kellemes tavaszi (itt téli) szellő fújt egész utunk alatt. Óránként átlag 21 klm. sebességgel haladtunk.

Tisztelettel

Vermes, bajnok.

Aversa, 1887. december 2-án.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Ma reggel indultunk Aquinoból. Esgermanón, Mignanón, Spavanissin (59 klm.), Cajazzón keresztül jó kondícióban érkezünk Aversaba. Még ma Nápolyba indulunk. Óránként 16½ klm. sebességgel haladtunk. Az utak több helyen javítás alatt vannak.

Tisztelettel

Vermes, bajnok.

Róma, 1887. november 27.

Tisztelt Jenő barátom!

Az olasz tornászati ügyekről, jelenleg bőven nem írhatok, annyit azonban felemlítek, hogy az olaszok mindent inkább, de a tornászatot vajmi kevésbé üzik. Velence, Bologna, Flórencz és Rómában az odaszármazott németek kedvelik. Nem úgy áll a dolog a csolnakázás, vívás és vasparipázásról. Itt Rómában a velocipéd clubok vendégei vagyunk. A „Veloce Club Romana” tagjai holnap kísérnek Nápolyba. A „Deutscher Kegel Verein” és a „Circolo Romano di Scherma” (vívó club) tiszteletünkre társas estélyt rendezett. Jelen voltak az olasz amatonok is. Az olasz athletikai sport-ügy emelésében nagy érdemmel bír a „Club Canotheri Tevere” (csolnak-egylet) hg. Odescalchival élén és a „Club Alpino”. A Società de Canothieri di Roma” (csolnak-egylet) — szintén a Tiberisen világvárosi jeleggel bír.

Vörös Géza, Ruther Géza, Misi Antal és Vass Pál az „A. S. E.” tagjai, kik Sz.-Fehérvárról nov. 15-ikén indultak el és Rómába nov. 24-én délután 3 órakor érkeztek meg, útjukról sajátkezűleg ígérték tudósítani a Herkulest. Röviden megtett útjuk a következő: Sz.-Fehérvárról indulva, N.-Kanizsán, Laibachon, Udinén, Trevisón, Ferrarán, Flórenczen, Perugián, Ternin keresztül érkeztek Rómába. Fogadtatásukról már előbbi levemben írtam. Rómában egy pár napot pihenéssel és sport-ügyek tanulmányozásával töltöttünk el. Holnap indulunk Nápolyba. következő úton: Friscatin keresztül Velletri (35 klm.), Ferrentin, Aquino, Spuranissi (Agninotól 59 klm. távolra fekszik), Aveosa, Nápoly. A vidék szépsége és nevezetességei miatt ez utat két nap alatt akarjuk megtenni. (Teli hold, általános napi hőség 16° R.) Nápolyban a „Rowing Club”-ot és a „Veloce Club”-ot

fogjuk megtekinteni. Nápolyból valószínűleg Sepinón, Isernián, Castell di Sangrón keresztül Flórenczbe vagy Nápolyból Siciliába és Genuába vitorlázunk. (Gőzhajót nem használunk.) Rövid jegyzetét adom azon egyesületeknek, melyek részéről eddig meghíva vagyunk.

Turinban: „Veloce Club“ és a „Circolo Velocipedisti“; Milanóban: „Veloc Club“, „Societa Lombarda Velocipedisti“, „Societa d'Imoraggiamento“, „Societa Pro Patrio“; Venecziában: „Societa Velocipedisti“; Bresciában: „Veloce Club“; Triesztben: „Veloce Club“; Firenzében: „Club Velocipedisti“; Veronában: „Veloce Club“; Trevisóban: „Circolo Velocipedisti“; Páviában: „Societa Velocipedisti“; Palermóban: „Veloce Club“. (Presso Torchiano Prof.) Egy szóval egész Olaszország sportegyletei, mindenütt tárt karokkal fogadják a magyar athletikát. Az olasz vívók tehetségeiről, a súlyemelők izmairól és a czirkusokról legközelebb.

Ölel barátod
VERMES, bajnok.

A „Kolozsvári Athletikai Club“-ból.

A versenybizottsági gyűlés. Majdnem teljes számmal voltak jelen decz. 1-én a vál.-bizottsági gyűlésen a tagok. Megállapították a közelebbi rendezendő házi viadal programját, az egyes részletek kivételére csoport vezetőket kértek fel. Azonkívül tanulságos eszmecserék folytak a jövő versenyek rendezése s ezeknek díjazása ügyében is.

*

IV. Házi viadal. Deczember 18-án (vasárnap) d. u. 4 órakor fog megtartatni. A gyakorlatok sorrendje a következő: I. A boxolás iskolája csoportban bemutatva. Páros ökölvíaskodás, vezető dr. Baintner Hugó. II. Kard csoport-vívás dísz szaluttal. Páros kardvívás, vezető Páska Zoltán, a kolozsvári tornavívoda vívó-iskolájának vívómestere. III. Tőr-vívás. A tierer au mur, csoportban bemutatva tör assaut, vezető Kemény Árpád báró. Athletikai erőgyakorlatok; torna szergyakorlatok, Albert Károly tornatanár vezetése mellett. E viadalon katonazene fog játszani. A tagok részére tagsági belépőjegyek adatnak. Vendégek, jótékony célra tetszésszerűen belépő díjat fizetnek; nézőtér rendezésével Borbély György bajnok, L. Benke Ferencz bizatott meg.

*

Tagok felvétele. A clubba való belépésre, tagok ajánlata mellett többen jelentkeztek ismét úgy Kolozsvárról, valamint a vidékről. Felvétel iránt a következő héten tartatik választmányi gyűlés. A még belépni szándékozó urak e gyűlésig neveiket az esti gyakorlati órákon két egyleti tag ajánlata mellett szintén feljegyeztethetik.

*

Közgyűlés. A „K. A. C.“ ez idei közgyűlését még a karácsonyi ünnepek előtt meg fogja tartani. A közgyűlés megtartása Kuskó István, a club titkárának hosszas távolléte miatt halasztatott el ez ideig. A közgyűlésen a választmányi tagok felére új választás fog megjelteni.

*

Gyakorlatok. A club gyakorlatait a tornavívó épület torna-termében mindennap este 7—8 óráig tartó időben tartja. Hétfőn, csütörtökön a kard- tőr-vívás, boxolás; kedden, pénteken a tornázási és erőgyakorlatok, szerdán és szombaton pedig a gyakorlatok különböző

nemét tetszés szerint lehet üzni. A csoport-vezetők azok az urak, kik a házi viadal programjának egyes csoportjaira a tagokat képezik. Érdekes feljegyezni, hogy a clubból azok a tagok, a kiknek a vívás-alap ismereteit eddig elsajátítani módjukban nem volt, valamennyien beiratkoztak a tornaintézet vívó-iskolájába. A gyakorlatokat minden nap nagyon szép számmal látogatják.

*

Korcsolya-versenyek. Egy szűkebb körű bizottság küldetett ki, hogy a Kolozsvárt rendezendő ez idei korcsolya versenyekre nézve a részletes proposíciókat dolgozzák ki, mely már a választmányynak közelebbi gyűlésén tárgyalás alá fog kerülni.

*

Korcsolya kirándulás. Tervbe van véve, a télen egy nagyobb korcsolyakirándulás a Szolnok-Doboka megyében levő czegei tóra. E mintegy 9 kilométer hosszúságú tavon 6—8 ang. mfdes bajnoki távolság-verseny rendeztetnék, azonkívül több kisebb-nagyobb műversenyt s gyakorlatot mutatnának be a korcsolyázók.

KUSZKÓ ISTVÁN.

A legjobb eredmények Magyarországon.

Összeállította: Matkovich Miklós az „Achilles Sport-Egylet“ titkára.

I. Vasparipa (bicycle) versenyek.

- 1 klm. 1 : 42¹/₂ Matkovich Miklós, 1887. april 24. Szabadka.
- 2 klm. 1 : 31²/₅ Vermes Nándor, 1887 julius 17. Szabadka.
- 3 klm. 5 : 13 Vida János, 1887 julius 1. Szeged.
- 4 klm. 7 : 20²/₅ Derényi Farkas, 1887 szeptember 18. Brod.
- 10 klm. 21 : 12¹/₂ Jászapáthi Kaszás István, 1887 október 9. Szabadka.
- 15 klm. 30 : 11³/₅ Vermes Nándor champion, 1887 augusztus 15. Palánka.
- 20 klm. 40 : 9¹/₅ Vermes Lajos champion, 1887 april 11. Fehérvár.
- 50 klm. 1 : 49 : 17 Vermes Lajos champion, 1887 julius 3. Kassa.
- 60 klm. 2 : 15 : 21 Vermes Lajos champion, 1887 szeptember 18. Brod.
- 100 klm. 3 : 50 : 19 Orlay Zsigmond, 1887 julius 3. Kassa.

II. Háromkerék (tricycle) versenyek.

- 1 klm. 1 : 54²/₅ Hegyessy Domokos, 1887 szeptember 18. Bezdán.
- 2 klm. 4 : 2 Lenky Gáspár, 1887 szeptember 18. Bezdán.
- 5 klm. 10 : 21¹/₅ Vermes Lajos champion, 1887 julius 5. Kolozsvár.

III. Két üléses háromkerék (Tandem) versenyek.

- 1 klm. 5 : 35 Vermes Lajos és Matkovich Miklós, 1887 november 5. Szabadka.

IV. Biztonsági gépek versenyek.

- 1 klm. 1 : 55¹/₅ Kaszás István, 1887 október 9. Szabadka.
- 4 klm. 4 : 5 Vermes Lajos, 1887 október 9. Szabadka.

V. Kerék verseny (monocycle).

- 1 klm. 2 : 40 Somogyi Gyula, 1887 julius 15. Szabadka.

2 klm. 4 : 55 Vermes Lajos, 1887 július 3. Kassa.
VI. Az országúti versenyeken.
100 klm. (bicycle) 4 : 41 : 12 Vermes Nándor,
1887 május 17. Palánka—Szabadka.

100 klm. (Dreidrad) 5 : 9 : 7 Vermes Lajos, 1887.
május 17. Zombor—Palánka.

1000 klm. (Matchles-Rower-safety) 5 nap Kaszás
István, 1887 június 5. Budapest—Eger.

DEÁK LAJOS,
egyleti jegyző.

MATKOVICH MIKLÓS,
egyleti titkár.

Különfélék.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket
nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfize-
tési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére.
hogy a lap expedíálásában semmi fennakadás se
álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk

Elmaradt példányok reclamatiója a szer-
kesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) inté-
zendő.

Egyleti hírek. Tisztelt sportkollegáimnak szíves
tudomására hozom, hogy f. é. november hó 10-én a
„Magyar Velocipéd-Club“ alelnöki és pénztárnoki tisz-
ségemet lettem, és nevezett club kötelékéből kiléptem.

Az alelnöki teendőket ezentúl további intézkedésig
az egylet másik alelnöke Nagy Gyula úr fogja elvégezni.
Budapest, 1887 december hó 4-én.

KLEMM-MAYER ALADÁR.

A korcsolyázás kézikönyve megjelent Porzolt
Jenőtől s 1 frtért kapható e lap kiadóhivatalában. Ez
első és egyetlen magyar munka a korcsolyázásról. Tar-
talma: A jég és hó sportjai. — A korcsolyázás multja. —
A korcsolyákról. — A jégről és a korcsolyapályákról. —
A korcsolyázók öltözetéről. — Szerencsétlenségek kikerü-
lése a jégen. — A korcsolyázás alapgyakorlatai. — Kor-
csolya-kirándulások. — A műkorcsolyázás gyakorlatai. —
Korcsolyaugrások. — Összetett korcsolya-gyakorlatok. —
Angol korcsolya-figurák. — Korcsolya-versenyek ren-
dezése. — Korcsolya-versenyek eredmények. — Játékok
a jégen. — jégvelocipéd és jégvitorlás. — A hó sport-
jai. — Hócipő és hócipő-versenyek. — A fővárosi és
vidéki korcsolyázás. — A könyvben harmincegy díszes
kép is van.

A szegedi korcsolyázó-egylet mult hó végén tar-
totta meg évi rendes közgyűlését Salamon Zsigmond el-
nökölte alatt a belvárosi kaszinó helyiségében. Elnök a
közgyűlést megnyitván, szívélyes szavakkal üdvözölte a
szép számmal megjelent egyleti tagokat, s miután a mult
évi számadások betérjesztve és tudomásul véve lettek az
1887/8-iki évre a választmány megalakítását tűzte napi-
rendre. Elnökké lelkes ovációk mellett egyhangúlag Sa-
lomon Zsigmond választott meg, kinek az egyleti tagok
az egylet érdekében 12 éven át kifejtett buzgó működé-
sért ezzel is kifejezést akartak adni elismerésük, köszö-
netük és bizalmuknak. Zajos, szívből jövő éljenek közt

foglalta el az elnöki széket. A közgyűlés további folya-
mán a szabályszerűleg titkos szavazás útján megejtett
választás eredményeként a választmány tagjai lettek: dr.
Déry Károlyné, Enyedy Lukácsné, Vaschitz Józsefné,
Olay Lászlóné, Pálffy Margit, Salamon Zsigmondné, Zom-
bory Antalné, Tagányi Jánosné, Zsotér Bella, Gollovitz
László, Horváth Lajos, dr. Kelemen Béla, Kovács János,
dr. Nyilasy Pál, Nagy Ferencz, dr. Rigó Endre, dr. Új
József, Wagner Gusztáv, Weiner Miksa és dr. Wégman
Ferencz. — Az új választmány f. hó 3-án tartotta első
ülését, a midőn is a tisztikar következőkép alakult meg:
alelnök Salamon Zsigmondné, igazgató Wagner Gusztáv,
titkár Kelemen Béla, pénztáros Weiner Miksa, ellenőr
Olayné, Csathó Mari, ügyész dr. Wégman Ferencz.
Ugyancsak ezen a választmányi ülésen Kovács János
indítványt tett egy mesterséges jégpálya létesítésének
tárgyában. Indítványát a választmány magáévá tette, s
egy előkészítő hármass bizottságot küldött ki, melynek
feladata leendő részletes tervvel és költségvetéssel lépni
a választmány elé. — Az egyleti tagok eleve is örömmel
üdvözlők ezt az eszmét, melynek megvalósítása az új
választmány erélye és ügybuzgalma mellett még a jelen
év folyamán várható.

**A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még né-
hány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerez-
hető, még pedig a következő áron:**

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „ „ „	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama „ „	4 „

BRÖMER-ELMERHAUSEN és TÁRSA KERÉKPÁR-RAKTÁRA

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 36. sz.

„Hillmann, Herbert és Cooper“

Coventry-i (Angolország)

világhírű gyáranak
vezér-képviselősege.

Valamennyi újdonsá-
gok, bőröndök, nyer-
gek, lámpák, cse-
gők, sípok, stb.-ben
raktáron vannak.

**Angol-kerékpá-
ró iskola a házban.**

(Képes árjegyzék bér-
mentve küldetik.)

Tartalom: A budai torna-egylet díszturnája. S. A.-tól. — Kör-
levél. — Úszóversenyek télen. Schwanda Gusztávtól. —
A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek. — A ma-
gyar velocipédzők Olaszországban. Vermestől. — A
„Kolozsvári Athletikai Club“-ból. Kuskó Istvántól. —
A legjobb eredmények Magyarországon. Matkovich Mik-
lóstól. — Különfélék.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Szegyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitsorert 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPED- ES CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNÁ-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »BUDAPESTI SPORT CLUB«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNÁ-EGYLET«, AZ »EGYETEMI ATHLETIKAI CLUB«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ES TORNÁ-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMARTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNÁ- ES VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPED-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNÁ- ES VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNÁ-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNÁ-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-ÚJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SÉLMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SÓPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNÁ-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNÁ-EGYLET«, A »SZÉKELY-ÚDVÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S AZ »ÚJVÍDERI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországi összes tanintézeteknek.

A „Herkules“ előfizetési ára a jövő évtől kezdve felére leszállítatik. Az előfizetési ár e szerint 1888 január 1-jétől kezdve:

egy negyed évre . . . 1 frt
fél évre . . . 2 „
egész évre . . . 4 „

Az előfizetési pénz a „Herkules“ szerkesztőségéhez (Borz-utca 9. sz.) küldendő.

A „Herkules“ reformja.

A lap, mely négy évi fennállása alatt oly sok reformot pendített meg s többet keresztül is vitt, maga is nagy reformon megy át most, midőn ötödik évébe lép.

Hogy a lap szélesebb körben terjedhessen el s feladatának teljesen megfelelhessen, a jövő évtől kezdve az előfizetési árát a felére leszállítjuk, remélvén, hogy így igen jelentékenyen megszoríthatjuk azt az olvasó tábor, mely a lapot körülveszi. Természetes, hogy e nagy árleszállítás mellett a lap kiállítási költségeit is megfelelőleg redukálnunk kell s így a „Herkules“ ezentúl havonta kétszer jelenik meg. Testgyakorlati mozgalmainak mai tömege ily terjedelmű lap keretében is megfér s

ha a viszonyok örvendetesen változnak, akkor természetesen a lap terjedelmét ismét kibővítjük.

A lap iránya és szelleme marad a régi, de tartalmára nézve azt az ígéretet tehetjük olvasóinknak, hogy megnagyobbított szerkesztőségünk s munkatársainknak megszorodott száma lehetővé teszik, hogy a lap változatosságára s tartalmasságára ezentúl még több gondot fordítsunk.

A lap expedíálása ezentúl a szerkesztőség egyenes felügyelete alatt állóan nem fog semmiféle kívánnivalót fennhagyni.

S csupán az olvasó közönségnek fokozott mérvű támogatását kérjük most, midőn a lap egész terhe a szerkesztőség vállára nehezedik.

A „Herkules“ szerkesztősége.

A „Kolozsári Athletikai Club“-ból.

Népes gyűlést tartott a „K. A. C.“ igazg. választmánya decz. 15-én délután Baintner Hugó dr. elnöklete alatt. A gyűlés tárgysorozatának nagyobb része jelentőségteljes a clubra nézve. Legelső tárgyal a nyári gyakorló hely kérdése vétetett elő. A club ugyanis, a nyáron kérte a városi tanácsot, hogy a sétatér állatkiállítás felőli elhagyott részét engedje meg, hogy berendezze gyakorló- és versenytérnek. A tanácsnak erre adott választát örömmel vették tudomásul a vál. tagok. A tanács ugyanis elvi nehézséget nem támaszt az átengedés iránt, csupán a berendezésre kíván részletesebben tájékoztató rajzot s az akadály versenyeknél használt fal és árok felállítására ellen vannak aggodalmak.

Miután azonban az akadályok csak versenyek alkalmával állíttatnak illetve ásatnak rögtönözve pár negyed órai időre, efféle építményeket állandóan beállítani semmi esetre sem célja, magától megszűnik ez aggodalom s előre láthatólag tavaszra már lesz a clubnak egy alkalmasabb gyakorló helyisége, hol szabadon trainirozhatnak a tagok a versenyekre, s hol a club által épített utakon bicyclizhetnek és gerelyt dobhatnak, a berendezésre nézve a clubb mérnöke már a műszaki költségvetést is elkészítette s a tavasszal nyomban hozzá kezdenek a munkálatokhoz.

Második rendkívül érdekes pontja volt a gyűlésnek a tagok felvétele. A titkár által felolvasott névsorból harmincegy tagot vett fel a választmány; ma már ifjúságunk komolyabb osztályának nagyobb része tagja a clubnak. A mai gyűlésen felvett tagok között szép számmal vannak ifjú főurak s az önk. tűzoltó-egylet parancsnokságának azon tagjai a kik eddig még nem voltak tagok, szintén beléptek, viszonzásul azon szolgálatokért a miket a clubtagok humanus együletükbe való tömegesebb belépésükkel tettek.

És kedves meglepetést szerzett az, hogy a huzamos idejű szolnok-dobokamegyei barangolásából hazatért titkár, egy aláírási ívet huzott ki a zsebéből, melyről a deési „jeunesse dorée” egy válogatott csoportjának névsorát olvasta le, mint pártoló tagul jelentkezőket. A felvett tagoknak a neveit holnap fogjuk közölni.

Házi viadal rendezése ügyében a művezetők előadták azokat a nehézségeket, melyeket a vasárnapi megtartásnál leküzdeni nem lehet. A szerek elromlottak a tornateremben, nem használhatók. Ezek miatt a legszebb gyakorlatok elmaradnak. Számolni kell a hirtelen beállt koresolyaidénnyel is. Végre is a vál. kimondotta, hogy a karácsony előtti rendes házi viadal helyett hétfőn a gyakorlati órán tart egy zárgyakorlatot, azokból a gyakorlatokból, a mik bemutathatók, s erre a club tagjait s érdeklődőket meghívja.

Koresolyaverseny ügyében egy akadályversenyre propositio dolgoztatott ki és meg fog kérdeztetni a koresolya-egylet választmánya, hajlandó-e beleegyezni, hogy e verseny a koresolya-egylet versenyei alkalmával sétatéri tavon megtartassék?

Szóba került az évi közgyűlés megtartásának kérdése is, ennek kitűzése azonban az alapszabályok szerint elnöki jog lévén, a választmány annál inkább függőben hagyta e kérdést, miután a club elnöke báró Jósika Lajos ő nagyméltósága közelebbről Kolozsvárra vissza tér.

Bejelentetett, hogy a club tagjainál egy bizottság alakult a teli napok alatt egy nagyobb versenynyel egybekötött koresolyakirándulást tervezni Erdély egyik alkalmasabb vidékére. A választmány örvendetes tudomásul vette a mozgalmat s kijelentette, hogy a megtartandó versenyekre érmekeket fog kitűzni. A mint e kirándulás tervével a bizottság végleg kész lesz, közölni fogja a vidéki koresolvázó egyletekkel is.

A gyűlés több egyleti ügy elintézése után eloszlott.

—ő—N.

Felvilágosításul.

Tek. szerkesztő úr! A „Herkules” idei 49. számában zugulódást olvastunk a „K. A. C.” ellen, a miatt, hogy nagygyűlést ez ideig még nem tartotta meg és a választmányi gyűlések nagyon megritkultak. Méltóztassék megengedni, hogy e zugulódásokra némi felvilágosításokkal szolgáljak.

Évi közgyűlésünket szeptemberben kellett volna

az alapszabályok értelmében megtartani, csakugyan. Azonban éppen szeptemberre estek nálunk a királylátogatásra való nagy előkészületek és a tömérdek munkát adó kolozsvár-marosvásárhelyi versenyekre való előintézkedések. A versenyek lefolyta után úgy a club elnöke, valamint annak titkára huzamos ideig távol volt Kolozsvártól, a közgyűlést tehát ez odázta el. Az ügyek e miatt nem szenvedtek semmi hátrányt, mert a szokásos évi beszámolón, a költségvetés megállapításán kívül a választmány felének újból való megválasztása képezi legfontosabb tárgyát e gyűlésnek, különben e közgyűlés a közelebbi hét valamelyik napján már megtartatik.

Az pedig nem igaz, hogy a választmányi gyűlések megritkultak. Hiszen a múlt évben közé tett s a tagoknak is tudomására juttatott határozat szerint a választmánynak február, április, május, július, szeptember és december közepén, összesen tehát 6 gyűlést kellett volna tartani.

Azonban tartott: 1. január 24-én, 2. február 19-én, 3. március 24-én, 4. április 19-én, 5. június 2-án, 6. júl. 5-én, 7. szeptember 8-án, 8. szeptember 21-én, 9. október 2-án, 10. október 11-én és december 15-én rendes vál. gyűléseket, mint ezt a jegyzőkönyvek igazolják. Tehát még egyszer annyit, mint a mennyi a határozat szerint megállapított.

E gyűléseken mindig felvették az időnként jelentkezett tagok is. Ha zugulódók e tekintetben kissé jobban utána néznek e dolgoknak, belátták volna, hogy igazuk és okuk a panasza, tekintetbe véve az előre nem látható sok rendkívüli körülményt, nincsen.

Az különben nagyon igaz, hogy zugulódni sokkal könnyebb, mint tenni valamit, vagy pláne, jobban tenni. Kolozsvár 1887 szept. 15-én.

A választmány nevében

KUSZKÓ ISTVÁN,

A „Kol. Athl. Club” titkárja.

A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek.

(Vége.)

Sport-ünnepély a „Transilvániában”.

A Transilvania díszterme nagyszámú, előkelő közönséget fogadott falai közé este 8 órakor. Megjelent ez ünnepélyen Marosvásárhely, Marostorda és a szomszéd megyék vezérferfiainak, birtokosainak nagy része. Előkelő szép hölgyek gyönyörű koszorúja báró Jósika Lajos ő nagyméltóságát is kifejezésére indították annak az óhajtásnak: Vajha legalább 60 évvel lehetne ifjabb!

Igyekezünk, hogy a szép nap emlékeül megszerez-zük magunknak a jelen volt hölgyek névsorát, azonban csak részben sikerült az, mit alábbiakban közlünk:

Bernády Margit, Biás Róza, Bálint Irma, Gecző Ilona, Gombás Anna, Gorove Irma, Katonai Gizella, Katonai Ilonka, br. Kemény Kata, br. Kemény Ida, br. Kemény Gizella és Etelka, Lázár Mariska (Brassó), Mikó Ida, Müller Matild, Máriaffy Mariska és Gabriella, Matskassy Julia, Mestitz Paula, Pellett Emma, br. Schleinitz Rozália, Spech Margit, Sándor Agnes és Emilia, Szabó Eszti, és Zsuzsika, Szongoth Margit, Szentgyörgyi Mariska, gr. Toldalagi Anna és Rozália, gr. Toldalagi Mari és Eliz, Turmann Anna, Peielle Gizella, Peielle Irén, Urmánczy Ilona és Janka, Vita Etelka, Zach Ottilia kisasszonyok.

Gróf Bethlen Gyuláné, Balla Gyuláné, Bernády Dánielné, Bucher Károlyné, Bursik Jánosné, br. Bors

Gusztávné, Ekwert Józsefné, Fabiny Ferenczné, Gáspár Gyuláné, Geréb Béláné, Gombás Józsefné, Gorove Ignáczné, Gecző Jánosné, Halmágyi Viktorné, Hétzey Lajosné (Kolosvár), Illyés Károlyné, Katonai Gyuláné, br. Kemény Ödönné (Vécs), br. Kemény Kálmánné (Vécs), dr. Láni Oszkárné, Máriaffy Albertné, dr. Molnár Gáborné, Müller Vilmosné, Mestitz Mihályné, Mikó Miklósné, Nagy Sándorné, Oberschall Adolfné, Patrubby Antalné, Pataky Elekné (Csapó), Spech Adolfné, dr. Szentpéteri Jánosné, Schlott Károlyné, br. Szentkereszty Zsigmondné, Szentgyörgyi Györgyné, özv. gr. Toldalagi Viktorné, Turmann Lászlóné (Jedd) Pál Károlyné, özv. Peielle Jánosné, Urmánczy Jánosné (Toplicza), Vita Sándorné, Zach Antalné urnók.

A club mind a 37 Marosvásárhelyen levő tagja megjelent az ünnepélyen.

A díjak kiosztásával kezdődött az ünnepély. Szabó Zsuzsika kisasszony nyújtotta át a marosvásárhelyi hölgyek-díjat br. Jósika Lajos, br. Szentkereszty Zsigmond elnökök jelenlétében Kolosváry János bajnoknak. Vermes Lajosnak pedig „kedves vendégünknek emlékül” szavak kíséretében egy gyönyörű babérkoszorút adott át, melynek széles fehér-piros szalagján „Vermes Lajos bajnoknak Marosvásárhelyi hölgyei 1887 szept. 29—okt. 2.” felirat van nyomtatva. Vermes mélyen megilletődve a kedves meglepetéstől, vette át a nagybecsű emléket. A club elnöke ezenkívül ezüst-érmét tűzött a Vermes mellére.

Sorban következettek azután a szépszámu győzők díjainak s érmeinek a kiosztása.

A nagy közönség mindenik kitüntetett versenyzőt megéljenzte.

Ennek vegeztével rázendült a csárdás s a táncz vette kezdetét.

A négyes vegeztével Hétzey Lajos és Páska Zoltán mutattak be kardvívási gyakorlatot. A küzdők szép mozdulatait s mesteri vágásait gyönyörködve nézte végig a tereméből és az ablakokból a közönség. Hangsúlyoznunk kell ez alkalommal is, mint azt tavaly a deési athleta ünnepélyek után tettük, hogy ily szép vívási gyakorlat bemutatása alkalomadtán kívánatos lenne Kolosváron is nagyobb közönség jelenlétében. Ily kiváló erőknél nyilvános küzdelme ad nagyobb ösztönt arra, hogy a magyarnak vérével és időktől egybeforrt e legszebb sportot, a kardvívást, szélesebb körben, alaposabb tanulmány és nagyobb gyakorlat tárgyává tegyék.

Egyik körtáncz után Albert Károly és Páska Zoltán törvívási gyakorlatot mutattak be, mely főleg a női közönség körében részesült osztatlan tetszésben.

Szünet alatt pedig Boheczel Sándor és Csiky Béla mutatták be az ököl-vívás gyakorlatait.

E mutatványokon kívül gyalogló és nem gyalogló athleták kedvvel járták az egymásután következett tánczokat, bűvös szemsugarak delejes hatással voltak mindenkire, általános volt a jó kedv, esengett a teremben a csevegés, nevetésnek vidám zaja, a jó kedvnek, a táncznak csak a reggeli 4 óra, mely oszladozásra készítette a közönséget, vetett véget.

Visszautazás.

Hétfőn d. e. a club tagjai megtekintették az Elbát, székely iparmuzeumot, Teleky-könyvtárt. Tizenkét órakor fogatokon a pályaházhoz hajtottak, honnan nagyobb része hazafelé indult. Távozóknak ifjú báró Szentkereszty Zsigmond torna-egyleti elnök köszöntö meg a látogatást,

Kőváry Mihály club-alelnök meghatottan fejezte ki köszönetét és háláját a clubnak, azért a páratlanul szívélyes fogadtatásért, melylyel úgy a torna-egylet vezető férfiai, valamint Marosvásárhely művelt közönsége az athl. clubot örök hálára kötelezte.

*

A clubnak 8 tagja maradt még vissza, kik a geryneszegi kastély megtekintésére rándultak ki, estve pedig a pályaháznál töltöttek társasestélyt, honnan Vermes Lajos bajnokkal, ki Brassó-felé indulván, Kocsárdig tartott velük, visszatértek. S ezzel utócsapatja is kivonult a vendégszerető székelyfővárosból a kirándulóknak kellemes emlékeket vivén onnan magukkal.

Az ünnepélyek sikerének biztosítása érdekében nagy érdeme van ifjú báró Szentkereszty Zsigmondnak a torna-egylet lelkes és fáradhatatlan elnökének, kinek kezeiben összpontosultak a rendezés szálai. Fáradhatatlanul működött a rendezés, fogadtatás körül Nagy Sándor torna-egyleti vál. tag is, ki az elszállásolást olyan sikerrel intézte, hogy az athleták nem egyszer bocsátkoztak vitatkozásba, hogy kinek van szeretetreméltóbb házigazdája, mindenki a magáét vallván annak. Az már csakugyan nem volt az ő hibája, hogy mindenkinek a vendége, kinek jövetele jelezve volt, nem érkezett meg.

Valóságos kedvence lőn a club tagjainak Kerekes Sámuel tanár, ki nemcsak szóval, hanem tollal és tettel is lelkesített.

Rajongó szeretettel fogták körül a fiúk a kedves szerkesztőt s mind untalan megéljenztek.

A torna-egylet minden tagja, s a város művelt közönsége áthatva talán attól az érzéstől, hogy a clubtagok gondozásával magasabb célú, a testgyakorlatokat szolgálja, olyan figyelemben részesítette őket s olyan áldozatokat hozott, a mik a vendégszeretet határait jóval felülmulják.

Kuszkó István.

Hölgyek-díja.

Kolosvár október 7-én.

Nem hivatalos referáda, a mit írok. Az effélék megcsinálását átengedem a titkárnak. Ő ért hozzá. Megindul Kolosvárról kocsin, folytatja gyalog, ismét kocsin ül, vasparipára kapaszkodik, szekeren halad tovább, gyalogszerrrel bandukol, s ha látja, hogy így elkésik, szórón ül meg a lovat, s hogy kellő időben beérjen, vonatra ül fel, s midőn lóhalálába befiakerezik Marosvásárhelyre a patikába Nagy Sándor úrhoz, akkor látja hogy Kolosváry az ő kitartó gyaloglásával több mint egy lóhosszal előzte meg. Erre leül s ír egy két hasábos tudósítást, s ebből a saját versenyfutását kihagyja.

Én tehát nem számolok be semmivel; még a titkár változatos utazásának részleteivel sem. Én csevegni szeretnék minden áron. Hosszú ideig voltam Marosvásárhelyen s mégis olyan rövid volt az, és úgy képzelem, hogy nagyon sok mondani valóm maradt.

El fog a bűnbánat. Átérezem az összes athleták bűneit. Bocsánatot kérek, nem a mit egész életükben elkövettek, sok lenne az egy öreg athletának, hanem a mit Marosvásárhelyen elkövettek. Nem tudom, ha mentie ezeket a bűnöket az ifjúság?

Hadd lássuk csak? Az ifjúság egyik bűne a könnyelműség. A könnyelműségnek pedig az adósságcsinálás a fia. A mi athletáink olyan könnyelműen csinálták adósságot Marosvásárhelyen, hogy most, midőn én is utánuk indulva kezdek magam előtt beszámolni, egészen kétségbe vagyok esve.

Persze ebben már, t. i. az adósságcsinálásban a marosvásárhelyiek is részesek. Ők voltak a hitelezők. És milyen hitelezők Istenem! Két marokkal szórták a jót, a szíveséget azoknak, a kik ezt viszonzni nem tudják, mert hát a marosvásárhelyi torna-egylet nem rendez Kolozsvárra gyalogversenyt, nem csinál viadalt ottan, legfőlebb a vasparipásokba lehet valamit bizni, hogy nem feledik el a mit tanultak Vermestől s ehhez még szeretnek is valamit s visszaadják a látogatást Kolozsvárnak.

Apropos. Én csevegni akartam, s elmélkedem az adósságokon. Nem csuda, nekem semmim sincs. Pénz, vagyon, mind nem ér semmit, a mim volt volt az élvezett. Visszavásárolni ezekkel nem lehet.

A sport-ünnepély. Ez cseng fülemben mind untalan, pedig épen ezt akartam kerülni. Mi is volt az? Egy tündér kert. Tudni kell, hogy én a szorosabb értelmében vett magyarországi vagyok. A szépet mindig szeretem. Képeket is tudott képzeletem alkotni róla.

Gingalló, szent-ajtó,
Főzz kását, nincsen só.

A Szent-Anna tórol szóló tündér-regéből olvastam kicsike koromban először Erdélyről. E regéből maradt meg emlékezetemben e két verssor. E tündéreket képzeletem szépeknek festette, olyanoknak, milyenek a „János vitéz“ tündérországaiban levők. Aztán mikor nagyobb lettem, haragudtam, hogy olyan szépeket, a milyenek a képzeletem által festett tündérek, nem találhatok sehól.

Aztán az idő telt. Én megöregedtem. Kincseim, mit egyikével a tündéreknak gyerekkoromban megosztani ohajtottam, megmaradtak.

S most bekerülök Marosvásárhelyre, mint Debreczenbe Bolond Istók. Megjelenek a sport-ünnepen s meg fogom magam. Élek-e, ébren vagyok-e? Káprázat vagy való?

Nem tudtam, Szent-Anna tórol jöttek, vagy a János vitéz tündérországaiból? Hogy ott voltak, azt látam, megböktém magam s rájöttem, hogy ébren vagyok. Sokan voltak. Mindenik azzal az igéző mosollyal, a mely észt veszít, azzal a bűvölő szempárral, a mely kábít, lefegyverez. Eh! ha már itt vagyunk, gondolom, tekintsünk körül. Az ám! Amott a tükör alatt „ő“! Talán Iluska lehet, más neve van, de itt mindenik oly szép, hogy egy tündér országnak királynője lehet s im előttem királynője a királynőknek.

Néma hódolat. Vége. Elveszítettem azt, a mivel birtam, elvették tőlem azt, a mit sok csatában hordoztam meg sértetlenül és diadallal. Egy pillanat s el van rabolva az, mi legdrágább, a mi foglalata mindennek; elveszték mindent és nem nyertem cserébe semmit.

Eh; hagyjuk a tavaszra a magunk ügyét. Eljön a kikelet, fecskék fészket raknak, vissza térek éjjel, viruló lombok között kutatni fogom s talán rá találok.

* * *

Harmadik hasábon rohanok át s most látom hogy „Hölgyek díja“ a csevegésem címe. Elfeledem a mit a hölgyek adtak s tollamra csak az jön, a mit elvettem. Megengedi szerkesztő úr, tovább beszélek. Azt a sok kitüntetést, mit Marosvásárhely szépei az athletáknak nyújtottak, elhallgatni nem szabad.

Hej! Itt megint Toldy és Rozgonyi Piroska jut eszembe. No de se baj.

Hát önöknök hölgyeim a legnagyobb elismeréssel kell adoznunk. Önök a szívükön át gondolkoznak s a mit tudós fők megoldani nem tudnak, az Önöknök sikerül. Önök kitűzték egy díjat, mely hónapok óta lelkesíti az

ifjúságot. E lelkesedés nem volt szalmaláng. Komoly küzdelem követte ezt folyton. Gyalogoltak, futottak, izmaikat edzették és erősítették, lemondottak sok olyan élvezetről, mely talán nyújt pillanatnyi boldogságot, de azután egészséget, erőt s testet rongál. Mindezekről lemondottak, hogy övék legyen a díj, a kitüntetések legszébbike. Ez nem csupán mulatság hölgyeim. Ez komoly dolog. Az ifjúság arra van hivatva, hogy családot alapítson, hogy a gyöngéd nemnek támasza legyen. Az ifjúból férfi lesz. Ennek komoly küzdelmet kell az élettel megvívnia. Önök e küzdelemre edzették, erre buzdították kitüntető díjjal az athletákat. A régi, daliás idöket elevenítették (Piroska is abból való) fel s gyöngéd kezekkel nyújtották át elismerő pillantás kíséretében a pályadíjat. Az elismerés, a tisztelet és hódolat adójával hajlunk meg önök előtt, tünderei előtt a székelýfővárosnak.

A viszontlátásra!

Egy öreg athleta.

Bécsi úszóversenyek.

(II. nap.)

Bécs, 1887 december 9-én.

Az úszóversenyek második napján a Diana-fürdőben ismét szép számú közönség gyűlt össze, végig nézendő a különféle versenyeket, melyeknek legfőbbje a „hosszú távolságú bajnokság“ volt. Sajnos, hogy a versenyzők száma csekély volt, úgy hogy 4 úszó csak egy pontnál vett részt; a többieknek kevesebb. Azt hiszem a magyar sportközönség nem veszít sokat, ha a jelentéktelenebb pontokat kihagyom és csak a szebbeket emelem ki, azokat, melyeknek rekordjai egy esetleg hazánkban valamikor rendezendő hasonló versenynél összehasonlításra alkalmasak.

A kezdők handicapjában 68 méterre Fromm K. győzött, a multkori kezdők győztesének öcsese, ki 15 mpereznvi előnyt kapott volt. Idő 1 : 15.

A juniorok versenyében (102 m.) a multkor oly gyönyörű nyugodt úszásával feltűnt Grünfeld J. legyőzetett Glück G. által, de a végverseny nagyszerű volt. Idő 1 : 42.

A bajnoki verseny volt a legérdekesebb, bár csak két versenyző volt. Ezek közül pedig rögtön kezdettől fogva lehetett rámondani, hogy Haenisch L. fog győzni, mert stylusa igen jó. A távolság 30 hossz = 1020 m. volt. Már 476 méternél Haenisch megelőzte ellenfelét Zimmermann Emilt (mult évi bajnok) egy teljes hosszszal és növelve sebességét, 850 méternél másodszor is utólérte. Nem kételkedhetett senki a verseny kimenetele felől: Haenisch L. az 1020 m. 20 percz 52.5 mp. alatt hagyta hátra, míg ellenfele 22 : 42.5 alatt. Bizonyos, hogy erősebb ellenféllel Haenisch 20 percz alatt megúsztta volna a távolságot, úgy hogy egy hossza 40" jutna. Ez, tekintve a nagyon ügyesen felhasznált gyakori elrugást a faltól, nem mondható épen híres eredménynek; Berlinben 1885-ben tóban 750 m. 17 : 74 alatt úsztak, míg az angol Beckwith 1000 yardot = 914.3 méter. 1884-ben 15 percz 8.5 mp. alatt hagyott hátra. Pedig Haenisch a pálya végén való praecis elrugásra igen figyelmesen volt trainirozva. 1884-ben a balaton-füredi úszóversenynél Szekrényessy K. legyőzetésekor 2000 métert háromszögben 42 p. alatt, 1885-ben Palicson 3000 m. komoly ellenfél nélkül 83 p. (tehát 1000 m. 27.1/2 percz alatt) és 1886-ban ugyanott tényleges viharban 500 m. 8 akadálylyal 14 p. 41 mp. alatt tettünk meg walkoverben.

Végül igen érdekes privat match volt Hochstetter és Van der Strass között 34 méterre, kik multkor a bajnokságnál is erősen küzdöttek. A helyesebb elv győzött: Van der Strass 23 p. alatt, jól végzett singeléssel, szépen, higgadtan leverte ellenfelét ezen távolságra is.

SCHWANDA GUSZTÁV.

Megbízható verseny-adatok.

Kolozsvár, november 28-án

E lapok f. é. 24. számában „Testgyakorlatok ügye és versenyek” cím alatt részletesen elmondtam a szerzett tapasztalatok után véleményemet arra nézve, mit kell tennünk, hogy a versenyekről megbízható adatokat szolgáltatassunk úgy az egyleti tagok, valamint a társ-egyletek rendelkezésére.

A tér- és időmérésre megbízható, s a tendőket teljesen értő férfiakat kell választani s az eredményeket pontosan fel kell jegyezni.

Nem tudom, szokásban van-e minden egyletnél, a mely versenyeket szokott tartani, hogy a verseny lefolyásáról jegyzőkönyv vétessék fel. En ezt nagyon szükségesnek tartom. Ha a bizottság, a melyik a verseny rendezésével meg van bízva, mindjárt a verseny alkalmával esetleg annak színhelyén formászerű jegyzőkönyvet készített a verseny lefolyásáról és eredményeiről s ezt aláírta a versenybírói elnök-, tér-, időmérő- és jegyzővel, (versenygyaloglásoknál a versenyzőket kísérő bizottság tagjaival), egy olyan okmánynak jut a birtokába, melylyel, ha az eredményekre itt-ott kételyek támaszthatnak, tudja magát igazolni, s ha a tér- vagy időmérésben a számítás eléggé nem pontos, van kit felelőssé tegyen érte.

E jegyzőkönyvek szerkesztése még egyszerűbb és könnyebb a versenyekről szóló tudósításoknál. S ha ezek helyett a „Herkulesbe” is bejönnek a hivatalosan felvett s az eredmények megállapításánál szerepelt egyének által aláírt jegyzőkönyvek, kevesebb ok van kételkedni az eredményeken, mint ha azokat az ember egy a dolgokhoz talán nem is értő olyan egyén tolla után olvassa, a ki esetleg a versenyek lefolyásának egy részét talán nem is látta, hanem csak úgy „fél fülel” hallott róla.

En óhajtanám, ha mindenünnen a versenyekről, egyszerű tudósítások mellett, vagy helyett hivatalosan felvett s így megbízható adatokat tartalmazó jegyzőkönyveket olvashatnék a Herkulesben s talán nem végzek egészen haszontalan munkát, a midőn az utóbb lefolyt marosvásárhelyi versenyekről szóló jegyzőkönyveket a „Herkules” számára kezdeményezésül leírom.

KUSZKÓ ISTVÁN,
a „K. A. C.” titkárja.

Hivatalos jegyzőkönyv

a kolozsvár-marosvásárhelyi versenygyaloglásról.

A versenyre a „K. A. C.” választmány-bizottsága által 1887 jul. 31-én kiadott propeziók alapján jelentkezett a szept. 20-iki határidőig: Antal András, Baczony Kálmán, Borbély György bajnok. Kolosváry János, Kiss Ferencz, Grosz Viktor, Gidró Gergely, Wirtzfeld Mór, Simonffy Géza, Tar Imre és Sándor Péter; számszerint 11-en.

1887 szeptember 29-én d. u. 4 órakor Kőváry Mihály alelnök, Kuskó István titkár, Vermes Lajos, Benke Ferencz és Stampa Keresztély, kocsin és kerékpáron ki-

sérők jelenlétében a jelentkezők, Sándor Péter kivételével a versenyszabályok megtartását Kőváry Mihály alelnöknek kizárólag megígérvén; pisztolylövésre útnak indítottattak.

Az útvonalon a felkért bizalmi férfiak feljegyzései szerint versenyzők a következő idő és sorrendben haladtak: (E feljegyzések a club levéltárában 17—1887. sz. a. őriztetnek.)

Gyéresen (33.2 klm. az indulási ponttól), gr. Bethlen Bálint feljegyzése szerint:

Kolosváry János	8 óra 55 perc
Simonffy Géza	9 „ 04 „
Borbély György bajnok	9 „ 06 „
Gidró Gergely	9 „ 07 „
Antal András	9 „ 08 „
Baczony Kálmán	9 „ 12 „
Kiss Ferencz	9 „ 23 „
Grosz Viktor	9 „ 23 „
Tar Imre	9 „ 23 „

Gerenden (43.5 klm.) gr. Spannocchi Frigyes feljegyzései szerint:

Borbély György bajnok	10 óra 06 perc
Kiss Ferencz	10 „ 37 „
Grosz Viktor	10 „ 37 „
Tar Imre	10 „ 37 „

Mihály Gyula feljegyzése szerint ugyanott:

Kiss Ferencz	10 óra 50 perc
Grosz Viktor	10 „ 50 „
Gidró Gergely	10 „ 50 „

Maros-Ludas (56.5 klm.) Keresztes Áron birtokos feljegyzése szerint:

Versenyzők 11—12 óra között haladtak át nagy sebességgel, nem tértek be.

Kutyfalva (63 klm.) Bede Károly birtokos feljegyzése szerint:

Kolosváry János	1 óra 15 perc
Borbély György bajnok	1 „ 30 „
Simonffy Géza	1 „ 30 „
Baczony Kálmán	2 „ 30 „
Kiss Ferencz	2 „ 40 „
Grosz Viktor	2 „ 40 „
Tar Imre	3 „ 20 „

Radnóthon (71.4 klm.) Cseh László jószágigazgató feljegyzése szerint:

Kolosváry János	1 óra 55 perc
Borbély György bajnok	2 „ 15 „
Simonffy Géza	2 „ 15 „

Nyárádtó (90 klm.) Veszely Leonhart postamester feljegyzése szerint:

Gidró Gergely	6 óra 45 perc
Kiss Ferencz	8 „ 10 „
Grosz Viktor	8 „ 10 „
Tar Imre	9 „ 30 „

Marosvásárhelyre beérkezés (105 klm.), célpont a Bem-szobor. A beérkezést és időt Kuskó István a „Kol. Athl. Club” titkárja, Nagy Sándor a „Marosvásárhelyi Torna-Egylet” választmányi tagja konstata. A beérkezési idő, az indulásnál használt óra szerint számított. Versenyzők a következő sorrendben és időben érkeztek Marosvásárhelyre a Bem-szobor elé:

1. Kolosváry János	7 óra 2 perczkor
2. Borbély György bajnok	7 „ 38 „
3. Simonffy Géza	7 „ 42 „

4. Antal András	7 óra 42 perc	kor
5. Baczony Kálmán	8	55
6. Gidró Gergely	9	—
7. Kiss Ferencz	10	20
8. Grosz Viktor	10	20
*Boheczel Sándor	10	20
9. Tar Imre	12	51

*Versenyen kívül.

A kolozsvár-marosvásárhelyi versenygyaloglók a 104 klm. utat a következő idő alatt tették meg s kilométerenként az alábbi eredményt érték el:

Kolosváry János	15 óra 2 p. 1 klm. 8 p. 41 mp.
Borbély Gy. bajnok	15 „ 38 „ 1 „ 9 „ 1 „
Simonffy Géza	15 „ 42 „ 1 „ 9 „ 2 „
Antal András	15 „ 42 „ 1 „ 9 „ 2 „
Baczony Kálmán	16 „ 55 „ 1 „ 9 „ 42 „
Gidró Gergely	17 „ — „ 1 „ 9 „ 43 „
Kiss Ferencz	18 „ 20 „ 1 „ 10 „ 34 „
Grosz Viktor	18 „ 20 „ 1 „ 10 „ 34 „
*Boheczel Sándor	18 „ 20 „ 1 „ 10 „ 34 „
Tar Imre	20 „ 52 „ 1 „ 12 „ 02 „

*Versenyen kívül.

A versenypropozíciók értelmében versenyzők a következő díjakat nyerték:

Kolosváry János, Erdély bajnok gyaloglója címet, a melyet a következő évi versenyen megvédeni kell és a marosvásárhelyi hölgyek-díját s ezüst-érmet nyert. A többi versenyző beérkezők ezüst-érmet nyertek.

Marosvásárhelyt, 1887 szeptember 30-án.

(„Marosvásárhelyi
Torna-Egylet”
pecsetje.)

KÖVÁRI MIHÁLY, s. k. Ifj. b. SZENTKERESZTY ZS., s. k.
„K. A. C.” alelnök. a torna-egylet elnöke.
KUSZKÓ ISTVÁN, NAGY SÁNDOR,
titkár. torna-egyl. vál. tag.

Az első tourunk.

(Velocipéden.)

Mint minden évben, úgy ez évben is már jó korán elhatároztam, hogy szüleimet N.-Enyed városában meglátogatom s ott fogom tölteni a két hónapi szünidőt. S mint rendesen, ezen utat gyalog fogom megtenni (mert mióta Kolozsvárt atletikai club van, azóta a vonaton való utazás nyári időben merő pénz pazarlásnak tűnik fel előttem.)

Hej, de ember tervez s Isten szervez!

Nagy változásnak van alávetve az emberi cselekedet!

Föltett szándékomban nagy változás történt!

Megtanultam velocipédezni. Nem gyalogoltam többet. A gyaloglókat már csak kicsinyléssel emlegettem. Vaslőhátról, félvállról beszéltem velök. Szóval magasabb polcra éreztem magamat helyezve, s büszkén surrantam el egy-egy izzadt poros gyalogló mellett, ki sovár szemeket vetett gyors paripámra. Hej, de meg is gyúlt a bajom, s zugott is a fejem a gond miatt. Nem kapok társat, mivel Enyedre menjek velocipéden!

De a jószágos ég itt is megmutatá, hogy kegyeltje vagyok.

B. F. athleta társ, ki még előttem ült gépre, de később tanult meg mint én, kezét adott rá, hogy elkísér Enyedig, azen föltétellel, ha én is hasonló szívességgel

és készséggel Enyedtől elkísérem őt szüleikhez Szászvárosra.

Megegyeztünk. Terveztünk. S treniroztunk. A közei falukat, városokat, mindennap meglátogattuk. Előbb lassan, kényelmesen jártunk s minden kisebb dombon vezettük gépünket, később időhöz kötöttük utunk megtevését s kerültük a gépről való leszállást. A nagyobb kirándulásokat (35–40 klm.) úgy intéztük, hogy a visszajövet estve lámpafénynél történjék. Szóval minden körülményt felhasználtunk, hogy az elsőszülöttünk élve maradjon.

Nem is panaszkodhatunk, mert megélt s erőssé s izmossá nőtte ki magát. Nem akarok halátlannak feltűnni, megírom élettörténetét, hadd tanulja s okuljon az utánunk, gyorsan növekedő velocipédező athleta sereg. S ha rövid leírása az elsőszülöttünknek az utánunk már is nagy számmal jövő velocipédbarátunkat valami kevéssé is tanítja, úgy a jutalom, elismerés meg lesz, s az elsőszülöttnek igen sok barátja s testvére leend.

Julius 2-ikára lett elhatározva az elindulás.

A feleki hegynek megmászása mindkettőnket kétségbe ejtett. Az elindulási napot megelőző kirándulásunkon meghánytuk, vetettük a feleki hegy ügyét s elhatároztuk, hogy a gépre ülés Sz.-Kocsárdon legyen.

Julius 1-én korán reggel mindketten gépünk kitakarításával voltunk elfoglalva. Szétszedtük s darabról-darabra megolajoztuk, megtakarítottuk. Ragyogása mindkettőnkét magával ragadott s almodoztunk a leendő nagy út esélyeire.

A szerszámtáskába francia kules, csavarkules, olajozó kanná, felesleges (tartalék) csavarok, sugárfeszítő, tisztító rongyok szép egyetértésben voltak elhelyezve. Derekunkon övvel s rajta egy kis oldaltáskával, revolverrel s egy kis szivartáskával egészítette ki sportöltözetünket. Táskánkban minden kigondolható szükséges szerek voltak elrejtve: tépés, karbolos vatta, desztillált fagygyú, tű, fehér és fekete cérna, vékonyabb és vastagabb spárgák, egy pár harisnya, és egy jüger-ing. Nem hiányzott sisakunkról a nyakszirt védő fehér selyemkendő sem.

Térdig erő sportnadrág, kivágott s szorosan a lábhoz simuló vászon-czipő s egy meglehetősen meleg jüger-ing mellén zsebekkel volt utazási öltözetünk.

A kormányrúdon csomagba kötve egy kis rövid kabát s egy selyem kendő volt.

Lámpánk felolajozva s beállítva a nagy kerék tengelyén csüngött. Jelző csengetyünk és sipunk a kormányrúd baloldalán volt megerősítve. Teljesen föl voltunk szerelve.

Julius 1-én estve 9 órakor gépünket vezetve kiindultunk a vasúti indóházhoz.

Nem írom le ama nehéz percekét, miket itt kellett töltenünk. Gépeinket nem vették föl mint szabad podgyászt, külön díjt kellett érték fizetnünk. Végre 10 órakor mindketten már útban voltunk.

Kocsárdra éjjel 1 és 2 óra között értünk. A vendéglős szívességéből egy külön szobát kaptunk. $\frac{1}{2}$ 3 órakor csendes lélegzet vételünk tanúsít nyugodt álmunkat.

Gyönyörű tájakat futottam át villámgyorsasággal gépemén. Izzadva tekintek körül s gyönyörködtem a körültem elterülő festői tájon. Egy meredek vasúti töltésen igyekeztem fölvergődni. Éles sívítás hangzott a túloldalról. A vonat jött szembe velem. Az út rendkívüli keskenynyé szorult össze. Az összeütközés elkerülhetetlen volt. Már csak pár lépésnyire voltam a füstölő szörnyetegtől. Az keskeny út szélére kormányzom gépemet.

Az egyik pedálom a szörnyetegbe akad s én géppemmel együtt a mélységbe zuhanok. . . . A zuhanásra

álmom véget ér s én az ágy előtti szőnyegen találok magamat.

Talpra fiú! megvirradt. Útra!

Reggeli közben társamnak elbeszélem a baljóslatú álmot. Nevetve mondá:

„Álom s esős idő!”

Reggel 6 órakor már gépünkön ültünk s csendes hajtásban a falu között értük el az első hegyet.

Pihent erővel, szilárd akarattal rohantunk reá. A hegy közepe táján gépünk kezd ingadozni. A pedálok nyomása irányában a gép kigyómenetet követ. Az izzadás kövér cseppekbe szakad arcunkon.

Végre fönn vagyunk. A magaslat másik oldala sokkal lankásabb. Gépünket a lejtőn nem hajtottuk. Meglehetősen gyorsan rohant a lejtőn. Néhol fékeznünk is kellett.

Alig egy órai gépen ülés után a távolból feltűnik egy falu körvonala, s a házakat körítő jegenyefák sugártermetökkel. Az út mindenütt első rendűnek mondható.

Egy útkanyarodásnál a falu eltűnik szemünk elől s a láthatárt egy jókora magas hegy veszi el.

Gépünkről szálltunk. Vezetők.

Fáradtságos dolog gép mellett gyalogolni hegyre. Fél órai gyalogolás után a tetőn voltunk. Az út mellett fölhalmozott kövekre ültünk pihenni s szemléltük az alattunk elterülő csinos falut. Felvenczet.

Népe magyar és oláh. Házaik kőből építve, utcái rendezettek. A templom egy magaslaton, mellette az iskola gyönyörű kerttel és udvarral. A község piacza kövezett és tiszta. A község középpontját a nagy vendéglő foglalja el. Utcai a piacról csillag-alakulag nyulnak ki a faluból. Mindenütt rend és tisztaság.

Egy negyed órai pihenést után gépünkön ültünk s csendesen, fékezve ereszkedtünk le a meglehetősen meredek hegyoldalon. Az utunk épen a piacra vezetett. Az út kezd kövecses és kövezett lenni. Az utunkat kövezett árkok kezdik gátolni. Én vezettem.

Hol jobbra, hol balra vezettem gépemet, erősen hátra dülve s fékezve. Egy mélyebb árokhoz érünk. Én behajtok az árokba s azon igyekezem elérni a kövezetlen rendes országutat. Társam nem követ. Ő keresztbe akarta venni az árkot.

Egy hatalmast zuhanás hallok. Hátra nézek s társamat a gép alatt látom feküdni. Ez volt az első esés, melyet ez úton idáig tett. Első volt s ez is fő volt. Előre esett a kövezett talajra. Midőn kiszabadította magát a gép alul, gépét fölemelte, vidáman mosolygott s így szólt: „Csakhogy ezen is túl vagyok”. Fején egy diónagyságú domborodásra helyezte kezemet. Itt ütötte meg a kormányrud.

Nem sokat időztünk e helyen, kudarcunk színhelyén. Gyorsan, mint megjelentünk, el is tűntünk hátunk mögött hagyva a már szép számra szaporodott bámuló s sajnálkozó közönséget. A tervezett pihenés és villásreggeli e községből áttétetett a következő községbe.

A falun kívül gépeinket egymasmellé vezetve csendesen beszélgettünk meg a közeli elmúlt szerencsétlenség okát.

A hőség mindjobban és jobban kezd fárasztani. Arcunk kigyult, mellünkön és hátunkon a jáger-ing kisebb-nagyobb vízfoltokat kezd mutatni. Kezdünk fáradni. Az utat tenyérnyi vastag por fedte. A hajtást megnehezítette.

A következő falu még nem bontakozott ki a hegyek közül. Utunk kezd emelkedni. A falu bádogos tornya mint tengeri utasnak a világító-torony irányjelzőnk lett. A kigyózó országról jobbra és balra dus gabona-

földek, rétek és kaszálók gyorsan maradtak hátunk megett.

1 és 1/2 órai fáradtságos hajtás után a falut, Décese, csak érintve hátunk megett láttuk föltűnni. Nem tértünk meg. Tovább mentünk. Mint egy kilométernyi út megtévése után egy útszéli csárda vendéget váró tárt kapuja előtt szálltunk le gépünkről.

A pihenés és az étkezés 1 órát vett igénybe. A csárdában vásárra menő kézművesek pihentek. Sugva mondták egymásnak, hogy ezek angolok, kik egy kereken utaznak. De mekkora volt meglepetésük, midőn a csaplárostól jó hangosan egy pohár bort kért társam — magyarul.

Ez után ki nem akartak fogyni a kérdezősködésből. Kíváncsian vették körül a gépünket. Az induláskor még meg is éljenek. Décesei csárdán túl az út rendkívüli poros és kövecses kezd lenni. Gépünk jobbra-balra ugrik a kövekről. Egy lankás oldalon hajtunk le, könnyedén fogva a kormányrudat. A gépem köre hág s engem porba hány.

(Vége köv.)

K ü l ö n f é l é k .

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 ft) sürgős beküldésére, hogy a lap expedíálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

A koresolyázás kézikönyve megjelent Porzsolt Jenőtől s 1 frtért kapható e lap kiadóhivatalában. Ez első és egyetlen magyar munka a koresolyázásról. Tartalma: A jég és hó sportjai. — A koresolyázás multja. — A koresolyákról. — A jégről és a koresolyapályákról. — A koresolyázók öltözetéről. — Szerencsétlenségek kikerülése a jégen. — A koresolyázás alapgyakorlatai. — Koresolya-kirándulások. — A műkoresolyázás gyakorlatai. — Koresolyaugrások. — Összetett koresolya-gyakorlatok. — Angol koresolya-figurák. — Koresolya-versenyek rendezése. — Koresolya-versenyek eredmények. — Játékok a jégen. — Jégvelocipéd és jégvitorlás. — A hó sportjai. — Hócipő és hócipő-versenyek. — A fővárosi és vidéki koresolyázás. — A könyvben harmincznégy díszes kép is van.

Gyász eset. Szarvason Oláh Miklós főgymnasiumi tornatanárt, lapunk régi buzgó munkatársát nagy csapás érte: egyetlen, alig egy éves leánygyermekét, csütörtökön elragadta a halál.

A koresolyázás iránt Alsó-Lendván igen nagy az érdeklődés. Daczára, hogy a gyenge időjárás nem igen kedvező Halifax híveire nézve, a koresolyázó egyesület ott ez idei téli saironra már megalakult a következő tisztviselőkkel. Elnök Pataky Kálmán, alelnök Szepessy Jánosné, jegyző Nagy Sándor, pénztárnok Csukics Adolf, pályafelügyelők Kárpáti Lajos és dr. Wollák Adolf; választmányi tagok lettek Zárjeczky Gizella, Ujlaky László.

lóné, Csukics Irma, Szirmay Béla, Hajós Ferencz és dr. Papp Gyula.

Felnőttek tornázása. A kaposvári állami főgymnasium tornatermében Beksits Ignác tanár vezetése alatt január 1-től fogva a felnőttek számára tornatanfolyam nyitattik. A nevezett tanár többek felszólításra azért tartja a felnőttek tornázását, hogy a rendszeres gyakorlatok által azok is edzessék és fejleszthessék testüket, kik a folytonos ülés vagy elfoglaltság miatt kellő mozgást nem végezhetnek. A tagok csapatokba osztatnak be a kezdők és haladókra való tekintetből. A tornaórák az intézet tornatermében meghatározandó napokon d. u. 5—6 óráig tartanak.

Korcsolyázás Pápán. A „Pápai lapok” írja: A korcsolya-egylet elnöke Herbszt Lajos úr beadta lemondását, és az egylet iratait és vagyonát a városi hatóság kezébe tette le, lemondását azzal indokolván, hogy az összehívott közgyűléseken a tagok nem jelentek meg határozatképes számmal. A elnök lemondását sajnáljuk, mert nála az egylet ügye igen jó kezekben volt letéve és eljárása ellen senki sem tehetett alapos kifogást. Az egylet ügyeivel a napokban igen sokat foglalkozott városunk közönsége s mi is meginterpelláltattunk, hogy miért nem szólalunk fel a jégpálya területének ez időszaki birtokosának, Wittmann Ignác úrnak azon elhatározása ellen, hogy a jégpályát nem volt hajlandó feltétlenül az egyletnek átengedni. Tehát megadjuk a választ, és ime kijelentjük, hogy azt azért nem tesszük, mert Wittmann úr eljárását jogosnak tartjuk. A szokott jégpályának területe most az ő bérletéhez tartozik, a felett kizárólag ő rendelkezik, így a jégpálya használatát annak engedi meg a kinek tetszik. Igaz, hogy megvan a társadalomnak az a joga, hogy a fontos közérdek, humanizmus és tán a közegészség szempontjából erkölcsi presziót gyakorolhat a mutatkozó szűkkeblűséggel szemben; de itt nem forog fen az az eset; mert bár elismerjük a korcsolyázásnak tornászati jelentőségét, de végeredményben az mégis csak mulatság, a sportnak egyik neme. A társadalom soha sem feledkezhetik meg a méltányosságról, — a mely méltányosság minden esetre megköveteli azt, hogy tartsuk tiszteletben a másik birtokjogát és egyéni szabadságát; — és ismerjük el az áldozatkészségben azt, a mi valóban ilyen. Például nem tartozunk-e hálával főispán grófnak a várkert látogathatásáért, a kovács-kút jó vízéért, — Nagy Szabó Ignác né úrnőnek az uszodához vezető vezető árnyas út engedélyezéséért. Avagy nem tartoznak-e köszönettel Voyta Adolf úrnak azok, kiknek a háza udvarán való átjárást megengedi, és ha ő saját ünnepein az átjáró kapukat zárva tartja, kinek jut eszébe ezt még gáncsolni is. Tehát ha Wittmann úr is a réjtén való korcsolyázást csak annak engedi meg, a kit szíveségében részesíteni hajlandó, mi indoka volna itt a közvélemény szava fel-emelésének? Ha azt látják a válságos helyzetbe jutott korcsolyázó-egylet tagjai, hogy az egyletet ez évre megalkotni és működésbe hozni nem lehetséges, szervezzenek a korcsolya kedvelőkből egy magán társaságot, és az egylet céljaira fordítandó összegért vegyék bérbe a városi hatóságtól az egylet bódéját és szereit, és folytassák az ártatlan sportot azon a helyen, hol már évek óta oly kellemes szórakozásban részesültek.

A kolozsvári közegészségtani intézet néhány hallgatója dr. Rózsahegy Aladár igazgató vezetése alatt e hó 13-án és 15-én meglátogatta a „Torna-Vívó” intézetet.

Albert Károly tornatanár készségesen mutatta meg az intézet nyári és téli tornahelyiséget s annak czélyszerű berendezéséről felvilágosításokkal szolgált.

Be lettek mutatva a szabadgyakorlatok legegyszerűbb és komplikáltabb nemei, a szergyakorlatok: csapat-tornázás, hol az egyes tornaszereken a tornakártyák segítségével az egyszerűbb és nehezebb kivitelű tornagyakorlatok szemléltethetővé tettek. Az előtornászok előleges oktatása és segélynyújtása a tornászoknak.

A nevezett intézet hallgatói meglegedésüket nyilvánították a látottak felett.

A kolozsvári athl. clubba újonnan belépett tagok. A december 15-én tartott választmányi gyűlésen, a jelentkezők közül felvétettek: a) rendes tagokul: gróf Lázár István, Matskásy Pál, Gamauf Vilmos kir. tanácsos, Csejthei Antal kincst. ügyész, urad. ügyész, Gajzágó László, Bogdán Miklós, Gergely Andor, Böhm Endre, Pap János, Barbul Kelemen, Albert Áron, Néma Ede, Bíró Sándor, Chirtop Józsim, Pogány Béla, Karácsonyi Miklós, Kórody Béla, Hadnagy Vince, Ruisz Antal, Bölönyi Dénes, Rohonczy Zsiga, Ferenczy Károly, Bikfalvi Antal, Domokos Dénes, Bene József és Fekete Mihály ifjabb; b) pártoló tagokul Deésről: özv. báró Horváth Sámuelné, báró Thoreczkay Viktor, Kovács Albert, dr. Hankó Ödön, Bokros Andor, Diószeghy Sámuel; Kolozsvárról: Pataky Sándor és Polez Rezső.

A „Herkules” előbbi évfolyamaiból meg néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules” 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 firt
„ „ 1885-iki „ „	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	4 „

BRÖMER-ELMERHAUSEN és TÁRSA
KERÉKPÁR-RAKTÁRA
 BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 36. sz.

„Hillmann, Herbert és Cooper”
 Coventry-i (Angolország)

világhírű gyáranak
vezér-képviselősege.

Valamennyi újdonságok, bőröndök, nyergek, lámpák, esen-
gők, sipók, stb.-ben
raktáron vannak.

**Angol-kerékpárhoz
iskola a háznál.**

(Képes árjegyzék bér-
mentve küldetik.)

Tartalom: A „Herkules” reformja. — A „Kolozsvári Athletikai Club”-ból. — ó. — n.-tól. — Felvilágosításul. Kuskó Istvántól. — A kolozsvár-marosvásárhelyi őszi versenyek. (Vége.) — Bécsi úszóversenyek. Schwanda Gusztávtól. — Megbízható verseny-adatok. Kuskó Istvántól. — Hivatalos jegyzőkönyv. — Az első tourunk. — Különfélek.